

PERSFOCUS

ACHTSTE JAARGANG NUMMER 4 - APRIL 1992

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

'But this could seriously hamper our ability to run amok!'

IN DIT NUMMER:

Universitaire porno	pag. 2
Asiel voor Britse homo	pag. 4
British vice	pag. 5
US vice	pag. 7
Sekstoerisme	pag. 8
Gelijk behandelde homo's	pag. 9
Jeugdig seksleven	pag. 12
Verberg de kinderen!	pag. 14
Bescherm de kinderen!	pag. 16
Het gevaar van het seksuele gevaar?	pag. 17
Het seksuele gevaar onderkend	pag. 19
O.I.	pag. 21
Ontucht van de maand	pag. 22
Ontucht geëvalueerd	pag. 25
In de ban van verdwijning en moord	pag. 26
Zeer onterecht? Wagenaar en Rammelink	pag. 29
Onterecht	pag. 32
Erratum Don Mader/Achtergrond	pag. 35

PERSFOCUS, ACHTSTE JAARGANG, NUMMER 4, APRIL 1992

Met knipsels uit:

Volkskrant
NRC Handelsblad
Telegraaf
Trouw
Het Parool
Algemeen Dagblad
Utrechts Nieuwsblad
Nieuwsblad van het Noorden
Zutphens Dagblad
Gooi & Eemlander
Zwolsche Courant
Het Nieuwsblad
De Gelderlander
De Groene Amsterdammer
VPRO-gids
Folia (Univ. van A'dam)
Advocatenblad
Gazet van Antwerpen (B)
Gai Pied (F)
Diverse kranten uit GB
Diverse kranten uit de USA

Vk
NRC
Tel
Tr
Par
AD
UN
NvhN
ZD
G&E
ZC
NB
Geld
GA
VPRO

GVA

Abonnementen op Persfocus kosten f 65,-- per jaar. Verzending als brief is f 15,-- duurder en komt op f 80,--.

Losse nummers f 8,--.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 43.548
1009 NA Amsterdam

H E T P R A T J E

Pornografie verloedert, net als aids en overspel, onze samenleving. Porno is geniepig en pakt mensen op hun zwakke kanten. Mensen doen, opgezwepen door porno, dingen die ze achteraf betreuren. Pornografie is echt verkeerd, een groot moreel kwaad. De bisschop van Haarlem weet waar hij staat in een discussie over seksualiteit en media. Het gezelschap achter de tafel is met recht 'bont' te noemen. Een monogame televisiemaker van erotische televisieprogramma's, een bisschop van de oude stempel, een pseudo-verlichte eigenaresse van een keten seksvideo-winkels en een - op afroep charismatische - evangelische voorman. Dit alles ter ere van het symposium seksualiteit en macht, resultaat van een vruchtbare samenwerking tussen vijf UVA-studieverenigingen.

Het zaaltje A404 op Roeterseiland is dampig afgeladen. Vragen vliegen met *grande vitesse* richting tafel en aan voorzitter Piet Bakker de taak om de uitgebreide thematiek in het gareel te laten lopen ondanks de vele uiteenlopende emotionele, zakelijke en religieuze opinies voor en achter de tafel. En hij slaagt hierin wonderwel. Gejoel wordt geblust, diepe zuchten en moedeloze kreten als 'het heeft geen zin hier tegen in te gaan' vindt hij - terecht - geen argument. Met goede vragen de meeste kans op goede antwoorden. 'Er is veel mis aan dat zogenaamd heilige huwe-

FOTO: ANNUSKA STEGEMER

lijk, ik kom veel incestslachtoffers tegen in mijn werk. Wat doet de kerk, het evangelie aan al die vaders, moeders, ooms, tantes die kinderen beschermd te grazen nemen?' De kalende bisschop veroordeelt deze misstanden zeer streng, maar dit soort slechtheid is niet eigen aan het instituut huwelijk. Volgende vraag. 'Media schilderen vrouwen altijd als minderwaardig en onderdanig af. Dat brengt mensen, met name mannen, toch maar op slechte

ideeën?' De bebaarde programmamaker van Veronica's Erotica vertelt dat zijn scenario's van te voren goed worden doorgesproken, het draait volgens hem om seksualiteit en dat is iets heel anders dan porno. Er wordt een relatie opgebouwd, de scènes worden mooi gefilmd en hij probeert iets aan de fantasie van de kijker over te laten. Zo'n scène met een dokter op huisbezoek bij de vrouw die moeite heeft met klaarkomen is, meent hij stellig, uiteraard satire, humor. Monogaam zijn is, ondanks de verlokkelijke beelden, toch niet onmogelijk. Hij is het zelf ook al tweeënhalf jaar. Met de make-up-dame op de set. Iedereen verlangt, volgens hem, naar de perfecte relatie en als het eenmaal zover is kan geen seksblad of pornofilm die ondermijnen.

Het kan ook anders, roept de blonde eigenaresse van de rechterzijde. In haar winkels word je bij de vraag naar de serie Candida-Royal verwezen naar een rek vol speciale vrouwvriendelijke films. Zonder macho-mannen maar met initiatiefrijke vrouwen in de hoofdrol. Die moet je samen met je partner zien en het zal je nader tot elkaar brengen. Zie het als een instructiefilmje en neem eruit wat je kunt gebruiken. Je hoeft, vertelt ze nu helemaal op dreef, toch niet alles na te doen wat je ziet. De bisschop wil nog iets kwijt en neemt het woord. Volgens de programmamaker zou Jezus geen bezwaar hebben tegen

zijn soort programma's. Dat klopt niet, vindt de bisschop. Als een man lustvol naar een vrouw kijkt is hij al zondig. 'Wel erg streng, bisschop,' glimlacht Bakker. 'Wat u vindt maakt de interpretatie van de Schrift niet anders,' sprak de bisschop met de droge snibbigheid van iemand die het al lange tijd niet meer lekker heeft gedaan. 'Maar bisschop, de Schrift is natuurlijk wel al erg oud,' tikte de eigenaresse vanaf rechts in.

Een vraag uit een goed bouwjaar informeerde naar de grenzen van elk van de vier sprekers. Wat kunnen de media aan seksualiteit laten zien, wanneer gaan ze te ver? De grens van de zeer Amsterdamse eigenaresse van de keten 'eroheten' ligt bij seks met dieren. We mogen het van haar niet met dieren doen, zelfs al is het legaal. Want dieren kunnen geen 'nee' zeggen. 'Met dieren?' hoor ik mijn buurmeisje schrikken. De eigenaresse is ook tegen drugs, wil iedereen bekeren tot veilig vrijen en levert gratis condooms bij haar video's. Ze vindt dat Nederlanders te ver zijn gegaan met de vrije seksuele moraal. Partnerruil en overspel met de buurvrouw, de taxichauffeur, de glazenwasser en het meisje achter de kassa. Piet met Klaas, Klaas met Marie, Marie met Jannie, Jannie met Piet. Aids is voor haar, zelfs als niet-gelovige, een waarschuwing van boven. Maar filmpjes kijken heeft niets met aids te maken, nie-

mand heeft ooit aids aan zijn ogen gehad. De zaal lacht zuurtjes. Voor de bisschop hoort seksualiteit bij het leven en daar hoeven we niet preuts over te zijn. Maar het moet wel de menselijke verhoudingen verrijken. Val anderen er niet mee lastig. Hij wil in een sigarenzaak niet dat de porno op de toonbank ligt. De grenzen van de programmamaker zijn vooral een kwestie van smaak. Hij noemt iets erotisch als het mooi en spannend is gefilmd. Dus zonder het gespleten en gesputter van porno. Open en bloot met seksualiteit omgaan moet kunnen anno 1992, vindt hij.

Kortom, weinig opzienbarends deze vrijdagmiddag. Vertegenwoordigers van vrije seks, zoals de programmamaker en de eigenaresse, laten grenzen voor wat ze zijn. Geen moderne standjes, vernieuwende seks, fantasieën of nieuwe trends uit Amerika. 'Met die kinky spul. Een overjarige discussie over het beeld van de vrouw in de porno. Zachtjes morren als de bisschop zijn gewaagde ideeën poneert. De studenten brommen voor zich uit wanneer zelfs de eigenaresse - wiens hele imperium op seks is gebouwd - meent in aids een vingerwijzing van de Almachtige te zien. De hele bijeenkomst stemt weinig hoopvol over de seksuele moraal van de huidige generatie studenten. Het pruttelt zachtjes.

MONIQUE DOPPERT

pagina 20 - 3 april 1992 - folia 32

'ER MOET EEN PLAATS ZIJN VOOR DIT SOORT MATERIAAL'

WETENSCHAPPELIJK MATERIAAL HOMODOK
MAAKT OMWEG VIA JUSTITIE

Folia 24.4.92

Kuis hun kruis bedekkende body-builders in ongemakkelijke poses. Dat zijn trendy foto's in de homoporno van de jaren vijftig. In de jaren zestig duiken links en rechts wat geslachtsdelen op en tien jaar later zijn seksuele handelingen en *vogue* in de bladen voor en door heren. Dan verschijnen ook de minderjarige - liefst jongetjes onder de twaalf zonder schaamhaar - in beeld. Maar begin jaren tachtig is het radicaal gedaan met de tolerantie na ingrijpen van de Nederlandse justitie.

MONIQUE DOPPERT

Zo schetst *Jack van der Wel* (38), medewerker van het homo-documentatie-

centrum aan de UVA Homodok, de historische ontwikkeling aan het pornofront. Pornografisch materiaal als graadmeter van een tijdsbeeld: hoe heeft porno zich ontwikkeld en hoe reageerde de buitenwacht? Daarom is het, volgens hem, belangrijk om uit alle windhoeken van de pornomarkt wat in huis te hebben. 'Nu is SM in de mode. Wie weet zijn plaatjes met geweld over tien jaar wel verboden. Dan bezitten we plotseling veel verboden materiaal.' Vorige zomer viste de postale recherche, na een steekproef, twee videobanden uit de post. De video's bleken kinderporno te bevatten en waren geadresseerd aan het Dokumentatiecentrum Homostudies, ter attentie van Van der Wel. Hij kreeg een proces-verbaal van de zedenpolitie want volgens artikel 240 B van het wetboek van strafrecht is het tentoonstellen en verspreiden van kinderporno strafbaar. Van der Wel:

'Dus niet het bezit van kinderporno. Bij het Homodok is zelfs sprake van gecontroleerd bezit. Niemand krijgt die banden zomaar te zien en kopiëren is helemaal uit den boze. We vragen referenties voordat iemand het materiaal kan inzien.' De politie dacht een internationaal netwerk van obscure blaadjes op het spoor te zijn. De officier van Justitie ontdekte dat achter het Homodok een serieuze instelling school en stelde geen vervolging in. Maar de bewuste banden bleven in bezit van Justitie. De advocaat

folia rond
koninginnedag
Volgende week verschijnt Folia
niet in verband met
Koninginnedag en 1 mei.
Folia 35 komt uit op 8 mei.

van het Dokumentatiecentrum diende een klacht in en begin deze maand verklaarde de rechtbank deze gegrond. De officier van justitie is in cassatie gegaan zodat de zaak nog eens langs de Hoge Raad zal moeten. Voor de officier is het een principiële zaak geworden. Ook Van der Wel spreekt van een unieke zaak. 'Je kunt het vergelijken met de manier waarop het Instituut voor Sociale Geschiedenis in de jaren dertig communistische archieven binnenhaalde. Dat speelde zich ook gedeeltelijk in de illegale sfeer af. Bij het veiligstellen van dit soort materiaal balanceer je af en toe op het randje. Maar de overheid mag hierbij niet als censor optreden.' De afzender is een particuliere liefhebber uit Thailand. Hij had deze banden over, wilde ze weggooien maar bedacht zich en bood ze het Homodok aan. Van der Wel heeft de video's niet gezien en weet ook niet precies wat erop staat.

'Als je een paar scènes met seksuele handelingen hebt gezien dan heb je de hele band gezien. Dat hoeft nu niet interessant te zijn, maar als iemand over tien, twintig jaar onderzoek wil doen naar de pedo-subcultuur dan heb je dit soort banden nodig. We weten helemaal niet hoe dan over pedoseksualiteit wordt gedacht. Daar kun je nu absoluut niets over zeggen. Vergelijk het met onderzoek naar de homo- en lesbische subcultuur in de jaren vijftig. Die speelde zich grotendeels ondergronds af en daar is nauwelijks materiaal over. We moeten voorkomen dat met pedo's hetzelfde gebeurt. Er moet een plaats zijn waar dit soort materiaal wordt bewaard voor wetenschappelijk onderzoek. Volgens mij wordt homoporno nergens anders in Nederland bewaard. Maar dat geldt niet alleen voor porno, maar ook voor ander moeilijk verkrijgbaar materiaal.'

Justitie moet pornobanden
teruggeven aan Homostudies

Door onze Amsterdamse redactie
AMSTERDAM, 14 APRIL. Justitie moet twee in beslag genomen porno-videobanden teruggeven aan het Documentatiecentrum Homostudies in Amsterdam. De Amsterdamse rechtbank heeft dit begin april besloten.

Volgens persofficier mr. A. Broek-Blaauboer staan op de videobanden „seksuele handelingen tussen oudere mannen en jonge jongens” geregistreerd. De banden werden vorig jaar juli door de douane onderschept bij een steekproef. Het documentatiecentrum kreeg de banden toegestuurd door een particulier uit Thailand.

Volgens medewerker J. van der Wel van Homostudies betrof het een schenking. Het instituut wil het materiaal opslaan voor „mogelijk onderzoek”. Van der Wel zegt dat het documentatiecentrum de beslissing van Justitie om de banden in beslag te nemen op

principiële gronden bestrijdt. Met de inbeslagname zou Justitie wetenschappelijk onderzoek blokkeren. Hij noemde het ingrijpen van Justitie „regelrechte censuur”.

Volgens de officier van justitie zijn de banden in strijd met artikel 240b, de kinderpornowet. De rechtbank wees de vordering van het openbaar ministerie af. In het vonnis werd bepaald dat het documentatiecentrum de banden terug moet krijgen, omdat „voldoende gewaarborgd is dat de in beslag genomen videobanden niet zullen worden verspreid of openlijk tentoongesteld”.

De officier van justitie gaat bij het gerechtshof in hoger beroep. Van der Wel zegt teleurgesteld te zijn over deze beslissing. „Wij zijn ervan uitgegaan dat de zaak hiermee was afgehandeld. Het is toch te gek dat justitie wil bepalen wat wel en niet wetenschappelijk onderzocht mag worden.”

Cassatie in ^{Par. 15-4}
zaak banden
kinderporno

(Van een verslaggeefster)
AMSTERDAM - De Hoge Raad zal zich buigen over de vraag of kinderporno kan dienen als wetenschappelijk onderzoeksmateriaal. Het openbaar ministerie is in cassatie gegaan na een beslissing van de Amsterdamse rechtbank, waarbij een bezwaarschrift tegen inbeslagname van videobanden werd gehonoreerd.

Vorig jaar augustus nam justitie twee videobanden in beslag die door de postale recherche bij een steekproef uit de post waren gevist. De banden waren afkomstig uit de Filippijnen en waren bestemd voor het Amsterdamse Documentatiecentrum Homostudies, in het kort Homodok.

De banden, amateuropnamen gemaakt in een hotelkamer, to-

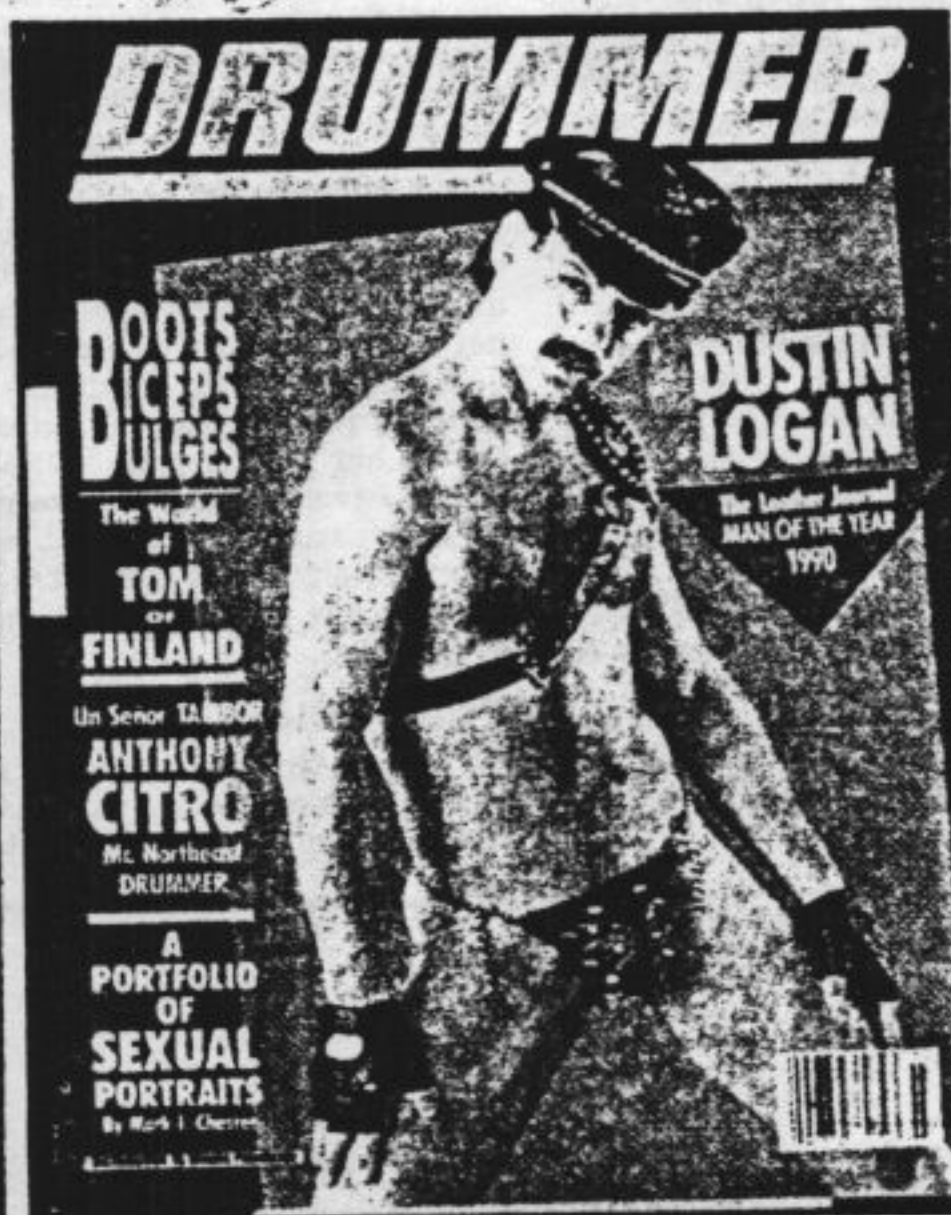
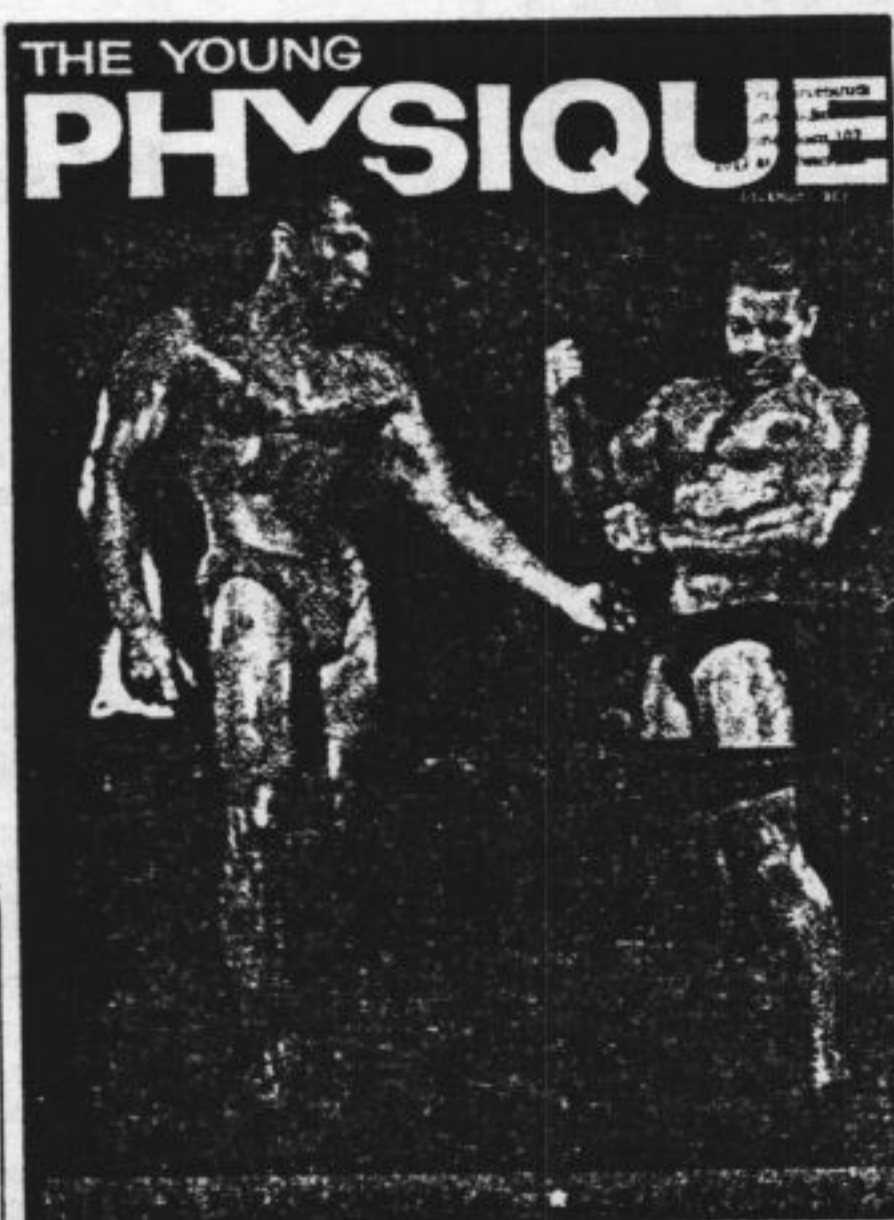
nen seksuele activiteiten tussen jonge jongetjes (ongeveer zeven tot twaalf jaar) en tussen een volwassen man en een klein jongetje. De officier van justitie besloot in september dat geen vervolging zou worden ingesteld, maar dat het Homodok de banden niet zou terugkrijgen.

Het Homodok heeft daar, vooralsnog met succes en gesteund door de Universiteit van Amsterdam, over geklaagd. Het argument is dat de banden bestemd zijn voor archivering en wetenschappelijk onderzoek en als zodanig niet bestemd zijn voor verspreiding of openlijke vertoning.

Officier van justitie A. Broek-Blaauboer: „Die argumenten zijn door de rechtbank gehonoreerd, zonder een inhoudelijke beoordeling van de banden te geven. Het openbaar ministerie meent dat het gaat om kinderporno. De principiële vraag is nu of je moet afgaan op het argument dat het wetenschappelijk materiaal betreft. Straks kan iedereen zeggen dat porno bestemd is voor wetenschappelijke doeleinden.”

HOGER ONDERWIJS

Nog steeds is de strijd tussen justitie en het Dokumentatiecentrum Homostudies niet beslecht. Het in bezit hebben van videobanden met homoseksuele kinderporno, die verleden jaar aan Homostudies werden geschonken om te bewaren in hun archief, is volgens het openbaar ministerie strafbaar. Coördinator Jack van der Wel betwist dit omdat de video's van 'wetenschappelijke waarde' zouden zijn. De Amsterdamse rechtbank stelde hem onlangs in het gelijk. Waarop het openbaar ministerie in cassatie is gegaan bij de Hoge Raad.

Bodybuilders waren in de jaren vijftig 'pikant', in de jaren zeventig werden blote jongetjes 'heel gewoon' gevonden en tegenwoordig lijkt SM in zwang.

DE wetenschappelijke waarde van deze videobanden met kinderporno zit 'm in het feit dat ze een tijdsbeeld weergeven. En nu justitie er op is gedoken, wordt dat beeld alleen maar interessanter. Het kan heel goed zijn dat er over dertig jaar anders over dit soort zaken wordt gedacht. Daarom moet je zulk materiaal bewaren."

Jack van der Wel (38), coördinator van het Dokumentatiecentrum Homostudies ('Homodok' in de wandeling), wacht met evenveel belangstelling als het openbaar ministerie in Amsterdam af wat de Hoge Raad zal zeggen over het in beslag nemen van twee banden met kinderporno. Die banden waren vorig jaar door een particulier uit Thailand opgestuurd voor het archief van Homodok. Bij een steekproef door de postale recherche werden ze uit de post gehaald. Van der Wel werd, als geadresseerde, geverbaliseerd. Want het betrof kinderporno, stelde justitie.

Uiteindelijk is het Homodok niet vervolgd, maar de banden bleven in handen van justitie. Deze week bepaalde de Amsterdamse rechtbank dat het bezwaar dat het Homodok daar tegen maakte, terecht was. Het Openbaar Ministerie is tegen die beslissing in cassatie gegaan.

Van der Wel: "Het gaat nu om het principe, niet zozeer om de inhoud van de banden. Ik heb zelf geen idee wat er op staat,

Kinderporno als archiefmateriaal

door LOES DE FAUWE

want ik heb ze niet gezien. Verspreiding of vertoning van kinderporno is strafbaar. Maar het is niet zo dat iedereen hier zo maar alles kan bekijken. Wie belangstelling heeft, moet aantonen dat hij wetenschappelijk onderzoek doet. Men krijgt dan eventueel toestemming om het materiaal te bekijken: we lenen niet uit en er mag niet gekopieerd worden."

Het documentatiecentrum heeft tot doel allerhande uitingen op het gebied van homoseksualiteit te signaleren en eventueel te bewaren. Met een budget van de Universiteit van Amsterdam van vijftienduizend gulden per jaar voor aankopen, betekent dat vooral: signaleren. En verder: knipsels bewaren, nieuwsbrieven uit heel de wereld, bijzondere boeken, vlugschriften, bladen en dus ook pornobladen.

Het Homodok werd in 1978 opgericht. Nu beheren drie betaal-

de krachten en een aantal vrijwilligers het centrum, dat bij de antropologen is gevestigd aan de Oudezijds Achterburgwal, in het pand waar ooit het hoofdbureau van politie was gevestigd... Daar ligt dus nu in de kelder pornomateriaal waarvan Van der Wel zegt: "Materiaal met jonge jongetjes, dat in de jaren zeventig werd getolereerd, maar waarvoor een handelaar nu echt met een zou worden gepakt."

'Grijze literatuur'

"Het idee van dit archief is ontstaan, toen de homostudies vorm kregen, mensen onderzoek wilden doen en er bleek hoe weinig materiaal bewaard is gebleven. Ook bleek dat veel materiaal alleen in privé-archieven zat. En wat wij de 'grijze literatuur' noemen - brochures, vlugschriften - werd al helemaal niet bewaard. Dus als iemand het beeld van de homoseksueel in de jaren twintig

wilde onderzoeken, was er gewoon niks."

Vanaf de wanden van het kantoor van Homodok kijken atletisch gevormde mannelijke schoonheden de bezoekers verleidelijk aan. Overal staan de bruine archiefdozen waarin bladen, knipsels, brieven worden bewaard. Scripties over de homo-emancipatie, over verzet, over geweld tegen homo's, aids, maar ook toneel- en literatuurrecensies. Van der Wel: "We hebben ook geluidsbanden en video's - de meeste met documentaires die op radio of televisie zijn geweest - maar heel beperkt. Niet alleen is de houdbaarheid van video's een probleem, we hebben niet eens afspelapparatuur. Daar hebben we geen geld voor."

De videobanden die nu inzet zijn van de justitiële strijd, zouden de eerste zijn in hun soort dat op het Homodok zou worden gearchiveerd, zegt Van der Wel.

"Vorige jaar hebben we contact gehad met de schenker, een meneer die in Thailand woont en aan ons materiaal vroeg over seks met kinderen. Hij bood ons deze banden aan, anders had hij ze weggegooid. Ik weet niet eens of hij ze zelf heeft gemaakt, van anderen heeft of dat ze wellicht eerder verspreid zijn geweest. In Nederland is bezit van kinderporno niet strafbaar, nog niet. In Duitsland hebben ze het net strafbaar gesteld. Met gevolg: grote paniek onder pedofielen, die al het materiaal wat ze hebben, gaan dumpen. En zo raakt veel verloren."

In de kelder van het Homodok staan in dozen hele jaargangen van homobladen, ook de pornografische, opgeslagen. Voor een liefhebber een luilekkerland, geeft Van der Wel toe. "Maar die liefhebber mag hier echt niet zo maar komen neuzen."

Voor anderen is het historische beeld interessant. "Kijk, dit gold in de jaren vijftig nog als zeer pikant" - Van der Wel toont een tijdschrift met bodybuilders, decent in zwembroek of schaamlap. "Niet lang daarna zag je bloot. En zo zie je dat opschuiven totdat je in de jaren zeventig kleine blote jongetjes ziet verschijnen, al dan niet in seksuele actie. Dat werd toen heel gewoon gevonden. Die tolerantie is inmiddels geheel verdwenen, dus kom je ze ook niet meer tegen. Nu zie je veel meer SM. En wie zegt dat dat over een jaar of vijf niet taboe zal zijn?"

Homosexuelen willen een 'vrij' Europa

NVHN 24

Van onze correspondent

Rob Hirdes
DEN HAAG/BEST — Om aan het homovijandige vervolgingsbeleid in zijn land te ontsnappen, vluchtte de thans 45-jarige Brit Andrew Prichodsky drie jaar geleden naar Nederland. Het ministerie van justitie heeft nu besloten, dat hij hier mag blijven. Maar daarmee is niet automatisch een nieuwe categorie vluchtelingen erkend, omdat hem de asielstatus is onthouden.

Prichodsky beging volgens de Britse wetgeving een strafbaar feit, omdat hij een liefdesrelatie onderhield met een 17-jarige jongen. Om soortgelijke redenen was hij eerder al tot tweemaal toe tot een gevangenisstraf veroordeeld. Mocht hij ooit terugkeren naar het Verenigd Koninkrijk, dan wacht hem waarschijnlijk opnieuw de cel.

Onze vaderlandse tolerantie jegens minderheden is wereldwijd bijna spreekwoordelijk. En zeker als het om homoseksuelen gaat. In dat opzicht geldt ons land als een witte raaf, vergeleken met andere — omringende — landen. Dat was ook de reden voor Andrew Prichodsky om uit angst voor de Britse wetgever zijn biezen te pakken en asiel in Nederland aan te vragen. Gezien de ministeriële beslissing was dat een juiste keuze.

Hoofdredacteur Henk Krol van de Gay Krant in Best is ingenomen met dit beleid. Al is de Brit dan geen A-status toegekend, hij mag zich op basis van een verblijfsvergunning zoals dat voor elke EG-onderdaan geldt in ons land ophouden. Toch vindt Krol het opvangen van gevluchte homoseksuelen niet de oplossing. "Het is maar een lapmiddel, niet meer dan symptoombestrijding. Terwijl het kwaad bij de wortel moet worden uitgeroerd. Want als straks de EG-grenzen open gaan en alle in hun eigen land niet geaccepteerde homoseksuelen hierheen trekken, dan wordt het op elke vierkante meter behoorlijk propfen."

Volgens hem ligt er in deze een duidelijke taak weggelegd voor onze diplomatieke vertegenwoordigingen in den vreemde. "Het in het buitenland zo beruchte Nederlandse vingertje wordt al snel geheven als allerlei mensenrechten in het geding zijn. Wanneer echter bevolkingsgroepen vanwege hun seksuele geaardheid worden vervolgd, mis ik datzelfde vermanende vingertje nog maar al te vaak."

Toejuichen

Hij zou in dit verband een meer alerte opstelling van minister Van den Broek van buiten-

landse zaken bijzonder toejuichen. Temeer omdat hij weet dat het klimaat binnen het departement er rijp voor is. "Onze diplomatieke dienst was de eerste die vertegenwoordigers in het buitenland benoemde ongeacht hun seksuele voorkeur. Alleen in landen die dit per se niet accepteren, wordt daar nog enigszins rekening mee gehouden. Maar in principe geldt slechts de bekwaamheid van de diplomaat."

Krol weet zich in zijn oordeel gesteund door staatssecretaris Kosto van justitie. De bewindsman zei ooit in een interview in dat blad, dat het niet accepteren van homosexualiteit als een gebrek aan beschaving moet worden gezien. Hij doelde daarmee met name op Oost-Europa.

Maar zo ver hoeven we niet te gaan, weet Krol en schudt zo enkele landen uit de mouw, waar de wetgever met verschillende maten meet als het bijvoorbeeld gaat om hetero- dan wel homoseksuele contacten. "België, Zwitserland, Oostenrijk, Spanje", noemt hij als voorbeelden dichtbij huis. En uiteraard Groot-Brittannië. Contacten van heteroseksuele aard zijn er toegestaan vanaf 16 jaar. Voor homoseksuele mannen geldt een andere grens: 21 jaar. Vandaar dat de uitgeweken Andrew Prichodsky in zijn va-

derland enkele malen volgens de Britse wetgeving flink in de fout ging.

"Trouwens", vervolgt Krol, "lesbiennes bestaan in Engeland niet eens. Althans niet volgens de wet. De wetsindieners van weleer durfden koningin Victoria daar niet mee te confronteren, omdat de vorstin zich hoogst waarschijnlijk niet zou kunnen voorstellen, dat een Britse dame zich hiertoe zou kunnen verlagen."

Overigens mag volgens hem in het rijtje 'onaangepaste landen in de sfeer van de dicht-bij-me-bedshow' Ierland zeker niet ontbreken. "Daar is het heel droevig gesteld. Maar nog niet zo droevig als op het eiland Man, waar homosexualiteit zelfs ook tussen volwassenen is verboden."

Krol: "Minderheden zijn nu eenmaal per definitie kwetsbaar. Maar de ene nog meer dan de andere. Als je als jood wordt vervolgd, heb je nog het geluk uit joodse ouders voort te zijn gekomen, die je hebben geleerd je weerbaar te maken. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld Turken en negers. Maar niet voor homoseksuelen. Die moeten zichzelf leren weerbaar op te stellen. Maar dat gebeurt vaker niet dan wel. Uit pure angst, ook al is dat een slechte raadgever."

UN 20/4 Gevluchte Britse homoseksueel krijgt asiel

(Van onze Haagse redactie)
DEN HAAG — Een Britse homoseksuele wetsovertreder mag van de Nederlandse justitie in ons land blijven. Het is nog niet duidelijk op welke gronden die beslissing uiteindelijk is genomen. Het ministerie van justitie ontkent echter dat met de toelating van de 45-jarige Brit een nieuwe categorie vluchtelingen wordt erkend.

Andrew Prichodsky vluchtte drie jaar geleden naar Amsterdam. Hij had in Engeland een liefdesrelatie met een minderjarige onderhouden en dat is volgens de wetgeving in zijn land strafbaar. Hij was eerder tweemaal tot gevangenisstraf veroordeeld wegens seksuele contacten met minderjarigen.

De uitgeweken Brit heeft van meet af aan zijn hoop gevestigd op de tolerante houding van Nederlands, maar is toch verrast door de beslissing van Justitie hem officieel toe te laten. Temeer daar hij zich de mogelijke precedentwerking van een dergelijke beslissing realiseerde.

De asielaanvraag is bij het ministerie van justitie op het hoogste niveau behandeld. Justitie blijft tot nu toe vaag over de redenen die ten grondslag liggen aan de inwilliging van het verzoek. Minister Hirsch Ballin motiveert het besluit de Brit hier te laten blijven met 'de onderlinge samenhang van feiten en omstandigheden'.

MIRROF APR 24
A Dutch treat for pervert

By MARK DOWDNEY
 A WANTED British sex offender was yesterday granted refuge in Holland plus £500 a month dole from tolerant officials. Andrew Prichodsky, who fled to Amsterdam after jumping bail in London, has been given permanent residence in Europe's notorious porn capital on "humanitarian" grounds. Tory MP Geoffrey Dickens last night blasted the Dutch for providing "a haven for perverts". Prichodsky, 45, claimed he had been hounded in Britain where he is charged with a sex offence with a 17-year-old boy.

Preyed

He has already served four years in jail for offences with youngsters. At his 1986 trial, Prichodsky and another homosexual pervert were said to have preyed on homeless boys drawn to London's bright lights. But the Dutch Justice Ministry felt that Prichodsky's case deserved "special consideration". Holland's age of consent is only 16.

WEATHER

UN 24/4

Hoofdredacteur GAY Krant wil principiële opstelling in EG

Verblijfsvergunning voor Britse homo lapmiddel

Om aan het homovijandige vervolgingsbeleid in zijn land te ontsnappen, vluchtte de nu 45-jarige Brit Andrew Prichodsky drie jaar geleden naar Nederland. Het ministerie van justitie heeft nu besloten dat hij hier mag blijven. Maar daarmee is niet automatisch een nieuwe categorie vluchtelingen erkend, omdat hem de asielstatus is onthouden.

Prichodsky beging volgens de Britse wetgeving een strafbaar feit, omdat hij een relatie onderhield met een 17-jarige jongen. Om soortgelijke redenen was hij eerder al tot tweemaal toe tot een gevangenisstraf veroordeeld. Mocht hij ooit terugkeren naar het Verenigd Koninkrijk, dan wacht hem waarschijnlijk opnieuw de cel.

(Door Rob Hirdes)

DEN HAAG — Onze vaderlandse tolerantie jegens minderheden is wereldwijd bijna spreekwoordelijk. En zeker als het gaat om homoseksuelen. In dat opzicht geldt Nederland als een witte raaf, vergeleken met andere — omringende — landen. Dat was ook de reden voor Andrew Prichodsky, uit angst voor de Britse wetgever, zijn biezen te pakken en asiel

in Nederland aan te vragen. Gezien de ministeriële beslissing was dat een juiste keuze.

Hoofdredacteur Henk Krol van de GAY Krant in Best is ingenomen met dit beleid. Al is de Brit dan geen A-status toegekend, hij mag zich op basis van een verblijfsvergunning zoals dat voor elke EG-onderdaan geldt in ons land ophouden. Toch vindt Krol het opvangen van gevluchte homo-

seksuelen niet de oplossing. "Het is maar een lapmiddel, niet meer dan symptoombestrijding. Terwijl het kwaad bij de wortel moet worden uitgeroerd. Want als straks de EG-grenzen open gaan en alle in hun eigen land niet geaccepteerde homoseksuelen hierheen trekken, dan wordt het op elke vierkante meter behoorlijk propfen."

Volgens hem is daar een duidelijke taak weggelegd voor onze diplomatieke vertegenwoordigingen in den vreemde. "Het in het buitenland zo beruchte Nederlandse vingertje wordt al snel geheven als allerlei mensenrechten in het geding zijn. Wanneer echter bevolkingsgroepen vanwege hun seksuele geaardheid worden vervolgd, mis ik datzelfde vermanende vingertje nog maar al te vaak."

Hij zou in dat verband een alerter opstelling van minister Van den Broek van buiten-

landse zaken bijzonder toejuichen. Temeer omdat hij weet dat het klimaat binnen het departement er rijp voor is. "Onze diplomatieke dienst was de eerste die vertegenwoordigers in het buitenland benoemde ongeacht hun seksuele voorkeur. Alleen in landen die dit per se niet accepteren, wordt daar nog enigszins rekening mee gehouden. Maar in principe geldt slechts de bekwaamheid van de diplomaat."

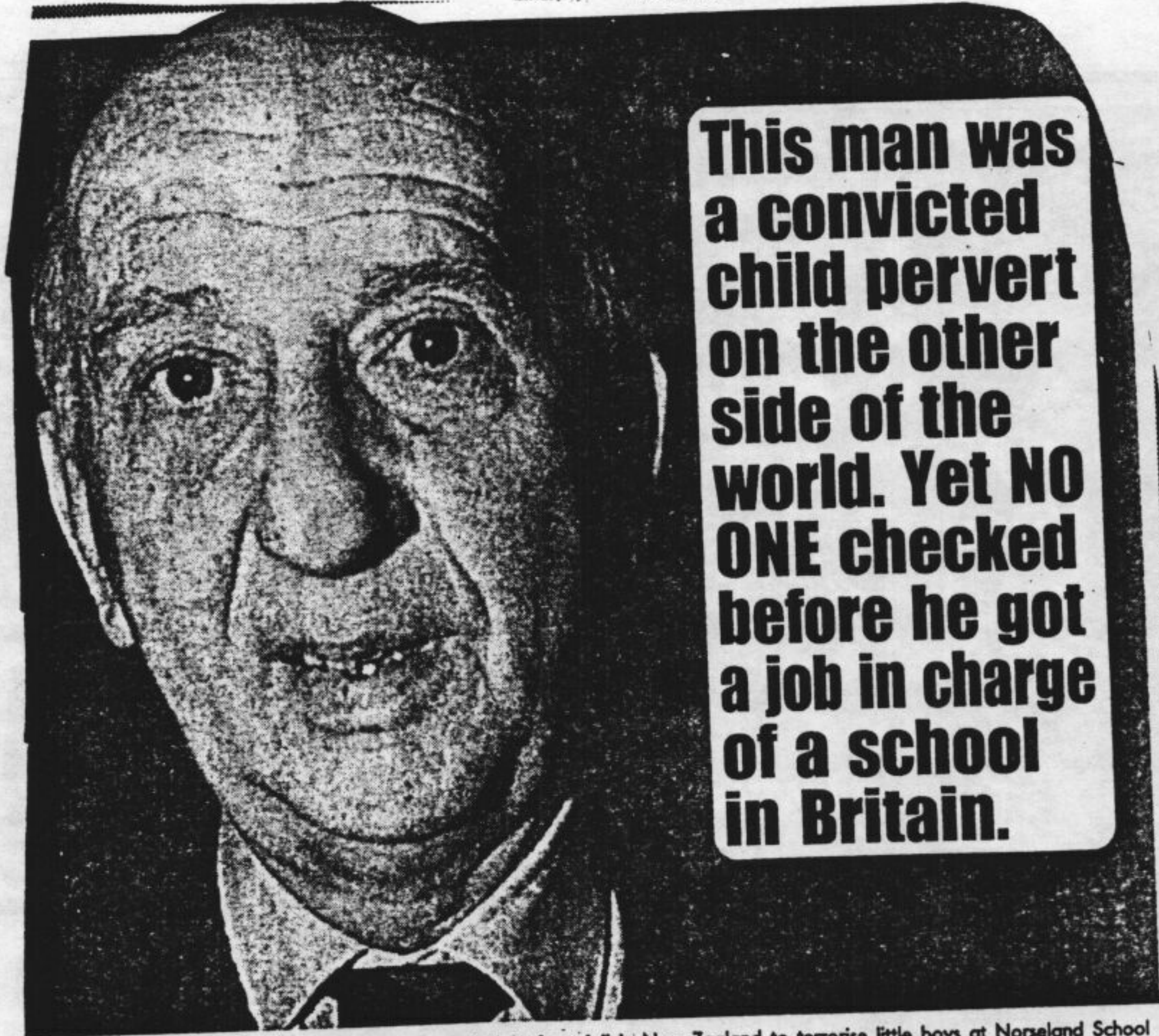
Krol, hoofdredacteur van het grootste homo- en lesbiëneblad in Europa, weet zich in zijn oordeel gesteund door staatssecretaris Kosto (justitie). De bewindsman zei ooit in een interview in dat blad, dat het niet accepteren van homosexualiteit als een gebrek aan beschaving moet worden gezien. Hij doelde daarmee met name op Oost-Europa.

Maar zo ver hoeven we niet te gaan, weet Krol en schudt zo enkele landen uit de mouw, waar de wetgever met verschillende maten meet als het bijvoorbeeld gaat om hetero- dan wel homoseksuele contacten. "België, Zwitserland, Oostenrijk, Spanje", noemt hij als voorbeelden dichtbij huis. En

uiteraard Groot-Brittannië. Contacten van heteroseksuele aard zijn er toegestaan vanaf 16 jaar. Voor homoseksuele mannen geldt een andere grens: 21 jaar. Vandaar dat de uitgeweken Andrew Prichodsky in zijn vaderland enkele malen volgens de Britse wetgeving flink in de fout ging.

Overigens mag volgens hem in het rijtje 'onaangepaste landen in de sfeer van de dicht-bij-me-bedshow' Ierland zeker niet ontbreken. "Daar is het heel droevig gesteld. Maar nog niet zo droevig als op het eiland Man, waar homoseksualiteit zelfs ook tussen volwassenen is verboden."

Krol: "Minderheden zijn nu eenmaal per definitie kwetsbaar. Maar de ene nog meer dan de andere. Als je als jood wordt vervolgd, heb je nog het geluk uit joodse ouders voort te zijn gekomen, die je hebben geleerd je weerbaar te maken. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld Turken en negers. Maar niet voor homoseksuelen. Die moeten zichzelf leren zich weerbaar op te stellen."

This man was a convicted child pervert on the other side of the world. Yet NO ONE checked before he got a job in charge of a school in Britain.

REIGN OF TERROR: Teacher Lionel Mann came straight from jail in New Zealand to terrorise little boys at Norseland School

IT WAS a social work case which met all of Left-wing Haringey Council's ideological criteria.

She was a woman. She was socially disadvantaged with a string of criminal convictions. She was black. And she was a lesbian.

Her lover, a white woman, was on remand in prison. Her lover's child, a bright little seven-year-old boy, the result of his mother's brief relationship with a Cypriot man, had been entrusted to her care.

The circumstances were, to say the least, unusual. The mother, Gina Wainwright, a 28-year-old former model, was a heroin addict and had a criminal history dating 15 years. She had been arrested four times while pregnant with Peter — not his real name — and her convictions include conspiracy, theft, receiving, deception and more than 50 offences of pickpocketing.

Her companion, also 28, had a catalogue of previous convictions, and was known to be so violent that both teachers and social workers kept their distance.

Haringey Council kept the situation under review. The boy was far too young to understand the nature of the relationship between his mother and her lover and his unconventional home life.

But then a chain of events happened that was so bizarre it shocked hardened police officers called in to investigate.

It also raised deeply disturbing questions. Was it a case of a council allowing its concern for black and gay rights to override its concern for the child?

What happened is that the child went missing. Peter disappeared from his school gates and there were genuine fears that he had been abducted, possibly murdered. A huge police operation, involving 150 officers, was mounted as the mother wept inside Holloway prison and her lover spoke with faltering voice of how she had packed Peter off to school with a kiss and a wave.

But it was all an elaborate hoax concocted by the two women — using little Peter as an innocent pawn. For three days he was locked away inside the house of friends, his head filled with lies by his mother's lover, whom we will call Edna.

Police soon began to have doubts about her account. They suspected the two women were using the child's abduction as grounds for the mother to apply for bail while she awaited trial on armed robbery charges. Surely no court could fail to sympathise with the plight of a mother whose child was missing, feared dead?

In the event the application never came, probably because the two women realised that police

Gina Wainwright, Peter's mother, now in jail: her identity is masked for legal reasons

by Stewart Payne

were not swallowing their story. Instead, the friends told police that Peter had simply turned up at their house after being held and then released by a stranger.

At first Peter backed up this account. But when police staged a reconstruction he told them the truth. He had been collected from school by the friends and then kept locked up in a bedroom. "Mummy knew," he said. "She was the one who planned it."

Edna reacted in characteristic fashion when police arrested her for interrogation. She was dragged, kicking and screaming, from her home to a waiting police van, using foul language which disgusted officers present. She then refused to cooperate with police inquiries.

Police arranged for Peter to be placed with temporary foster parents while they continued to

her attractive, freckled face. She had turned to "top league" crime in order to finance her £350-a-week drugs habit, the court was told.

The judge said she showed no remorse for her terrifying raids and she smiled as she was sentenced.

So what of little Peter, so cruelly and cynically used by his mother and her lover? Not surprisingly he was placed in the care of loving foster parents. To the police officers this was the best place for the innocent-voiced and likeable little boy.

But they had reckoned without Haringey social services. In May of last year, after her release from prison, Edna applied to have Peter back. And with the council's help, she got him.

Despite the ordeal she subjected him to, despite ordering him to lie to police, despite her extraordinary home life, despite the drugs, the thefts and the violence, Peter, a ward of court, was taken from his foster home and returned to live with her.

How could this be?

In fact, some of this extraordinary story was revealed almost incidentally in a brilliant, recent Thames TV Murder Squad documentary which, using fly-on-the-wall techniques, showed the detectives investigating what appeared to be a routine missing boy case with the fear he could have been killed.

But viewers of that programme, which was essentially about the workings of a Metropolitan Police murder team, were not made aware of the full, horrifying implications of Peter's case.

They didn't know, for instance, that Haringey Council attempted to ban the programme. Together with lawyers acting for the mother and her companion, the council sought an injunction on the grounds that Peter was a ward of court and the programme would be harmful to his welfare.

The hearing lasted three days

before a judge in the Family Division of the High Court. Mr Justice Johnson ruled the programme could go out substantially unchanged and awarded costs against the council. Haringey's total bill is estimated to be tens of thousands of pounds, financed by its hard-pressed poll tax payers.

And when the Evening Standard started investigating this case, Haringey Council again sought to gag the media. When asked to explain its reasons for returning Peter to the lesbian lover it responded by seeking an injunction in the High Court preventing our publication of the story. Yesterday Mr Justice Ewbank, after hearing arguments from lawyers for both sides, rejected the application and awarded Evening Standard costs against Haringey Council.

AND he went further. After listening to the facts he ordered that Peter's wardship proceedings should be brought back before a High Court judge within 28 days.

So were there overwhelmingly sensible reasons why Peter's welfare was best served by returning to live with his mother's lesbian lover? Or did Haringey's ideological commitment to minorities influence their course of action?

The Standard invited Haringey council to explain its decision.

A Haringey Council spokeswoman said that its social services department was not prepared to give any comment on the case or its reasons for allowing the boy to be returned to the mother's companion.

"Haringey Social Services have a clear policy of not commenting on individual cases in order to protect the individuals concerned and to guarantee the confidential nature of the relationship between people in need and the department."

THE FINAL STRAW

Photo that broke up Andy and Fergie's marriage ..would it break up YOURS?

INOCENT ABROAD: Naked toddler Beatrice on a French holiday with Fergie's pal Steve Wyatt - in the snap that enraged Andrew

BY SIDE: Wyatt and Fergie take a sunshine horseride in the other photo published yesterday

HERE is the photograph that finally shattered a shaky royal marriage.

It shows Princess Beatrice, naked in the sunshine, smiling happily with Fergie's Texan millionaire friend Steve Wyatt.

For Prince Andrew - who had scoffed at rumours and shrugged off rows - the intimacy of this simple holiday snap was the last straw.

And experts agreed last night that the sense of betrayal sparked by such a scene could endanger many a marriage.

Psychologist Dr David Lewis said: "Show any father a similar picture of his daughter with a strange man and it would be like a red rag to a bull. He would see it as a direct threat to steal his child's affection."

The photo is believed to have been taken in the summer of 1990 when Fergie and Beatrice - then nearly two - joined the Wyatt family and friends in France. Andrew was away on naval duties.

Dr Lewis said: "This picture hurts even more than an intimate one of Wyatt with the duchess could. "It would bring out the

A MAN ALONE: Andrew yesterday

By CATHERINE O'BRIEN

most basic protective instincts in any father but particularly in a man with such a macho image.

"The child is young, impressionable, vulnerable.

"Most children that age love a cuddle, but Andrew wouldn't have been able to look at the situation logically.

"He is an experienced

photographer. He knows that such a relaxed look cannot be faked.

"His response was an emotional one, spurred by guilt that on a family holiday he should have been in Wyatt's place, and outrage that his wife should allow it to happen."

The photo, with another of Fergie and Wyatt riding horses side by side, was published yesterday by the glossy French magazine Paris Match.

WOULD A PICTURE LIKE THIS SPLIT YOU UP? YES 0839 161 676 NO 0839 161 677 Calls cost less than 8p

IT IS GOOD NEWS!

OPINION

The 'Gotcha!' Atmosphere Perverts Healthy Inquiry

By William Safire

WASHINGTON — Americans are paying more for stamps these days to cover the salaries of postal inspectors who spend bureaucrat-years — and hundreds of thousands of dollars — trying to induce innocent customers into committing a crime by buying pornography. Something is wrong when law officers are allowed to go into the temptation business.

Last year, the popinjay who passes for a U.S. attorney in the District of Columbia set up the mayor with a sex lure. When the government temptress persuaded the target seeking sex to take drugs, the cops burst in to arrest the entrapped victim for accepting the Justice Department's invitation to a crime. The end was used to justify corrupt means; too many thoughtlessly applauded the "sting."

That loathsome example of entrapment must have been an inspiration to the prurient inspectors who were running up the price of postage stamps by dangling photos of nude teenagers in front of a law-abiding Nebraska farmer. After two years of official titillation, he was ensnared; the Justice Department fought all the way to the Supreme Court for the joy of making an example out of the man the law turned into a criminal.

Last week, the court finally curbed the crime manufacturers.

"Government agents may not originate a criminal design," wrote Justice Byron White for the 5-4 majority, "implant in an

innocent person's mind the disposition to commit a criminal act, and then induce commission of the crime so that the government may prosecute."

That assertion of a citizen's rights seems so obvious that it is amazing that four justices approved anything-goes entrapment. Fortunately, the Bush appointees, David Souter and Clarence Thomas, voted with the majority to strike down the immoral prosecution, suggesting that Antonin Scalia may not be their Svengali.

The notion that entrapment is permissible if "predisposition" can be shown by mind-reading cops is an assault on the presumption of innocence, the bedrock of Americans' liberty. A person's mailbox is part of his castle, which the king may not enter. The court struck a blow for privacy — personal freedom — in a week that the media thrice did much to undermine it.

In the Noriega trial, reporters zeroed in on the juror who held out against conviction. That is an abuse of the power of inquiry. A juror should not fear exposure of an unpopular stand inside the sanctity of the jury room. A decision is the whole jury's; reporters should not try to single out heroes or villains.

In trial-by-exposure of Arthur Ashe, a public figure not running for office, the editors of USA Today decided that AIDS is always news. If the Gannett organization forced out the story, as reported, it brought unnecessary pain

to a family and discredit on itself.

In the frenzy to expose every rumor about a candidate's personal habits, ABC News trotted out anonymous testimony from police officers about Jerry Brown's "toleration" of drugs in his home. If they are telling the truth, the officers are corrupt — guilty of suppressing evidence of a crime for 10 years. These belated accusers are not victims of sex harassment willing to come forward in a lawsuit, as in the Brock Adams affair; these are men with badges, and journalists should not allow them to make charges from ambush.

Last week's three invasions of privacy — of a juror, a sports celebrity, a candidate — are evidence of a "gotcha!" atmosphere that perverts legitimate inquiry. Investigators must acknowledge limits, and the place for limitation to begin is with the guardian of limits — with the law.

Heroic police officers who lay their lives on the line every day must be disgusted with the deskbound Torquemadas who prefer to mail out nude photos to test the citizenry rather than expose themselves to danger in drug-ridden neighborhoods. Will no reporter

ferret out the names and expenses of the inspectors, and their bosses, who abused their power?

Years ago I sent away for a porno flick. My punishment is that I am now on every X-rated mailing list in the world, and no "return to sender, remove from list" response stems the flow. Do you suppose the master marketer is in the sting section of the office of the attorney general?

If so, I stand with Cagney and Bogart, tommy-gun at the window: O.K., cop-pers — come and get me.

The New York Times

of Child Abuse

Day Care Owner Guilty of 99 Counts

By Estes Thompson Associated Press

Farmville, N.C.

The owner of a day care center was convicted yesterday on 99 of 100 charges of sexually abusing children under his care, ending the longest and costliest criminal trial in North Carolina history.

Robert Kelly, who owned the now-closed Little Rascals Day Care Center in Edenton, was acquitted of a single charge of taking indecent liberties with a girl.

After 14 days of deliberating, the jury convicted Kelly of abusing 12 children. He was found guilty of four counts of rape, 46 of taking indecent liberties, 36 of first-degree sexual offense and 13 crimes against nature.

"I'm innocent," Kelly said as he

was being led to a deputy's car. "I'll go to prison and fight it from there."

The charges carry a maximum penalty of 40 life terms plus 560 years. Judge D. Marsh McLelland scheduled sentencing for today. Six other people also face trials in the case, which drew national attention for the turmoil it caused in Edenton, a town of about 5,800.

Trial expenses, including court-appointed defense lawyers, counseling for children and their parents, and court costs have topped \$1.2 million. Testimony began in August, after the case was moved 85 miles from Edenton to Farmville because of pretrial publicity.

In its length, cost and subject matter, the trial has been compared with the McMartin Preschool trial in California, the nation's lon-

gest and costliest criminal trial at seven years and more than \$13.5 million.

But there were crucial differences. In the McMartin case, the children's testimony consisted of videotaped interviews that were criticized by jurors — and the defendants were acquitted.

In the Little Rascals trial, 12 victims testified. At least one juror, Dennis Ray, said that was an important reason for the conviction.

"The children were convincing," he said.

The U.S. Supreme Court ruled in 1990 that child-abuse victims may be shielded from courtroom confrontations with their alleged abuser through videotaped testimony, closed-circuit television or testimony by the people who interviewed them.

Kelly, 44, briefly closed his eyes as the verdict was read. His wife, Betsy, who faces charges of sexually abusing children at the center, began crying.

Prosecutor Nancy Lamb and the mothers of the victims burst into tears. Court officials handed out tissues.

The defense contended that parents in Edenton had become hysterical over rumors of sexual abuse and had asked their children leading questions.

Parents testified that their children exhibited abnormal behavior such as masturbating in front of adults, night terrors and fear of going into bathrooms.

Medical witnesses for the prosecution said they found evidence of sexual abuse in physical exams.

THURSDAY, APRIL 23, 1992

A4 San Francisco Chronicle ***

FRIDAY, APRIL 24, 1992

Carolina Day Care Owner Gets 12 Life

Associated Press

Farmville, N.C. SF CHRON.

A small-town day care operator was sentenced to 12 consecutive life prison terms yesterday as children who testified that they were molested by him, clutching dolls and teddy bears.

"I am innocent. I have not done these things," Robert F. Kelly Jr. said before Judge D. Marsh McLelland ordered one life sentence for each victim, now ages 4 to 7.

Some of the children yelled "I hate you" as guards escorted Kelly to a police car to begin the trip to Central Prison in Raleigh.

"See you in a million years," yelled one girl.

Kelly, 44, will not be eligible for parole for 240 years. Prosecutors

had urged the sentence.

"There is no reason he should be restored to the community at any time," District Attorney H. P.

'It's just sad to see an innocent man convicted and sentenced; it's a tragedy'

— JEFFREY MILLER, DEFENSE LAWYER

Williams Jr. told the judge. "There's no punishment you can impose on this man that's commensurate for the injuries he has imposed on them."

Kelly owned and operated Lit-

tle Rascals Day Care Center in Edenton with his wife, Elizabeth. He was convicted Wednesday of 99 counts of sexually abusing children at the center from 1987 to 1989, when it closed. He could have been sentenced to 40 life terms plus 560 years.

Elizabeth Kelly and five others are charged with sexual abuse and await separate trials.

The prosecutor said he would have to review the other cases before deciding how to proceed. He said there could be pretrial hearings in a month.

ly 10 months. Cost estimates are about \$1.2 million.

Parents were jubilant about the sentencing. Nine children sat in the front row. Four of them had testified against Kelly.

"There's nothing that would be strong enough for the crimes committed, but it will at least keep him off the streets for the rest of his natural life," said Morris Small Jr., father of one victim.

Peggy Brooks said she is "glad that man's never going to get out of jail." Her son, who testified,

Prosecutor Bill Hart said the sentence "does send a message that these cases can be successfully prosecuted."

Defense lawyer Jeffrey Miller said Kelly wants to appeal the case.

"It's just sad to see an innocent man convicted and sentenced," Miller said after court adjourned. "It's a tragedy."

The case was the most expensive and longest in North Carolina history. Jury selection began July 22 and the 14 days of deliberations ended Wednesday, spanning near-

chimed in, "Me, too."

Most of the jurors, including forewoman Katherine Harris, were among the 150 people who packed the Pitt County courtroom for sentencing.

"As far as the children, for them to get up there and say something like that, it certainly made me believe them," Harris said.

"The children's testimony was pretty consistent," she added. "Once it all unfolded, it came together very well as a puzzle. It all fit together."

Terms

SAN FRANCISCO EXAMINER

★ ★ Sunday, April 19, 1992 A-5

Kinderprostitutie in Azië ^{GVA} 8/4/92 toegenomen

Kinderprostitutie is de afgelopen jaren in Azië enorm toegenomen, deels omdat de toeristen geloven dat jongeren niet besmet zijn met het AIDS-virus. Zo hebben sociale activisten vrijdag verklaard.

Toch nemen de toeristen, meestal mannen, het risico omdat ze verveeld zijn geraakt door seks met volwassenen en omdat ze ver weg van huis zijn waar niemand ze kent, meent Martin Staebler, afgevaardigde van een toerismebureau voor de Derde Wereld.

Straebler was een van de 130 afgevaardigden uit 20 landen die een vierdaagse conferentie in Bangkok over kinderprostitutie als toeristische attractie in Thailand, Sri Lanka, Taiwan en de Filipijnen bijwoonden.

Volgens de conferentiedeelnemers moeten de Aziatische landen de wetten tegen de kinderprostitutie beter naleven en seksadvertenties verbieden. Ook moeten volgens de deelnemers de Verenigde Staten, Duitsland, Japan en Australië - de landen waar de meeste op seks beluste toeristen vandaan komen - iets doen aan de morele problemen die deze mensen naar Azië brengen. "Als er een geestelijk gezonde situatie in de Europese gemeenschappen zou heersen zou dit niet plaatsvinden. Wat is er toch met die toeristen die over de halve wereld reizen om seks te hebben", vroeg Staebler zich af.

Hij schatte het aantal kinderprostitutees, onder wie zelfs babies, op tienduizenden in de vier bovengenoemde landen.

Illegale ^{GVA} 8-4-92 kinderhandel neemt uitbreiding

De illegale kinderhandel in Latijns-Amerika en Azië neemt sterk uitbreiding. Soms wordt voor een kind 1,7 miljoen fr. betaald. Dit heeft Nigel Cantwell, directeur en stichter van de organisatie Defence for Children International, verklaard.

Cantwell zei dat sommige landen zich meer moeten inspannen om de illegale kinderhandel terug te dringen. "97 procent van de in het buitenland geadopteerde kinderen komen uit Latijns-Amerika en Azië", zei Cantwell op de vooravond van de Internationale Conferentie over de Rechten van het Kind die vandaag in de Filipijnse hoofdstad Manila begint.

"De kinderhandel neemt toe. De kinderen komen bijvoorbeeld terecht in de kinderprostitutie of kinderarbeid. Het is gewoon handel geworden. Al te veel mensen nemen de kans te baat om er veel geld mee te verdienen".

Cantwell benadrukte dat adoptie tussen landen op zich niet slecht is: "We willen alleen strengere voorschriften". De

Philippine town battles status as pedophile paradise

Word of mouth, magazine ads had spread word of sex trade schoolboys

By Uli Schmetzer
CHICAGO TRIBUNE

PAGSANJAN, Philippines — "Apocalypse Now," the film shot on location at this picturesque lagoon town in the hills south of Manila, left a nasty legacy.

"We found that our boys could not keep their eyes open during school classes. When we asked them, they replied: 'We've been out with our foreign friends,'" recalled Maternidad Riviera.

It took five years before the town became fully aware that bus loads of single men were arriving regularly — not to see the colonial houses with their latticed balconies or other tourist attractions, but for the local schoolboys whose reputation had grown thanks to word of mouth and advertising in pedophile publications abroad.

The lid finally came off the scandal in 1982 when police raided the rented house of a man from Philadelphia, one of the hangers-on who arrived with the film crew but never left. The locals remember him as a charmer, always accompanied by a flock of boys.

In the house, police found a meticulous index system containing the names of 564 children (304 of them local boys), the names of their parents, details of their sexual proficiency, ordinary and pornographic pictures of each child and the fee for which the boys were available, usually 300 pesos (\$12).

Police alleged that the Philadelphia man had been running a procuring service for pedophiles who arrived on package tours from all over the world.

"(He) and four other foreigners were deported under a voluntary

deportation system that allows pedophiles to get off scot-free. But the child prostitution they had started continued to blossom," said Riviera, a former teacher who now runs the Pagsanjan Council for the Protection of Children.

Riviera said many foreigners now look for child prostitutes, both boys and girls, in the belief they are less likely to be carriers of HIV, the virus that causes AIDS.

"It's not just pedophiles today but ordinary men looking for sex who feel it's safer to do their thing with a child," she said.

After surveying 300 parents, Riviera and her council found not only that the parents were aware of their sons' misconduct but "often pushed them into prostitution with the excuse 'we need the money and the foreigners pay for the boys' education, their clothing and their shoes,'" she said.

By the late 1980s Pagsanjan had become a paradise for pedophiles. Spartacus, an international gay guide published in Europe, advertised the town like this:

"Sex with boys in the Philippines is quite legal. Most boys in Pagsanjan are available, though not all of them are gay. One could say that the boys of Pagsanjan are a rental industry in themselves. We recommend the restaurant Durafe near the church. There are lots of pimps in the town but most of them are our friends..."

By 1989 sex tourism was so great that federal police raided six cottages and deported six more foreigners. Last year more pedophiles were quietly deported and placed on an immigration blacklist.

By 1990, according to Riviera, mothers were handing over their 9-year-old daughters to pedophiles for \$8 a night. And by the middle of this year, four boys had died. Doctors won't say whether the four succumbed to AIDS.

In her efforts to stamp out the child trade, Riviera obtained the financial support of UNICEF. She

now pays some parents \$40 a month to keep their children away from the foreigners and has bought piglets that boys and girls can raise to make money.

But "we cannot eradicate it," she said. "All we can do is try to control it."

The sex industry has become part of life for many local boys. Two of them, Martin, 14, and Harley, 13, talked about their experiences.

Martin said he had been active for more than four years, mainly on weekends with tourists from Manila.

The boys said five out of 21 boys in their class were "on the game." "The price has gone up to 500 pesos (\$20) now," one said.

For the night?

The boy looked indignant: "Of course not. For an hour."

jongste tien jaar zijn 180.000 kinderen door buitenlandse ouders geadopteerd, maar functionarissen in de welzijnszorg menen dat lang niet alle gevallen zijn aangegeven.

Volgens Cantwell is vooral Brazilië berucht om zijn illegale kinderhandel. Maar ook organisaties in andere Latijnsamerikaanse landen houden zich volop bezig met de handel in kinderen naar de VS en Canada.

Economisch moeilijke tijden zouden Rusland en andere republieken van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) ontvankelijk kunnen maken voor mensen of organisaties die kinderen in eigen land of aan het buitenland verkopen voor de winst.

ROSARIA (2)

De grenzen binnen de COC worden ruim aangehouden. Ook seksuele belangstelling voor zeer jeugdigen is bespreekbaar, getuige het relaas van iemand uit de werkgroep JORis (Jeugd-Ouderen-Relaties, intimiteit, seksualiteit).

Hier het citaat uit het COC-blad: 'Ik ga naar beneden naar de keuken om een fles koffiemelk te halen. Het was een warme zondag in juli. Mijn oren raakten geboeid door een vrolijk geluid dat van buiten kwam. Als gehypnotiseerd begaf ik me naar het raam. Het was een klein jongetje! Misschien net 12 jaar geworden, lag hij daar in een kort broekje gekleed in een gele rubberboot, spartelen met zijn gespierde armen in het water. De prachtige plooien in de gebruikte huid bij zijn middel maakten diepe indruk op me. En die schaterende lach! Ik voelde een lome warmte vanuit mijn borstkas naar beneden zakken, steeds dieper en dieper. Ik was verliefd'.

Na de beschrijving van 'deze machtige ervaring' wordt er door die schrijver nog aan toegevoegd dat de maatschappij tamelijk negatief is over deze emoties. Hij schrijft: 'Ze worden afgedaan als 'vies', 'onnatuurlijk' (bah, wat een term!) of 'ziekelijk'. Iemand die merkt dat hij of zij verliefd kan worden op kinderen en die kinderen ook lichamelijke aantrekkelijk vindt, komt gemakkelijk alleen te staan in onze samenleving'.

Tot zover deze publicatie over een ervaring, die ik niet ziekelijk zal noemen. Maar natuurlijk? Nou nee...

Homo-predikant niet welkom in Twentse gemeente

Van onze verslaggever ^{VK} HENK MÜLLER ²⁵

DEN HAAG — Hervormd Nederland is in rep en roer. De hervormde kerk is groot voorstander van gelijkberechtiging van mannen en vrouwen, homo's en hetero's. Maar de hervormde gemeente in Ootmarsum weigert de homoseksuele predikant A. de Mey Mecina te laten werken, hoewel er al een arbeidsovereenkomst was gesloten. Vrijwel de hele kerkeraad is intussen uit protest opgestapt.

Onlangs constateerde de hervormde synode dat elke vorm van discriminatie een zonde is. Bij dezelfde gelegenheid voerde de kerk een partnerpensioen in voor homoseksuele predikanten. Maar de hervormde gemeente in het Twentse Ootmarsum lapt dit aan haar laars. Niet op bijbelse of theologische gronden, maar omdat homoseksualiteit niet zou passen in de hervormde traditie van Twente.

Eind februari heeft de Haagse theoloog het beroep voor Ootmarsum aangenomen, nadat hij met de kerkeraad had gesproken. „Iemand heeft toen het ambtsgeheim gebroken en tegen sommige gemeentelieden gezegd dat ik homo ben. Ik loop daar niet mee te koop en wil ook geen roze dominee zijn, maar verberg het niet. Sommige gemeentelieden zijn daarna een handtekeningactie tegen mijn komst begonnen. Met dit door niemand verwachte resultaat”, aldus De Mey Mecina.

De kerkeraad verklaart dat „wegens verschillende opvattingen in de gemeente” met de komst van De Mey Mecina een „onwerkbaar situatie” is ontstaan. De predikant zegt dat er sprake is van „pure discriminatie” op grond van geaardheid. „Het is ridicuul.”

Intussen hebben de bond voor predikanten, het werkverband homo-theologen, het provinciale kerkbestuur en de synode tevergeefs geprobeerd de gemeente op andere gedachten te brengen. In ieder geval krijgt De Mey Mecina van de gemeente een jaar lang zijn tractement uitbetaald. Ootmarsum is nu op zoek naar een nieuwe kerkeraad en een nieuwe niet-homoseksuele predikant.

Politie rolt bende van 60 leden op Schiedamse jongens gearresteerd voor mishandelen homo's

TEL 30/4

door Fred Pruim

SCHIEDAM, donderdag De Schiedamse politie heeft een grote jeugdbende opgerold, die stelselmatig homoseksuele mannen heeft mishandeld. Dat gebeurde uit verveling, voor de sensatie en uit stoerdoenerij.

Behalve met potenrammerij hield de jeugdbende zich op grote schaal bezig met inbraken, diefstallen en berovingen. Een zeventienjarige jongen heeft bovendien bekend met een geweer een sigarenzaak te hebben overvallen. Met deze daad wilde hij meer aanzien verkrijgen op school.

De bende bestond uit in totaal zestig Schiedamse jongens, in leeftijd variërend van twaalf tot twintig jaar. Hun werkterrein was heel Schiedam. De homofielen werden aangesproken op ontmoetingsplaatsen in de stad. Wanneer een man in de bosjes was gelokt, werd hij daar mishandeld door een groep van zeven à acht jongeren.

De zaak kwam aan het rolen met de arrestatie, eind december vorig jaar, van een dertienjarige jongen in de wijk Nieuwland. Het Schiedammertje was midden in de nacht op inbrekerspad.

Later bleek, dat de dertienjarige deel uitmaakte van een

grote groep jongens. In totaal loste de politie 120 zaken op, waaronder negentien berovingen met geweld. In vijftien gevallen was het slachtoffer homoseksueel. Veertien personen raakten door toedoen van de bendeleden gewond.

Aangifte

Volgens onderzoeksleider adjudant C.G.J. Ooms hebben uiteindelijk maar twee homoseksuele mannen aangifte gedaan van potenrammerij. „De rest is, waarschijnlijk uit schaamte of eventuele problemen thuis, niet komen opdagen”, aldus de Schiedamse politiemanager. Oproepen via onder meer de Gaykrant of de homopagina op Teletekst leverden niets op.

Ook in de gevallen waarin sprake is van diefstal blijkt slechts mondjesmaat aangifte te zijn gedaan. Omdat bij de aangiftes van gestolen autoradio's de eigenaren vaak de serienummers niet kunnen opgeven, kan de politie deze radio's niet teruggeven.

COC zoekt nieuw contact met gay-scene

Door onze redacteur ^{NAC} STEVEN ADOLF

AMSTERDAM, 30 APRIL. Op zoek naar het verloren contact met de gay-scene. Dat is, kort samengevat, de achtergrond van de grondige facelift die de Nederlandse vereniging voor integratie van homoseksualiteit COC ondergaat. „We zijn in de loop der jaren wat vervreemd van elkaar geraakt”, meent COC-voorzitter C. van Wijk.

Het COC startte deze maand een ledenwerfactie die de vereniging nieuw leven in moet blazen. Binnen de eigen gelederen timmert de vereniging al enkele maanden aan de weg. Een aantal nieuwe initiatieven moet de vereniging weer aantrekkelijk maken, zoals samenwerking met de homohoreca, een condoomcampagne en een gerichtere dienstverlening.

Het beeld dat in het afgelopen decennium van het COC was ontstaan moet worden verdreven. Dat werd vooral bepaald door hoog oplopende discussies in een aantal afdelingen tussen de vrouwengroepen en het mannelijke deel van de vereniging. Daarbij stond vooral een eerlijke verdeling centraal. Van het geld en het bestuur tot en met de spreektijd op vergaderingen — van lesbische zijde werd het evenredigheidsbeginsel scherp in de gaten gehouden.

„Je kop ging er af als je niet recht in de leer was”, aldus Cees Van Wijk, „Homo's volgens artikel 31”. De voorzitter, een geïmagineerde verschijning van middelbare leeftijd, plukt een pluusje van zijn blazer. Zelfs zijn taalgebruik ontsnapte niet aan verhit debat. De vereniging was er niet voor homo's, zo kreeg de voorzitter te verstaan, maar voor „lesbische vrouwen en homoseksuele mannen”.

Op statistische gronden kan de vereniging rekenen op een potentiële achterban van vele honderdduizenden. Het aantal leden bedroeg eind vorig jaar een kleine achtduizend. Volgens Van Wijk komt dit omdat veel jongeren het COC alleen als opstapje naar de homocultuur gebruiken. „Die moeten we terugpakken”, zegt Van Wijk, „Tienduizenden mensen hebben in de loop der jaren toch een leuke tijd gehad op het COC”.

Een van de doelgroepen vormen de ouderen. Een deel van de geëmancipeerde homopopulatie begint langzaam op leeftijd te raken. In tegenstelling tot hun leeftijdgenoten van heterozijde is voor homoparen nog weinig geregeld wat betreft de opvang in verzorgingstehuizen. Een groeiende markt, zo realiseert men zich binnen het COC. Van Wijk: „Er wordt al gezocht naar huizen. Ik sluit niet uit dat we de komende

jaren kunnen beginnen met een verzorgingstehuis op homoseksuele grondslag.”

Een van de redenen van de ledenwerfactie is het stopzetten van subsidie aan het COC, zo geven Van Wijk en campagneleider L. Garritsen ruiterslijk toe. Dit jaar moet de vereniging het met 165.000 gulden minder doen.

'Belangenstrijd voor homoseksuelen is nog lang niet ten einde'

Door een interne campagne die vorig jaar oktober begon is het aantal leden inmiddels met een duizend toegenomen. Met een publiciteitscampagne die deze maand van start gaat moet het ledental in de zomer uiteindelijk rond de dertienduizend liggen.

Dat het COC met de voortgeschreden emancipatie een soortgelijk lot is beschoren als de Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming (NVSH) berust volgens de voorzitter op een misverstand. De NVSH, ooit de organisatie voor de seksuele bevrij-

ding van Nederland, schrompelde in een van 225.000 leden in de hoogtijdagen tot een schamele vijftienduizend nu. „De belangenstrijd voor homoseksuelen is nog lang niet ten einde”, meent Van Wijk. Buiten de grote steden is er van acceptatie vaak nog lang geen sprake, maar ook op het gebied van het erfrecht, adoptie en ouderschap is vaak nog sprake van discriminerende regelgeving.

Deze maand loopt een door het COC gesteund proefproces tegen een pensioenfonds dat weigert de opgebouwde rechten over te dragen aan een homoseksuele partner. Verder hoopt het COC een rechterlijke uitspraak te ontlokken over de toewijzing van kinderen in een lesbische verhouding in het geval van het overlijden van de moeder.

In de poging wat meer aan de weg te timmeren gaat het COC een nauwere samenwerking met het eens zo verguisde commerciële circuit niet uit de weg. De vereniging is erin geslaagd bars en disco's over te halen tot de verkoop van condooms aan de tap. Dat was enkele jaren geleden nog ondenkbaar. „Je hoort het steeds vaker: mag ik twee bier en een condoom”, constateert voorzitter Van Wijk tevreden. Niettemin stuit de condoomcampagne intern soms nog op weerstand. Van Wijk vat de bezwaren samen. „Neuken is onveilig. Het mag niet. En dus

verkoopen we ook geen condooms. Ongeveer de redenering van de paus.”

Ook de activiteiten met betrekking tot de ziekte aids — binnen het COC altijd een gevoelig punt — zullen weer wat duidelijker naar voren moeten komen. Hoewel het COC aan de wieg stond van instellingen als het Aidsfonds en de HIV-vereniging, werd altijd bewust enige afstand gehouden uit angst dat aids automatisch werd geassocieerd. „Ik denk dat de instanties voor aidspreventie in Nederland en de grootste homoorganisatie weer iets naar elkaar toe moeten groeien”, zegt Van Wijk. „Tachtig procent van de aidsgevallen zijn nu eenmaal homoseksuele mannen.”

Ook het twintig jaar oude clubblad SEK ontsnapt niet aan de vernieuwingsdrift. Het blad, enkele jaren geleden nog het podium van een felle stammenstrijd tussen het lesbische deel van de redactie en de mannelijke collega's, zal worden vervangen. Een nieuw, professioneler opgezet blad zal begin volgende maand verschijnen. De naam van het periodiek wordt nog angstvallig geheimgehouden — het bestuur heeft weinig behoefte aan uitgebreide discussies met de achterban — maar de redactionele toon zal die van de HP/De Tijd zijn, aldus Van Wijk.

Psychiaters castrerden tot 1967 honderden homoseksuelen

'Ze hebben wonden gegraven in mijn lichaam die nooit meer helen'

(Door Taco Slagter)

Nog steeds worden meisjes in een aantal islamitische landen besneden. Ongesteriliseerde scheermesjes verminken de geslachtsorganen van weerlozen voor het leven. Het Humanistisch Verbond besteedde er in een televisiedocumentaire vorige week uitvoerig aandacht aan. Wie er naar had gekeken was diep geschokt. „Dat zo iets nog kan voorkomen”, zei iemand met walging voor de islam.

Deze verontwaardigde televisiekijker realiseerde zich niet dat in het 'christelijke' Nederland tot 1967 honderden homoseksuele mannen onder morele en juridische dwang werden gecastreerd. Om hen van hun 'tegen natuurlijke aberraties te bevrijden', zoals psychiaters en chirurgen, veelal rooms-katholiek, hun morbide praktijk in die tijd rechtvaardigden.

Dit soort 'genezingspraktijken' en al het andere lijdende zestig jaar staan beschreven in het onthullende boekje 'Van sodomieten, neuroten en andere flikkers' van de auteurs Marnix Koolhaas en Jacqueline Maris. Als basis gebruikten ze onder meer een serie vraaggesprekken die de VPRO eerder in het radio-programma 'Het spoor terug' uitzond. In 116 pagina's wandelen de schrijvers door de donkere krochten van de kruisvaarders onder artsen, politici, juristen en kerkelijke autoriteiten. Er komen tal van opvattingen en inzichten van deze lieden in het boek voor die, als het allemaal niet zo dieptreurig was, de onbevooroordeelde lezer in een onbedwingbare schaterbui zou doen uitbarsten.

„Het verwoerdelijke (van homoseksualiteit)” schreef psychiater F.J. Tolisma in de jaren vijftig. „Hij in haar geestelijke steriliteit, welke zich uitdrukt in lichamelijke onvruchtbaarheid en de daarmee samenhangende accentuering van de seksuele lust. Het wezen van de homoseksualiteit is gespeend van wezenlijke liefde en in strijd met aanleg en bestemming van de seksuele organen”. De rooms-katholiek Tolisma was in 1948 gemobiliseerd door zijn kerk omdat tijdens de Tweede Wereldoorlog en de jaren na de bevrijding 'een ongerichte levensdrang zich van velen heeft meester gemaakt'. Om in het 'labyrint der homoseksuele aberraties' niet te verdwalen publiceerde deze psychiater een boek dat als leidraad moest dienen voor opvoeders en een geruststelling moest zijn voor Rome (bij de bisschoppen Simons en Gijssen zal dit werkje wellicht nog op een prominente plaats in de boekenkast staan). Tolisma's boek verscheen in een tijd waarin psychiaters in

„De homoseksueel moet daarbij overtuigd worden dat het aangeboren zijn van zijn lijdende een fictie en zijn houding niet verantwoord is”, aldus de kwakzalver bij de introductie van zijn Haarlemmerolie tegen homoseksualiteit.

Aan de baarlijke nonsens van mannen als Tolisma was het mede te danken dat het beruchte, discriminerende strafrechtartikel 248bis tot 1971 dienst deed om de omgang (al dan niet seksueel) tussen meerder- en minderjarige homo's (boven en onder 21 jaar) streng te bestraffen.

In 1902 fulmineerde de gereformeerde minister-president Abraham Kuiper in de Eerste Kamer tegen de 'zonde van Sodom' die sinds de Franse revolutie geen wettelijke verbod meer kende. Kuiper, zelf een heimelijk exhibitionist, eiste herinvoering van de strafbaarstelling. Negen jaar later jaste het rooms-katholieke kamerlid Regout (hij verving de zieke minister van justitie en partijgenoot Nelissen)

de wetswijziging door het parlement. Rechters mochten voortaan elk homoseksueel contact tussen meerder- en minderjarigen met maximum vier jaar opsluiting bestraffen. Zestig jaar en duizenden veroordelingen zou het duren voordat de Tweede Kamer '248bis' bijzette in het 'museum voor politieke dwalingen'.

Onthutsend zijn dan ook de verhalen van de slachtoffers die in het boek van Koolhaas en Maris al dan niet onder eigen naam vertellen hoe ze bij hun arrestatie, tijdens de verhoren, voor de rechtbanken in de gevangenis werden vernederd en gekwetst. Eigenlijk onvoorstelbaar is het om te lezen dat zelfs in de jaren zestig homoseksuelen soms nog voor tien maanden achter de tralies verdwenen (zes maanden waarvan drie maanden voorwaardelijk was meestal de norm) omdat zij de herenliefde hadden bedreven met iemand van achttien of negentien jaar. Volgens de bevindingen

van auteurs was 1957 een topjaar: 169 veroordelingen en een meervoud aan strafzaken die het vanwege de povere bewijslast niet haalde bij de rechtbanken. Maar als de fanatieke zedenpolitie had geconstateerd dat de verdachte 'getracht heeft met zijn hand de mannelijkheid van de getuige vast te grijpen en getracht heeft die getuige te overreden zijn mannelijkheid beet te pakken', volgde subiet een veroordeling.

Afgrijzen

Van de acht hoofdstukken in het boek wekt het hoofdstuk over de castratie van homoseksuelen het meeste afgrijzen op. Volgens officiële cijfers werden tussen 1911 en 1967 384 mannen van 'rijkswege' gecastreerd. Maar het aantal niet-geregistreerde gevallen ligt volgens de schrijvers vele malen hoger. Homo's die dat te wachten stond, waren vrijwel altijd 'recidivisten' die behalve tot een gevangenisstraf ook tot dwangverple-

DE MENINGEN OVER HOMOSEKSUALITEIT blijven verdeeld. In ons land zijn er ook (jonge) gelovigen, die verkondigen dat Jezus een mens van homoseksualiteit kan bevrijden. Zo bleek twee jaar geleden tijdens de jaarlijkse Roze Zaterdag-manifestatie, waar 15.000 homo's en lesbiennes demonstreerden tegen discriminatie van homoseksuelen.

Foto: Hans van Bijk

Van Sodomieten, neuroten en andere flikkers is uitgegeven door BZZT'0h in Den Haag en is bij de boekhandel verkrijgbaar voor f 24,50.

Koolhaas en Maris zijn er in geslaagd op heldere en indringende wijze de lezer te confronteren met het barbaarse waarmee homoseksuelen nog niet zo lang geleden in Nederland te maken hadden. Het is een verbijsterend boek waarbij je je afvraagt hoe het toch mogelijk was dat psychiaters, officieren van justitie, rechters en politici deze flagrant schending van mensenrechten tot in de jaren zestig lieten voortbestaan. Schrijver is het misschen nog wel dat de Nederlandse overheid nooit schuld noch spijt heeft getoond tegenover de slachtoffers.

Wijffels is inmiddels al jaren gepensioneerd. Volgens de auteurs komt hij nog wel eens naar Helleo om in de duistere catacomben van de Inrichting geïnteresseerde bezoekers zijn privé-museum te tonen. Enthousiast leidt hij hen langs de therapeutische ligbaden (waarin homo's soms dagen vastgebonden zaten), operatiemessen en het elektroshock-apparaat om tot slot uitvoerig stil te staan bij de operatietafel waarop 'de grote castrateur van Nederland' (zoals hij zichzelf spottend noemt) Leo en tientallen anderen van hun testikels beroofde. „Eigenlijk was het een ingreep van niks die hooguit een halbtuurtje duurde”, zegt de slager van Helleo 'jacob' tegen de auteurs van het boek. „U moet natuurlijk begrijpen dat het een hele andere tijd was dan nu”, voert hij vervolgens ter verontschuldiging aan. „Mensen leden onder die drang en van die drang kon ik ze bevrijden.”

Leo was een van zijn patiënten. Onder de dreiging dat de tbr onbeperkt verlengd zou worden als 'genezing' uitbleef, stemde de Groninger in 1939 toe in die onherstelbare vernieling. Nadat Leo uit de narcose was bijkommen, schreeuwde hij, net als die bestonden Somalische vrouw uit de televisiedocumentaire, het uit: „Ze hebben woorden geprent in mijn lichaam, ze hebben me rauw bestolen. Er is iets kapot totdat nooit meer heil!”

Wijffels is inmiddels al jaren gepensioneerd. Volgens de auteurs komt hij nog wel eens naar Helleo om in de duistere catacomben van de Inrichting geïnteresseerde bezoekers zijn privé-museum te tonen. Enthousiast leidt hij hen langs de therapeutische ligbaden (waarin homo's soms dagen vastgebonden zaten), operatiemessen en het elektroshock-apparaat om tot slot uitvoerig stil te staan bij de operatietafel waarop 'de grote castrateur van Nederland' (zoals hij zichzelf spottend noemt) Leo en tientallen anderen van hun testikels beroofde. „Eigenlijk was het een ingreep van niks die hooguit een halbtuurtje duurde”, zegt de slager van Helleo 'jacob' tegen de auteurs van het boek. „U moet natuurlijk begrijpen dat het een hele andere tijd was dan nu”, voert hij vervolgens ter verontschuldiging aan. „Mensen leden onder die drang en van die drang kon ik ze bevrijden.”

Homofielen ten strijde tegen de angst voor roze

AD 27
Van een onzer verslaggevers:

ZOETERMEER — Op 28 juni 1989 mondde een politierazzia in een homobar in New York uit in een grote demonstratie van homoseksuelen, die geelijke rechten eisten. Elk jaar wordt bij die gebeurtenis op 'Roze Zaterdag' stilgestaan door homofielen in de hele wereld. In Nederland gebeurt dat dit jaar op 27 juni in Zoetermeer. Zoals gebruikelijk is er een thema bij bedacht, dat glisteren door de voorzijter van het Roze Front. Willem Laan, bekend werd gekeerd. Het thema is deze keer: *Who's afraid of pink?* (Wie is er bang voor roze?)

"Volgens de overheid zijn homo's genoeg geïntegreerd in de Nederlandse samenleving, gezien het terugdraaien van de subsidie met 25 procent. Maar nog steeds moeten homofielen vechten voor geelijke behandeling, nog steeds zijn er gemeenten waarin het onmogelijk is om een samenlevingscontract te laten opstellen.

Schrik

"En nog steeds schrikt twee derden van de Nederlandse ouders zich rot als ze horen dat hun kind homo-seksueel is. Waar is de maatschappij nou eigenlijk bang voor? Who's afraid of pink?", verduidelijkt Laan het gekozen thema in de openingstoespraak.

Loco-burgemeester van Zoetermeer, Lennie Huizer, toonde zich ingenomen met de keuze voor haar stad en zij was bij de presentatie aanwezig om de themaposter te onthullen. In het ontwerp is een witte balk aanwezig, waarop bekende en gezaghebbende Nederlanders hun sympathie voor de homobeweging mogen uitspreken. Daarvoor worden onder anderen leden van het kabinet en de rooms-katholieke kerk benaderd. En uiter-

De makers van de themaposter tonen hun werk aan het publiek, onder wie locoburgemeester Huizer van Zoetermeer.

FOTO BRAM GEBUYS

werd toen geopend met een dienst in een rooms-katholieke kerk en Bomers trachtte — zonder succes — dit te verhinderen.

Conferentie

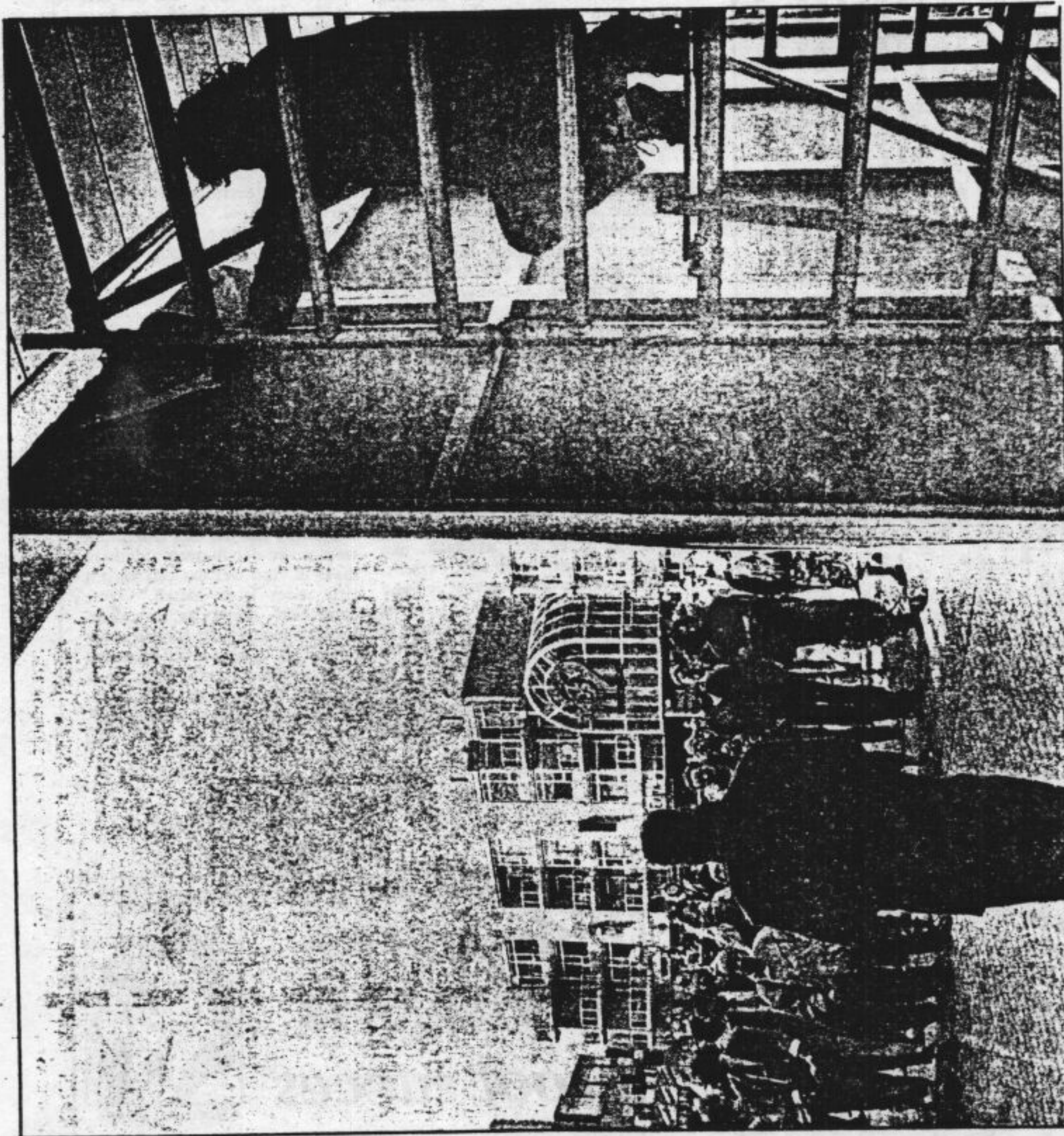
Oorspronkelijk lag het in de bedoeling dat aan Roze Zaterdag in Zoetermeer een internationale conferentie gekoppeld zou worden, met een accent op de stand van zaken in het voormalige Oostblok. Wegens geldgebrek kon dat plan geen doorgang vinden.

Olfers: "Minister d'Ancona heeft vorig jaar besloten een half miljoen minder subsidie te geven, dus dan schieten dit soort dingen erbij in. Maar van de baan is het niet. We proberen het volgende jaar alsnog rond te krijgen in Maastricht, de stad waar in 1993 de veertiende Roze Zaterdag wordt gehouden.

Behalve de gebruikelijke optocht zullen er in Zoetermeer diverse andere activiteiten plaatsvinden, met een drievoudig feest als hoogtepunt: een lesbo-party, een leer-feest en een gemengd feest.

Amsterdam

Ook is al bekend waar de vijftiende Roze Zaterdag (in 1994) gevierd gaat worden: in Amsterdam, dat ook het decor voor de eerste Roze Zaterdag in 1979 was. "Vroeger kostte het nog wel eens moeite om een geschikte locatie te vinden, maar tegenwoordig lijkt het wel de Olympische Spelen. De studenten bieden zich zelf aan", aldus Olfers.

Zaterdag in Alkmaar werd gehouden, liet Bomers zich kritisch uit over de homobeweging. De manifestatie

opbrengen voor diens levenswijze. Voor de organisatie geen echte verrassing. Ook vorig jaar, toen Roze

van Haarlem liet aan coördinator Jaap Olfers van het Roze Front Zoetermeer weten weinig respect te kunnen

aard 'oude bekenden' als Jos Brink en Karin Bloemen. De eerste weigering is al binnen: bisschop Bomers

Jongeren onrealistisch optimistisch over Aids

Achtergrond
 door
 Kees Wiese

zij met bedreigende informatie omgaan, wat de invloed is van gedragsvoorkeuren en de rol van de sociale omgeving van de jongeren. Hij vergelijkt zijn onderzoeksresultaten met die van studies in Groot-Brittannië en de VS.

Volgens hem blijken jongeren een mogelijke besmetting met aids erg bedreigend en zeer ernstig te vinden. Zij denken dat besmetting te voorkomen is, maar hebben er zeer weinig ervaring mee en maken zich er niet bewust van. Condoomgebruik bij een nieuwe seksuele partner en het beperken van het aantal seksuele partners vinden zij belangrijke gedragsregels om besmetting te voorkomen. Jongeren zeggen redelijk vaak een condoom te gebruiken bij een nieuwe partner en denken dat anderen dat in dezelfde mate doen. Zij geven vrij weinig seksuele partners te

Niet bezorgd

Drs. J. van der Pligt van de Amsterdamse Universiteit onderzocht met name de wijze waarop jongeren risico's waarden, hoe

hebben gehad, maar menen dat anderen veel meer seksuele partners kenden. Zij weten dat afzien van seksuele partners een smetstof is, maar verwachten dat anderen het wel doen.

Voorlichting

Jongeren zeggen dat zij in de toekomst vrij vaak een condoom zullen gebruiken met een nieuwe partner en dat zij af en toe bereid zijn van seksuele partners af te zien. Zij denken echter toch meer dan één seksuele partner per jaar te zullen hebben. Hun voornemens blijken sterk samen te hangen met de mate waarin zij al voorzorgsmaatregelen nemen: vooraf degenen die al condooms gebruiken waren van plan dat in de toekomst vaker te doen.

Dat laatste blijkt ook uit een eerder onderzoek van drs. Van

der Pligt en drs. R.W. Meertens naar voorlichtingsstrategieën bij schoolgaande jongeren. Het seksuele gedrag van jongeren blijkt erg gevoelig voor gewoonteverandering. Als de eerste keer bij geslachtsgemeenschap een condoom is gebruikt, is dat in hoge mate voorspellend voor later gedrag. Zij concluderen daaruit dat jongeren diemen te worden voorgelicht als ze seksueel actief worden en liefst enige tijd daarvoor.

Uit het NIPG-onderzoek, waarbij 11.500 leerlingen uit het voortgezet onderwijs waren betrokken, blijkt driekwart van de leerlingen het algemeen voornemen te hebben een condoom te gebruiken. Maar bij nadere beschouwing blijkt dit voornemen goeddeels beperkt tot contacten met partners die men nog slechts kort kent en in situaties waarin niet de pil wordt gebruikt. De oudere en meer ervaren leerlingen gaan het steeds minder nodig

vinden 'om condooms te gebruiken. De minder ervaren meisjes lijken sterker te hechten aan het gebruik van condooms dan de minder ervaren jongens. Tussen jongens en meisjes met ervaring met geslachtsgemeenschap valt dit verschil weg. Van de achtien- en negentienjarigen heeft een derde onbeschermd seksuele contacten gehad met partners die hem of haar zouden kunnen besmetten.

Verdrivoudigd

In de laatste tien jaar is het condoomgebruik verdubbeld tot verdrivoudigd. Het condoomgebruik van jongeren is het hoogst rond het veertiende en vijftiende jaar. De reden daarvan is voor de onderzoekers duidelijk: jongeren gebruiken condooms eerst en vooral om zwangerschap te voorkomen en veel minder om besmetting met geslachtsziekten te

gen te gaan. Na het vijftiende jaar stijgt het gebruik van de pil en daalt het condoomgebruik. Leerlingen die alcohol drinken en die ooit marihuana gebruikten, hebben beduidend eerder en meer seksuele contacten dan leerlingen die dat niet deden. Dat geldt zowel voor jongens als meisjes en ongeacht hun uitgaanspatroon.

Uitzonderingen

De meeste jongeren zijn, bijkins dit onderzoek, vrij goed geïnformeerd over hoe je besmetting met het aidsvirus kunt voorkomen. Grote en belangrijke uitzonderingen daarop vormen leerlingen van het individueel bijzonder onderwijs (ibo) en met een niet-Nederlandse afkomst. Over andere seksueel overdraagbare aandoeningen zijn jongeren over het algemeen veel slechter geïnformeerd. Veel leerlingen blijken ook niet op de hoogte van het bestaan van voorzieningen in hun omgeving, waar zij met vragen over sex, verliesdheid en geslachtsziekten terecht kunnen.

Derdeklassers te jong voor échte seks 'Naar bed met jongen is helemaal niet leuk'

Door Marc en Paul Goerts

Seksualiteit is voor veel jongeren nog steeds een onderwerp om eens lekker bij te giechelen. Niet voor klas 3MK2 van de Tilburgse scholengemeenschap Quirijn. Als de eerste zenuwachtige lachjes eruit zijn, duiken de meiden serieus in het onderwerp. „Naar bed met jongens? Dat lijkt me helemaal niet leuk”, zegt Chantal Akkermans vastberaden.

Niet deze groep, maar klas 3AG2 hield onder zo'n honderd derdejaars leerlingen van Quirijn een enquête over seksualiteit. Bijna alle scholieren vinden het prettig dat seksualiteit aan bod komt tijdens de les. Zeventig procent zegt gebruik te zullen maken van voorbehoedsmiddelen, maar prettig vinden ze het niet. Tien procent vindt het niet nodig om zelf voor deze middelen te zorgen.

Uit het gesprekje met de meiden van klas 3MK2 blijkt dat het onderwerp leeft. Soms praten ze er serieus over, meestal onder elkaar, maar het leukste vinden ze het toch om op een grappige manier met jongens om te gaan. De meerderheid van de groep is nog vrijgezel. „Je laat wel merken dat je iemand leuk vindt”, zegt Hakima Ihabouten. „Maar ik ga er niet echt achteraan.” Als een jongen verder wil gaan dan gezellig babbelen, weet Hakima niet wat ze zal doen. „Het ligt eraan of hij leuk is.”

Menstruatie

Wat er in bed allemaal gebeurt, weten de meiden wel. Op school is er veel aandacht aan besteed. Aan vrijen met jongens, maar ook aan vrijen met iemand van hetzelfde geslacht. Chantal kreeg een boek van haar moeder en met vragen kon ze altijd bij haar terecht. Toch praat het grootste deel van de groep niet over seks met de ouders. „Ik zou erover kunnen praten met mijn

moeder”, zegt Nemila Kilic. „Maar dat doe ik niet. Ik heb het er wel eens over met mijn broers of zussen.”

De eerste menstruatie kwam voor de meesten niet echt als een verrassing. Hoewel Chantal er behoorlijk van schrok. „Ik moest ervan huilen.” Natascha van de Laar schaamde zichzelf ervoor en Rosa Estrella dacht vroeger dat mannen ook ongesteld werden. „De buurvrouw heeft uitgelegd wat er precies aan de hand was”, zegt ze.

Veel ouderen denken dat jongeren met iedereen het bed in te duiken. Rosa begrijpt dat niet. Ook Chantal denkt dat het niet zo is. Hakima heeft zo haar twijfels. „Volgens mij hebben ze gelijk.” En plotseling kan ook iedereen voorbeelden uit de omgeving bedenken.

Nemila wacht in ieder geval totdat ze getrouwd is. Dat hoort bij haar islamitisch geloof. „Een meisje gaat als maagd het huwelijk in. Die eerste nacht lijkt me hartstikke mooi.” Chantal moet er voorlopig nog niet aan denken. „Daar ben ik nog veel te jong voor.”

Test

Seks is heerlijk, maar aids heeft de laatste jaren roet in het eten gegooid. Zomaar met iedereen naar bed is er niet meer bij. Miranda vindt het maar niets. „Je wordt er bang van.” Ze is vastbesloten om een test te doen voordat ze met iemand naar bed gaat. Van haar toekomstige vriend verwacht ze hetzelfde.

Nemila ziet dat niet zitten. „Ik weet zeker dat ik geen aids heb, maar ik vind wel dat een jongen zich moet laten testen.” Over condooms denkt ze hetzelfde. Jongens moeten die dingen maar bijhebben. Barbara van Beurden is het daar niet mee eens. Ook meisjes moeten ze bijhebben. „Voor als een jongen ze vergeet.”

HET NIEUWSBLAD 9-4-92

Videoserie over seks is groot succes

Goedele Liekens

Van onze mediaredactie

CANNES — De door de Belgische tv-presentatrice Goedele Liekens en de arts Jelte Drenth gepresenteerde educatieve videoserie Sex, je lust en je leven blijkt een enorm verkoopssucces. Van de banden zijn er alleen in Nederland al sinds oktober 75.000 exemplaren verkocht.

Op de MIP-tv-beurs in Cannes is de versie voor de Amerikaanse markt gepresenteerd. Met de commerciële zender RTL 4 worden inmiddels gesprekken gevoerd over vertoning op de late avond.

Van de 5 banden (De erectie, Het mannelijk orgasme, Het vrouwelijk orgasme, Evenwicht en Harmonie en Genieten van Sex) zou dan

een serie van 13 keer een kwartier gemaakt kunnen worden. Als er overeenstemming wordt bereikt zijn de uitzendingen niet eerder dan oktober volgend jaar te zien.

Producent Movies Select Video is met het produkt ook verder Europa in gegaan en heeft momenteel al Spaanse, Italiaanse, Duitse, Deense en Noorse versies beschikbaar. In Denemarken blijkt de reeks intussen ook een groot succes te zijn. In Italië en Spanje wordt de vijf cassettes eind deze maand geïntroduceerd.

In Duitsland komt de videoreeks in augustus op de markt. Het Duitse abonneekanaal Première heeft ook belangstelling getoond voor de serie, evenals het Spaanse station Canal Sur.

A D

14-4-92

MONDAY, 13 APRIL, 1992

Why our 6-year-olds know all about sex

CHILDREN as young as six know too much about sex, a teachers' leader said today.

Mrs Heather Ryan, president of the Assistant Masters and Mistresses Association, described how Britain's youngsters were losing their innocence early.

She blamed television and the increasing availability of sexually explicit and violent videos.

She told the 140,000-strong union's annual conference in Solihull of one six-year-old who piped up when his class reached the letter P while going through the alphabet naming parts of the body.

"He knew the exact word to go in there. The rest of the class didn't know what a penis was. We moved on quickly. When we got to V you can guess what happened again."

In another class, Stephen, aged seven, boasted he knew all about Aids. He explained you got it by going out with a girl unless you wore a condom — over your fingers.

"Stephen had obviously watched the TV commercial showing a woman demonstrating the use of one," said Mrs Ryan, a primary teacher at Parkwood Infants School, Scunthorpe.

TEACHERS are working up to 70 hours a week because of Whitehall reforms to their schools, Mrs Ryan

Standard Reporter

claimed, writes Bruce Kemble.

"1991 marked the culmination of the biggest upheaval that schools and teachers have experienced for nearly 50 years," she said.

"Far too many teachers have been forced to breaking point, and suffer impossible workloads of 55, 60, 70 hours a week trying to cope.

"They are dealing with the consequences of muddled planning and impossible targets, rigidly imposed without thought of some of the disastrous consequences.

"Politicians and civil

service advisers have approached education like vivisectionists. Using schools as laboratories for doctrinaire curriculum, assessment and funding experiments, is squeezing the life and creativity out of the education service and treating children as learning automatons."

She said it must seem to children that "their worth to society is not very great when they find themselves in crumbling schools with poorly-resourced, over-large classes, with too much work and finding that they never finish anything.

"You may agree that the very same factors have lowered the morale of teachers."

Pilgebruik NB verdubbeld 11

Bijna de helft (47 procent) van de meisjes tot negentien jaar slikt de anti-conceptiepil. Tien jaar geleden was dat nog maar een kwart. Elf procent van de jongeren gebruikt helemaal geen voorbehoedmiddel. Maar liefst 23 procent gebruikt zowel de pil als een condoom. Dat heeft het Nederlands Instituut voor Sociaal en Seksuologisch Onderzoek (Nisso) bekendgemaakt.

"Die kleine groep jongeren die niets gebruiken, staan vaak aan het begin van een seksuele relatie. Als die relatie langer duurt, beginnen ze meestal aan de pil of condoom", zegt socioloog dr. E. Ketting van het Nisso.

Momenteel is 15 procent van alle zwangerschappen in Nederland niet gewenst. Jaarlijks betekent dit zo'n 30.000 ongewenste zwangerschappen. Daarvan wordt ruim de helft afgebroken door een abortus.

Toch gaat het goed met de geboorteregeling, aldus het Nisso. In de afgelopen jaren daalde het aantal jaarlijkse abortussen van 6,7 naar 5,1 per duizend vrouwen. Het aantal zwangerschappen bij ongehuwde tieners verminderde van 10,5 per duizend meisjes tot 7,7 per duizend. De onderzoekers wijten dit aan de 'niet aflatende zorg en aandacht' voor geboorteregeling door overheid, huisartsen, media, onderwijs en onderzoekers.

De onderzoekers pleiten verder voor speciale voorlichting voor allochtonen. Net als onder jongeren is het anticonceptiegebruik onder hen minder effectief. "Ze vergeten de pil of slikken haar onregelmatig", aldus Ketting.

Aids-informatie te duur voor scholen

De belangstelling van het voortgezet onderwijs voor lespakketten over aids en andere geslachtsziekten is sinds het schooljaar 1990-1991 schrikbarend teruggelopen. In 1991 kreeg maar ongeveer een kwart van alle leerlingen het speciaal voor hen ontwikkelde lesmateriaal onder ogen. De SOA Stichting (Seksueel Overdraagbare Aandoeningen) heeft staatssecretaris Simons van volksgezondheid dan ook gevraagd de lespakketten weer gratis aan de scholen te verstrekken. Dat is nu niet het geval.

Het voortgezet onderwijs is een belangrijke plaats om de meeste jongeren te bereiken met informatie over aids en andere seksueel overdraagbare aandoeningen. Daarom zijn er sinds 1985 lespakketten op de markt.

Maar sinds er algemene publiekscampagnes zijn gekomen, is steeds minder gebruik gemaakt van zulke pakketten. In 1985 zijn 80.000 boekjes verspreid en werd 32 procent van de leerlingen bereikt. Hoogtepunt was 1989 met ruim 302.000 boekjes. Maar in 1991 zijn slechts 54.000 boekjes aangevraagd en die kwamen terecht bij maar 22 procent van de leerlingen.

Staatssecretaris Simons heeft zelf al eerder gesteld dat structurele invoering van aidsvoorlichting in de scholen centraal moet staan.

Beetje gestoorde man

Wij zijn twee vriendinnen en we willen iets vertellen. Op een dag liepen wij naar de stad. We hadden een melige bui en we lagen helemaal in een scheur. We staken over bij een stoplicht en daar zat een—beetje gestoorde—man op een bankje. We liepen er gewoon voorbij. Toen riep hij ineens: 'Hé!' en we keken om (we moesten nog steeds lachen). Hij maakte allemaal plek-gebaren met zijn tong. We liepen gewoon verder. En toen keken we even om en hij begon te zwaaien. We bleven even kijken. Toen stond hij op en hij kwam ons achterna. Wij gingen iets sneller lopen—hij ook! Wij begonnen langzaam te rennen, hij ook weer! Gelukkig was daar de flat van oma en konden we daar snel naar binnen! We zijn ons kapot geschrokken! We hopen dat dit niet meer gebeurt!

Neeltje Lauwers
Lonneke Vromans
TILBURG

VPRO
9/10-9

Plek-gebaren?

Hoi Neeltje en Lonneke (Beetje gestoorde man, #14). Wat zijn plek-gebaren? Of ben ik nou zo dom?

Maar ja, bij dat soort vieze mannetjes moet je gewoon doen alsof je ze totaal niet ziet. Dat doe ik zelf ook altijd en dat helpt het beste!

Doei,

Renske (14 jaar)

VPRO 25

Altijd Turken

Ik ben een meisje van 16 en ik word gek van al die vieze mannetjes die altijd op je zitten te geilen. En wat nog stommer is: het zijn altijd Turken. Sorry hoor, ik wil niet discrimineren, maar ik denk dat alle meisjes van mijn leeftijd het ook met me eens zijn. Al mijn vriendinnen tenminste wel. Het zijn nooit Hollanders, negers, Marokkanen, Italianen enz. Tuurlijk, die doen soms ook wel iets om te flirten (of wat ze ook denken ermee te bereiken). Maar die Turken doen het zelfs waar hun vrouw en kinderen bij zijn. Het zijn ook altijd wat oudere mannen, in ieder geval van mijn leeftijd niet. Ik wil absoluut niet discrimineren, dat kan niet eens in die buurt waar ik woon (Amsterdam-Oost), maar deze keer doe ik het wel!

Katia (16 jaar)
AMSTERDAM

VPRO 11

Ik voel me gevleid

Reactie op 'Zo'n huppelk kutje', #13. Aan het jongetje van 17. Ik wou dat alle jongens dachten zoals jij! Ik ben een meisje van 14 en heb me al meerdere keren 'laten pakken'. Ik dacht altijd: dat gebeurt mij nooit! Maar dus toch. Ze zijn zo lief voor je, ik voel me dan gevleid. Ze zoenen je helemaal plat en noemen je daarna een vieze hoer. Ik kan dan wel janken, het is het rotste gevoel dat ik ken om erachter te komen dat je weer gebruikt bent. Ik weet niet waarom, maar ik trap er steeds opnieuw in. Ik snap niet waarom jongens toch zo nodig iedere avond een

Je weet eigenlijk wel dat de jongens iedere keer tegen verschillende meisjes hetzelfde verhaal houden. Je lacht er dan om, maar later hoop je dat er toch iets van gemeend is. Meisjes hebben heel vaak het gevoel dat jongens alleen maar 'in' zijn voor 1 avondje, voor 'niks meer'. Vaak is het daarom ook zo van: Nou, dan moet ik het daar maar mee doen. We willen niet alle jongens over één kam scheren, maar het overkomt ons toch iets te vaak! Eigenlijk zijn wij stom dat we überhaupt iets verwachten. In het geval van 'huppelk kutje - seksbeluste bink' is er niks aan de hand: dan hebben beide partijen een leuke avond. Maar zodra één van de twee ook maar iets anders wil, is diegene meestal niet meer interessant en wordt er genegeerd! Graag reacties van de 'op seks beluste' jongens.

Twee meisjes (16 en 17 jaar)
ABCOUDE

VPRO 11/4

Mijn broertje

Een piep, een schreeuw en dan niets meer
Hij is dood, hij is er niet meer
Hij was mijn broertje
'n Schat van een joch
Ja, was, want gister, toen was hij er nog.

Agaat de Haan (13 jaar)
LEMMER

ander meisje moeten hebben. Wat is er mis met een vaste vriendin? Ja, ik ben zo'n mooi meisje, maar meer dan eens zou ik me ongelooflijk lelijk wensen. Ik heb nu een vaste vriend, maar het gevolg van die 'gebruikerij' is dat ik geen enkele jongen (buiten m'n vriend) meer vertrouw. Als er een jongen aardig tegen me doet, zoek ik er altijd meteen iets achter. Dus alle op seks beluste jochies: Jullie worden bedankt!

Sarah (14 jaar)

'Vaak onmogelijk om kind in juiste tehuis onder te brengen'

(Door Carine Neeffes)

"Het is vaak onmogelijk om kinderen in de juiste tehuizen te plaatsen. De meeste internaten hanteren zeer strenge toelatingseisen. Een kind moet gemotiveerd zijn voordat het in een tehuis wordt opgenomen. Maar een kind dat gedwongen uit het ouderlijk huis wordt geplaatst, zit vaak zo diep in de put en zegt geen zinvolle woorden tijdens zo'n intake-gesprek. Het gebeurt regelmatig dat een kind dan niet wordt toegelaten".

Dat zegt E. Sluys, coördinator van de Voogdij/gezinsvoogdij-afdeling van Pro Juventute in Amsterdam. Zij is secretaris van de landelijke Vereniging van Directeuren van Instellingen voor Voogdij en Gezinsvoogdij.

Sluys reageert hiermee op het onderzoek van het ministerie van Justitie, waaruit blijkt dat slechts zeven procent van de 359 moeilijk plaatsbare jongeren met een positief resultaat het internaat verlaat. Het grootste deel van de plaatsingen mislukt, omdat jongeren niet terecht kunnen in het voor hen specifiek geschikte tehuis.

Sluys is niet verbaasd over de resultaten van het onderzoek. Ze werkt al 34 jaar op de Voogdij-instelling en in al die jaren zijn er tot op de dag van vandaag grote problemen om kinderen daar te plaatsen waar je ze wilt hebben.

Het onderzoek is verricht op verzoek van de werkgroep van kinderrechtshouders, een onderdeel van de Nederlandse Vereniging van Rechtspraak. De kinderrechtshouders vermoeden dat ze de jongeren niet konden onderbrengen, omdat er te weinig plaatsen zijn in de tehuizen. Maar zowel de onderzoekers van het ministerie van Justitie als Sluys van VEDIVO zien ook andere oorzaken.

Voor de motivatie van een kind die directies van tehuizen eisen voordat het wordt toegelaten, levert regelmatig problemen op, vertelt Sluys. "Een intake-gesprek vind ik prima. Dan worden kinderen tenminste niet klakkeloos achter een gesloten deur gezet. Maar van een ernstig verwaarloosd kind kun je niet verwachten dat het tijdens zo'n gesprek zijn motivatie duidelijk maakt. Iemand die gedwongen z'n ouderlijk huis moet verlaten

heeft vaak geen zin om naar een internaat te gaan".

Sluys vindt dat de meeste internaten, maar ook de crisiscentra te bureaucratisch werken. "Een jongere die totaal is doorgedraaid, kan niet zo maar in een crisiscentrum terecht. Hij moet dan 'zijn hulpvraag' formuleren. Hoezo hulpvraag? Zo'n kind wil alleen rust, dus een leeg bed is voldoende".

De onderzoekers verwijten de instellingen voor gezinsvoogdij dat ze de problematiek van de jongeren niet duidelijk genoeg omschrijven. Op die manier komen ze in 'verkeerde' tehuizen terecht. Sluys: "Soms zijn we inderdaad niet in staat om de problemen van jongeren snel in kaart te brengen. Het gebeurt regelmatig dat de kinderrechtshouder een kind onder toezicht stelt en dan moeten wij de volgende dag een tehuis zoeken. Als zo'n kind helemaal in de war is, is het voor ons onmogelijk om in zo'n korte tijd precies aan te geven wat er aan de hand is".

Ook verschillen de psychologen en psychiaters nogal eens van mening over welk soort tehuis geschikt is voor een kind. Sluys: "Stel, voor een zwakbegaafd kind met psychiatrische problemen moet onderdak worden gevonden. Het gebeurt regelmatig dat de ene hulpverlener een orthopedagogisch centrum adviseert, terwijl de ander vindt dat het kind naar een tehuis moet waar het een psychiatrische behandeling krijgt. Er is dan geen éénduidig oordeel en dan kan het gebeuren dat een kind verkeerd wordt geplaatst".

Voor de onderzoekers is het niet geheel duidelijk of het weglopen van de kinderen en de regelmatige overplaatsingen te maken hebben met de wat starre regimes van sommige tehuizen. Sluys denkt hier anders over: "Sommige instellingen hebben een slechte reputatie. Ook ik zou proberen weg te lopen, als ik in de inmiddels omstreden inrichting in Zetten zou worden geplaatst".

Ze vervolgt: "De gesloten inrichtingen moeten de kinderen structuur bieden. Dat is goed. Maar soms is die structuur zo streng dat kinderen terecht zeggen: 'Hier word ik gek van. In sommige tehuizen mogen kinderen niet meer terug komen als ze

bij voorbeeld twee keer zijn weggegaan. De directie eist dan overplaatsing. Zo'n regeling begrijp ik niet. Een kind raakt nog meer in de war als het voortdurend van tehuis verandert. Ik kan me voorstellen dat een groepsleider overspannen wordt van een kind dat zich niet aan de regels houdt, maar deze hulpverleners moeten nu eenmaal een lange adem hebben".

Ambulant

De onderzoekers pleiten voor meer intensievere ambulante hulpverlening, dus buiten de 'gesloten' internaten. Nu worden kinderen die er eigenlijk niet thuis horen, bij gebrek aan andere opvang toch in deze gesloten inrichtingen geplaatst.

Sluys: "In die 34 jaar dat ik werk, zijn de ideeën over welke vorm van hulpverlening goed is voor een kind, regelmatig veranderd. Er was een periode dat gesloten internaten uit den boze waren: kinderen hoorden daar niet thuis. Direct werden enkele internaten opgedoekt".

"Later bleek dat een gesloten inrichting voor sommige kinderen weer wel goed was. Het bood hen rust. Maar toen hadden we natuurlijk onvoldoende plaatsen".

UN 14/4

Vrouw opgepakt omdat ze pleegkind wil houden

Van een onzer verslaggeefsters
BERGHEM - Sinds gisteravond zit op het politiebureau in Berghem (Noord Brabant) Maria van der Ark (41) in verzekerde bewaring, omdat zij haar 5-jarige pleegzoon Christiaan niet wil afstaan aan een ander pleeggezin.

De politie is op zoek naar het kind, dat door de pleegmoeder is ondergebracht op een onderduikadres. Mevrouw van der Ark nam drie jaar geleden Christiaan in haar gezin op. Het kind was verwaarloosd door zijn ouders, die inmiddels uit de ouderlijke macht zijn ontheven. Christiaan werd door de William Schrikkerstichting, die zich voornamelijk bezig houdt met gehandicapte kinderen, bij mevrouw Van der Ark geplaatst. Het ging toen om een zogenaamd 'kort verblijf', dat gemiddeld niet langer dan vijf maanden duurt. Maar het verblijf van het kind in het gezin, dat toen uit tien personen bestond, werd voortdurend verlengd.

Gezin

De William Schrikkerstichting besloot onlangs dat het kind, dat een ontwikkelingsstoornis heeft, beter af is in een kleiner gezin. Maria van der Ark vindt daarentegen dat de ontwikkeling van Christiaan bij haar veel beter is gewaarborgd dan in weer een nieuw gezin. In de afgelopen jaren heeft zij een sterke band met hem gekregen. Zij heeft aangeboden het kind tot de volwassen-

heid op te vangen. De William Schrikkerstichting houdt vast aan de beslissing en heeft het kind opgeëist. Mevrouw Van der Ark gaf daaraan geen gehoor en bracht het drie weken geleden naar een schuiladres. In een kort geding voor de rechtbank in Amsterdam heeft zij de beslissing van de stichting aangevochten, maar de rechtbank stelde haar vorige week in het ongelijk. Toen zij het verblijfsadres van Christiaan niet bekend wilde maken, arresteerde de politie in Berghem haar dinsdagavond in haar woning. Volgens de advocate van Van der Ark, mevrouw mr. M. C. Bijleveld, staat mevrouw Van der Ark als pleegmoeder goed bekend, en vangt ze sinds veertien jaar kinderen op. "Sommige kinderen blijven een paar maanden, andere langer". De grootte van het gezin is daarvoor wisselend. "De commissie die over Christiaan heeft beslist, ging ervan uit dat het gezin uit tien personen bestond." Het gezin bestaat nu nog uit twee kinderen (de derde woont op kamers) van mevrouw Van der Ark en twee pleegkinderen. "Mevrouw Van der Ark heeft gezegd dat als zij Christiaan mag houden, zij geen pleegkinderen meer neemt", aldus mevrouw Bijleveld. "Het belangrijkste voor het kind lijkt mij, dat het een warm nest heeft, hoe groot of klein dat ook is. Voortdurende overplaatsing komt Christiaan vast niet ten goede. Mevrouw Van der Ark vreest, dat als Christiaan uit haar gezin vertrekt,

dat het begin van zijn einde betekent."

Gescheiden

Een andere overweging van de instelling om Christiaan over te plaatsen was, dat de pleegmoeder onlangs is gescheiden. Ook verscheen het kind vaak niet op het kinderdagverblijf, waar het in therapie was. Volgens de advocate komt dit door de zwakke gezondheid van Christiaan.

Maria van der Ark heeft het kind naar een schuiladres gebracht, omdat zij volgens de advocate geen andere mogelijkheid meer zag. "De stichting had het geval bij justitie aangegeven, en de pleegmoeder was bang dat er voortdurend politie over de vloer zou komen. Maar ik verwacht dat zij onder druk van familie wel snel zal zeggen waar het is." Mevrouw Bijleveld wil alsnog een poging doen de Voogdij over Christiaan aan Maria van der Ark te doen toekomen, "desnoods tot de Hoge Raad toe".

Volgens een woordvoerder van de vereniging van pleegouders komt het zelden voor dat het zo uit de hand loopt. "Pleegouders laten zich makkelijk intimideren door instellingen, omdat op de achtergrond altijd dreigt dat een kind, waar je van bent gaan houden, weer wordt overgeplaatst. Ik kan me voorstellen dat je, na een lange ervaring, een keer zegt: nu pik ik het niet meer."

Vader uit Heeze in hechtenis wegens „onttrekken van minderjarige aan wettelijk gezag” Voogdij bij testament niet altijd waterdichte regeling

Van onze verslaggever
-AMSTERDAM — Jan U. uit het Brabantse Heeze blijft nog tenminste zes dagen in hechtenis. Dat heeft de rechter-commissaris in Den Bosch beslist. Jan U. is opgesloten omdat hij weigert zijn achtjarige zoon Hugo af te staan aan de vrouw die door zijn onlangs overleden ex-echtgenote is aangewezen als voogd over de twee kinderen U. Hugo's zusje Sandra woont bij de voogdes.

Zolang ouders getrouwd zijn, hebben zij samen de ouderlijke macht over hun minderjarige kinderen. Wanneer ouders uit elkaar gaan of een van hen sterft, houdt de ouderlijke macht op te bestaan en wordt omgezet in voogdij en toezienende voogdij.

De voogd verzorgt de kinderen, voeden hen op en beheert het vermogen van de kinderen. De toezienende voogd heeft slechts beperkte bevoegdheden. Hij mag zich niet met de opvoeding bemoeien. Hij heeft alleen een taak als de financiële belangen van voogd en kind met elkaar strijden en is „invalvoogd” als de voogd ernstig ziek is of overlijdt.

Bij overlijden van een van de echtgenoten wordt de langstlevende ouder automatisch (van rechtswege) voogd en benoemt de kantonrechter een toezienende voogd. Als beide ouders tegelijk overlijden — bijvoorbeeld bij een ongeluk — voorziet de kantonrechter, na advies ingewonnen te hebben van de Raad

hiermee niet eens. Hij wil zelf de verzorging en opvoeding van Hugo en Sandra op zich nemen. Vergaafs trachtte hij in een kort geding de geldigheid van het testament ongedaan te maken. De Haagse rechtbank behandelde nu een verzoek van Jan U. tot wijziging van de voogdij. De beslissing hierover wordt over drie weken verwacht. Over Jan U. zijn geen antecedenenten bekend, maar als hij geen volledig ontwaarde vader is, lijkt de kans op inwilliging van zijn verzoek niet gering.

Ouders zullen van deze mogelijkheid gebruik maken als zij het risico willen vermijden dat de kinderen terecht komen bij iemand die zij minder geschikt achten voor de verzorging en opvoeding van hun kinderen dan degene die zij voor die „functie” in gedachten hebben. Het is uiteraard wel nodig dat zij de kandidaat-voogd tevoren polsen of hij daartoe wel bereid is.

Wanneer ouders scheiden, benoemt de rechtbank voogd en toezienende voogd. Bijna altijd wordt de ouder aan wie de kinderen bij het echtscheidingsvonnis zijn toegewezen en bij wie zij dus in huis

zijn, benoemd tot voogd. In de regel wordt de andere ouder toezienende voogd. Bij overlijden van de ouder-voogd wordt de ex-partner (al dan niet toezienende voogd) niet automatisch voogd. In de voogdij wordt dan door de rechtbank voorzien.

Maar de overlevende ouder kan de rechtbank verzoeken met de voogdij te worden belast. Dit verzoek wordt slechts afgewezen als gegronde vrees bestaat dat bij inwilliging de belangen van de kinderen zouden worden verwaarloosd. Bovendien is benoeming van de gescheiden langstlevende ouder tot voogd niet mogelijk als hij of zij — zoals de wet dat noemt — „niet bevoegd is tot de voogdij”. Hiervan is sprake als de ouder onder curatele gesteld is of als zijn geestvermogens ernstig zijn gestoord.

De verstandhouding tussen de gescheiden ouders onderling en tussen de man en de kinderen kan van dien aard zijn dat de ouder-voogd het niet wenselijk vindt dat na zijn of haar overlijden de kinderen worden toevertrouwd aan de ex. Ook dan kan testamentaire voogdijvoorziening uitkomst bieden.

Wie zich voor een dergelijke regeling tot de notaris wendt, zal echter te horen krijgen dat het testament niet waterdicht is. De gescheiden ouder die na de dood van zijn ex geconfronteerd wordt met een testamentaire voogdijvoorziening, kan het testament vrij makkelijk

Nog levende ouder krijgt in meeste gevallen voorrang

De kinderrechter meent dat testamentaire voogdijregelingen na echtscheiding tamelijk uitzonderlijk zijn. Maar volgens een Amsterdamse notaris behoort het opmaken van dergelijke testamenten weliswaar niet tot zijn dagelijkse praktijk, maar komt het wel regelmatig voor. „Dat gebeurt in gevallen dat een gescheiden vrouw wil voorkomen dat na haar dood de kinderen in handen komen van haar ex, van wie zij vindt dat hij een brutaal, een dronkelap of een incestpleger is.”

VICTOR LEBESQUE

Vader gegijzeld in zaak om voogdij van zoon VK

Van onze verslaggever 23

EINDHOVEN — Een man uit Eindhoven die weigert zijn achtjarige zoon over te dragen aan de voogdes, is in Den Haag voor onbepaalde tijd in gijzeling genomen. De in januari overleden ex-vrouw van de man wees bij testament een vriendin aan als voogdes over haar twee kinderen. De twaalfjarige dochter woont wel bij de voogdes.

In Den Haag diende dinsdag een door de man aangespannen proces, waarin wijziging van de voogdij wordt gevraagd. De man wil na het overlijden van zijn voormalige echtgenote zelf zijn kinderen opvoeden. Eerder oordeelde de rechter in een kort geding dat de testamentaire benoeming van de voogdes rechtsgeldig is en dat de kinderen dienden te worden toegewezen aan de vriendin van de overleden vrouw.

Volgens mr P. Prinsen, de advocaat van de man, nam de voogdes de kinderen direct na de crematie van de moeder mee naar huis. Toen de kinderen in het kader van de omgangsregeling weer bij de vader waren, bracht deze het tweetal niet terug naar de voogdes.

Vader ondergedoken jongetje op VK 30 vrije voeten gesteld

EINDHOVEN (ANP) — De 42-jarige Jan U., die op het Eindhovense politiebureau werd vastgehouden omdat hij niet wil zeggen waar hij zijn negenjarige zoon heeft ondergebracht, is weer vrij. De raadkamer van de rechtbank in Den Bosch vond het niet langer nodig de man in hechtenis te houden.

De overleden ex-vrouw van Van U. heeft de voogdij over het jongetje en zijn dertienjarige zusje per testament toegewezen aan een vriendin in het Brabantse Heeze. Het meisje verblijft daar vrijwillig. De jongen wilde liever bij zijn vader blijven. Om te voorkomen dat het kind tegen zijn zin naar Heeze werd gebracht, heeft de vader het laten onderduiken op een geheim adres.

Op last van het Openbaar Ministerie werd de man een week geleden aangehouden om hem te dwingen de verblijfplaats bekend te maken. Ondanks zijn opsluiting weigerde de man dit. De justitie weet nog niet of de man zal worden vervolgd wegens het onttrekken van een kind aan het wettige gezag.

Zedenpolitie vraagt actievere rol arts bij kindermishandeling

door LOES DE FAUWE

AMSTERDAM - In Amsterdam zijn in het afgelopen anderhalf jaar ten minste vijf kinderen gestorven als gevolg van mishandeling zonder dat justitie de ouders heeft kunnen berechten. Betrokken artsen zijn vaak lui om verklaringen, nodig voor de bewijsvoering, af te leggen tegenover justitie. Ze voelen zich gebonden aan hun beroepsgeheim.

Dat zegt de plaatsvervangend chef jeugd- en zedenzaken van de Amsterdamse politie, inspecteur Annemiek Koers. Ze zijn ook bang, zegt Koers, voor blunders en dus voor vervelende nasleep. Oorzaak en gevolg zijn zelden met honderd procent zekerheid te bepalen.

De jeugd- en zedenpolitie wil artsen, maatschappelijk werkers en andere hulpverleners komende maand uitnodigen voor een gesprek. Aanleiding hiertoe is de onnatuurlijke dood van een meisje van negen maanden, in november vorig jaar, waarbij het strafrechtelijk onderzoek stuk liep op onder meer de weigering van artsen mee te werken.

Volgens Koers moet op die bijeenkomst duidelijk worden wie wat van elkaar mag en moet verwachten. "Het gaat niet altijd om strafrechtelijk ingrijpen. Slechts vijf procent van de gevallen die bij de Bureau's Vertrouwensartsen binnenkomen,

komt ook bij de politie terecht. Je hebt ook verklaringen nodig om hulp in te zetten. En wij willen graag de precieze definitie van hun beroepsgeheim weten, want die is ons niet duidelijk."

Een patiënt moet een arts toestemming geven om medische gegevens naar buiten te brengen. Is de patiënt een kind, dan moeten de ouders tekenen. Maar wat te doen als ouders iets te verbergen hebben. Volgens de juriste van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst (KNMG), mr R. Doppegieter, kan de dokter in zo'n geval treden in de plaats van het kind, ook al is dat tegen het belang van de ouders. Maar de arts moet dat zelf per geval beoordelen en in staat zijn een goede motivatie te geven.

De juridische adviseur van het AMC, mr Tjeerd Verdam, heeft over het dilemma van de zwijgplicht in geval van kindermishandeling al eerder contact met de vertrouwensartsen gezocht.

Verdam: "Het medisch tuchtcollege is erg streng ten aanzien van schending van het beroepsgeheim, dus adviseren wij de grootste terughoudendheid. Als een arts meent te moeten optreden, belt hij dus de vertrouwensarts, en niet de politie. In strafrechtelijk onderzoek kan een behandelend arts, net als bij verkrachtingszaken, verwondingen rapporteren. Het is aan

een andere medicus om daaruit conclusies te trekken." "Ouders moeten de garantie hebben dat ze met hun kind, al hebben ze het mishandeld, naar het ziekenhuis kunnen komen zonder dat dat meteen wordt gemeld. Politie en justitie duwen steeds vaker tegen de grens. Ze komen op de afdeling, scheppen een informeel sfeertje, zo van 'erg hè', en dan spreken artsen wel eens een vermoeden uit, dat ze later niet als verklaring willen herhalen."

Verdam: "Wat je ook regelt: je houdt altijd een spanningsveld."

Sterke stijging bij meldingen van mishandelde kinderen

Door een onzer redacteurs

ROTTERDAM, 6 APRIL. Het aantal meldingen van kindermishandeling bij de Buro's Vertrouwensarts is vorig jaar gestegen tot bijna 10.000. In vergelijking met 1990 (8.223 meldingen) betekent dat een stijging van 19,3 procent.

Dat staat in het jaarverslag over 1991 van de Landelijke Stichting Buro's Vertrouwensarts inzake Kindermishandeling (LSBVK), dat vanmiddag in Utrecht werd gepresenteerd.

Bij de elf Buro's kwamen in 1991 in totaal 9.807 meldingen binnen. Volgens het jaarverslag moet die toename voor een deel worden toegeschreven aan de media-campagne 'Over sommige geheimen moet je praten', die vorig jaar op 23 september van start ging. In de eerste twee maanden van de campagne werden er op het speciale 06-nummer bijna 300 gesprekken gevoerd over kindermishandeling. In diezelfde periode nam het aantal meldingen bij

de Buro's Vertrouwensarts met 38 procent toe.

Opvallend noemt het LSBVK het toegenomen aantal vragen over hoe te handelen bij (het vermoeden van) kindermishandeling in plaats van het aantal meldingen waarbij een Buro gevraagd wordt nader onderzoek te doen. Dit wordt geweten aan de toegenomen deskundigheid onder de hulpverleners. "Tot voor kort kon elke hulpverlener een redelijk vermoeden van kindermishandeling kenbaar maken aan het Buro, dat vervolgens de verantwoordelijkheid overnam. Tegenwoordig vraagt het Buro wat de meldende hulpverlener zelf kan doen. Zondig neemt het Buro de melding over wanneer zich problemen voordoen", aldus het jaarverslag.

De mediacampagne heeft niet geleid tot veel onterechte meldingen, zoals door sommigen werd gevreesd. Het percentage twijfelachtige meldingen bleef hetzelfde als in 1990, namelijk 21 procent.

Aantal meldingen misbruik kinderen neemt toe

(Van een verslaggeefster)
UTRECHT - Het aantal meldingen van kindermishandeling in Nederland is vorig jaar met bijna twintig procent gestegen ten opzichte van het jaar ervoor. Totaal kwamen tien-duizend meldingen van kindermishandeling of seksueel misbruik van jeugdigen binnen bij de elf Bureau's Vertrouwensartsen, vijftienhonderd meer dan in 1990.

Vanuit de onderwijswereld wordt op zestien procent van de gevallen gewezen. Dit is een sterk stijgend aantal, vermoedelijk als gevolg van de extra aandacht die in het onderwijs de laatste jaren aan dit probleem is besteed.

De stichting bestaat dit jaar twintig jaar. In 1971 werden zeshonderd meldingen van kindermishandeling geregistreerd. Het bureau verwacht dat het aantal meldingen de komende jaren nog zal blijven toenemen. Zeker als eventueel een meldingscode wordt ingesteld, zoals wordt overwogen, die hulpverleners verplicht gevallen van kindermishandeling te melden.

Meer kinderen mishandeld

UTRECHT - De Bureaus Vertrouwensartsen hebben vorig jaar bijna 10.000 meldingen van kindermishandeling in het gezin binnengekregen. Dat waren er zo'n 1500 meer dan in het jaar daarvoor.

Dat staat in het jaarverslag over 1991 van de Landelijke Stichting Bureaus Vertrouwensartsen inzake Kindermishandeling (LSBVK).

De campagne "over sommige geheimen moet je praten" heeft niet tot veel onterechte meldingen geleid, zoals door sommigen werd gevreesd. Het percentage twijfelachtige meldingen bleef gelijk, namelijk 21 procent.

JEUGDBOEKEN

Haar schreeuwen gesmoord door ijzeren vingers

VK 18

'HET WAS weer zover. Judith hoorde het aan de manier waarop de voordeur werd dichtgeslagen: aan de stappen op de trap."

Anke de Vries valt met haar nieuwe jeugdroman direct met de deur in huis. De titel *Blauwe plekken* laat verder ook niets te raden over; in dit verhaal verkeert een kind in grote nood.

Kindermishandeling is een actueel maatschappelijk onderwerp, dat nog maar in een gering aantal jeugdboeken als thema is verwerkt. Toch krijg je van *Brandnetels* van Hans Dorrestijn en van *Juffrouw Kachel* van Toon Tellegen kippevel, en roept *Blauwe plekken* weerzin op. De meeste boeken van Anke de Vries zijn prettig leesbaar. In overzichtelijke zinnen, zonder enige literaire pretentie, bouwt ze haar (spannende) verhalen op. Na haar debuut in 1972, *De vleugels van Wouter Pannekoek*, waarin nog enkele onrealistische elementen zijn verwerkt, schrijft ze uitsluitend nog realistische verhalen. In haar jeugdromans worden de hoofdpersonen geconfronteerd met discriminatie, ziekte, dood en eenzaamheid. Hoe somber de werkelijkheid ook is, altijd zijn er mensen of andere kinderen die een helpende hand bieden.

In het met een Zilveren Griffel bekroonde *Mories Besjoer* (1976) krijgt een Franse gastarbeider problemen met buurtbewoners, maar de kinderen staan hem terzijde. Mark vlucht in *Weg uit het verleden* naar Frankrijk, om te ontkomen aan de herinneringen aan zijn verongelukte vriendin. Alle boeken van Anke de Vries geven blijk van een groot inlevingsvermogen in jongeren. In *Blauwe plekken* wordt Judith, zolang ze zich kan herinneren, geregeld door haar moeder geslagen. Ze weet niet waarom. Judith probeert haar moeder zo min mogelijk aanleiding tot razernij te geven, maar dat helpt niet. Niets wordt aan je eigen fantasie overgelaten in de beschrijvingen van het geweld. "Het regende nu slagen en stompen. Judith voelde iets lauws langs haar lippen lopen. Haar hoofd knikte heen en weer. Ze opende haar mond om te gillen, maar er kwam geen geluid. Haar schreeuwen werd gesmoord door ijzeren vingers die haar keel dichtknepen. Ze stikte, stikte, en was

alleen maar in staat vreemde gorgelgeluidjes te maken." Het geweld escaleert in de loop van het verhaal. Judiths moeder richt haar agressie nooit tegen haar jongere broertje, Dennis. Judith en Dennis hebben verschillende vaders. In het begin denk je dat dat de oorzaak is van de houding van de moeder. Later, wanneer er een tante komt logeren, blijkt in de jeugd van Judiths moeder iets te zijn gebeurd dat een mogelijke verklaring biedt. Hoewel Judith en haar moeder angstvallig proberen de blauwe plekken voor de omgeving te verbergen, zijn er mensen die wel vermoeden dat er iets aan de hand is, maar niemand kan of wil ingrijpen. Judith heeft geen verweer tegen het gedrag van haar moeder en tot het moment dat ze Michiel ontmoet, die in het warme en vrolijk gezin van zijn tante woont, accepteert ze de situatie als gewoon. De narigheid stapelt zich verder op. Judiths moeder krijgt een vriend die haar bestelt en Judith wordt natuurlijk verdacht. Michiel is leesblind en heeft problemen met zijn vader, die in Amerika woont.

Het pleit voor Anke de Vries dat zij geen keurig afgerond einde aan het verhaal heeft geschreven, omdat er voor een probleem als kindermishandeling geen pasklare oplossingen zijn. Wat wrevel oproept is dat je je niet kunt onttrekken aan de indruk dat dit verhaal achter een bureau bedacht is, omdat het een onderwerp is dat volop in de belangstelling staat. Wanneer je er een boek als *Brandnetels* van Hans Dorrestijn naast legt, voel je dat de schrijver van deze rauwe verhalen precies weet waarover hij het heeft. Toon Tellegen doet het weer anders in *Juffrouw Kachel*, waarin ook kinderen worden mishandeld. Hij heeft voor zijn hoofdpersoon ook geen oplossing, maar wel een verweer tegen wat hem wordt aangedaan: in zijn fantasie kan hij de kwaadaardige juffrouw de baas. Anke de Vries geeft in *Blauwe plekken* alleen gelegenheid te zwelgen in het leed van een ander.

SELMA NIEWOLD

Anke de Vries: *Blauwe plekken*. Lemniscaat, f 24,50. ISBN 90 6069 831 2.

NV/hN 6-4-92

Independent 1 April

8 HOME NEWS

Evidence of sex abuse by women increases

COUNSELLORS are uncovering increasing evidence that children are sexually abused by women, as well as men, a conference was told yesterday. But feminists warned that publicity on the issue may be used to undermine women.

The Conference on Female Sexual Abusers was organised by Kidscape, the childcare charity, after a London radio phone-in programme on women abusers was flooded with calls from victims.

Speakers told the conference the programme had helped break the taboo. Michele Elliott, director of Kidscape and a therapist for 22 years, said a 58-year-old man who had been sexually abused by his aunt when he was four told her: "Finally someone is willing to open up the subject of female sex abusers and really listen to us."

Ms Elliott said that until the phone-in she had seen only 10 cases of abuse by women, but since then 130 people had contacted her. "Most have not been able to find anyone to listen. This subject is more threatening, it undermines the way we relate to our children. I wish it would go away. It was easier when I thought one gender was completely safe."

Two-thirds of victims she had dealt with were girls. More than half had said the abuser had acted alone - there had been no male accomplice. The abusers included mothers, babysitters, relatives and family friends.

Many of the "survivors" had turned to drugs and alcohol, suffered traumatic relationships, and sometimes had become abusers themselves.

Jane Mathews, who runs a unit for female child sex abusers in Minnesota and is the author of *Female Sexual Offenders: An Exploratory Study*, said she had treated

By Dean Nelson

36 women, who fell into three types: "Teacher lovers", who believed being taught how to have sex by an older woman was "every boy's fantasy"; "Predisposed women" who had been sexually abused themselves; and "Male Coerced", who had been forced to abuse by a male partner.

"What the teacher lovers do not understand is that, especially for a male, they feel that they have sold out. They do not fantasise about being taught by a 31-year-old woman. They feel ashamed that they have sold out, that they have been involved with somebody who is not cute like little Suzie Brown down the street who is admired by all his friends."

Although Ms Elliott's research had looked at only 130 cases, she said she believed more authoritative figures would emerge. "Previous statistics indicated that sexual abuse of children was rare even by males. I think that talking about female abusers will unleash a flood of stories."

But Jan MacLeod, of the Glasgow Women's Support Project, said: "There has been a disproportionate amount of interest in female abusers - there is a danger that attention will be distracted from the main offenders: men. We have been counselling female offenders for at least 14 years. The difference is that feminists have been tackling it in private, rather than at a national conference."

This was rejected by Ms Elliott, who said "political correctness" should not be an issue. "You can't say to the survivor: 'Sorry, it's not a politically correct time, it could be seen as anti-women.' That's re-abuse of people who have already suffered," she said.

Barrier of disbelief confronts victims who seek therapy

By Dean Nelson and Esther Oxford

LAWRENCE WAS three when his mother first sexually abused him. But when he tried to tell psychiatrists, he was told he was suffering from an Oedipal complex and was offered drug treatment.

He was also abused by his brothers and father, but felt most betrayed by his mother. "I don't think she meant to hurt me. I was crying and she caressed my penis, and had oral sex. She just saw me there and convinced herself that there were no boundaries, no rules. She could do what she liked."

"Three months ago another psychiatrist suggested drug therapy. He said my obsession with my abuse as a child was a symptom of something else. When I heard that I gave up all hope in the medical profession," he added.

His life has been wrecked by the experience. "My mother was supposed to be there to comfort me - not to hurt me. My parents taught me that I was only worth something when I was convenient to them," he said.

Lawrence, a PhD student, who lives in a homeless hostel, is now helping police with their inquiries.

Like Lawrence, Cianne Longdon was also disbelieved when she told a counsellor that she had been abused by a female relative.

"She was shocked that it was by a woman. She insisted that I had got it wrong and that it must have been a man. I knew I was not con-

fused. I had very clear memories. It took me three attempts to get someone to believe me. I left that counsellor feeling bruised and battered and that maybe I was crazy, even though I knew it was true," she said at Britain's first national conference on female sexual abuse yesterday.

She told her story to three counsellors before she found one who would believe her. "I didn't feel I could tell anybody. I wasn't even aware that what happened wasn't normal." The experience left her isolated, lonely and afraid in the company of women. It also caused her anxiety that she would abuse her own children. "I was also worried that people would think I abused my own children," she said.

Cianne, now a counsellor with other child victims of female sexual abuse, was due to speak at yesterday's conference, but the event stirred painful memories. "It brought it all back. I feel anger, despair, sadness. I feel unsafe," she said.

Jane, 48, has only recently faced up to sexual abuse by her mother. She said it had ruined her relationships with her children. "I was frightened to touch my children, I could not play with them like a normal mother. They are both junkies now."

Onderzoek: kind is vaak ook dader bij seksueel misbruik

(Van een verslaggeefster)

AMSTERDAM - In geval van seksueel misbruik van een kind is in eenderde van alle gevallen een ander kind de dader. In deze richting wijzen Engelse rapporten die eerder deze week zijn gepubliceerd door *National Children's Home* en *The Journal of Child Law*. De gegevens komen overeen met cijfers van het Britse ministerie van binnenlandse zaken, dat stelt dat van veroordeelden wegens seksuele kindermishandeling dertig procent beneden de 21 was, van wie zeventien procent jonger dan zeventien.

Britse hulpverleners melden dat de daders vaak zelf zijn misbruikt door volwassenen en vervolgens afreageren op leeftijdgenoten of jongere kinderen. Zij noemen daarbij als extreem voorbeeld peuters van drie jaar die andere kinderen molesteren, en een veertienjarige jongen die bij de kindertelefoon meldde dat hij als oppas kinderen misbruikte.

Volgens de Engelse hulpverleners wijzen de cijfers voornamelijk op de noodzaak van meer centra voor behandeling van jeugdigen, zowel de slachtoffers als de daders.

Cijfers over de Nederlandse situatie zijn volgens prof. dr. W. Wolters van het Wilhelmina-kinderziekenhuis in Utrecht niet bekend. Volgens Wolters, jeugd- en kinderpsycholoog, is wel bekend dat 'veel kinderen veel met andere kinderen doen'. "De vraag is natuurlijk of het seksueel misbruik is of niet. Het gaat om het verschil tussen onderzoekende spelletjes en afgedwongen handelingen. Niet duidelijk is hoe je een en ander moet definiëren. Nu bestaat een beetje de neiging alles seksueel misbruik te noemen. Dat is fout. Je maakt zo van jonge kinderen snel daders, en het stimuleert het slachtoffergevoel bij andere kinderen en hun ouders."

Wolters acht de Engelse cijfers aan de hoge kant. "Zeker

als je de scherpe definitie hanteert. Natuurlijk zijn er jongeren die op agressieve wijze verkrachten, bij voorbeeld onder bedreiging van een mes. Dan is het duidelijk. Maar die exploratieve spelletjes zijn toch van een ander kaliber. Ook al gaan ze soms ver. Het is dan niet goed als een jongen van tien, elf jaar opgepakt en gehoord wordt op eenzelfde wijze als dat gebeurt met een incestvader of agressieve pedofiel." Het gevaar van het criminaliseren van seksuele spelletjes, zegt Wolters, is dat daarmee de kans op herhaling wordt vergroot.

Dit neemt allemaal niet weg dat kinderen die iets schokkends hebben meegemaakt zo nodig behandeld moeten kunnen worden en dat daarvoor te weinig plaatsen zijn.

Wolters: "Overal zit de boel dicht, er zijn lange wachttijden. Dat hebben we al zo vaak geroepen, maar er komt toch niets bij."

De laatste jaren is veel gepubliceerd over seksueel misbruik van kinderen. Oude Pekela, De Bolderkar en Enschede waren bekende affaires. Het waarheidsgehalte staat permanent ter discussie, deskundigen worden gewantrouwd. Er kwam een tegenreactie: het zal allemaal wel meevallen. Kinderpsycholoog professor Wolters waarschuwt tegen een te drastische ommezwaai.

'Deskundige steeds vaker beklagde'

door LOES DE FAUWE

NA DIE GROTE confrontatie van de samenleving met seksueel misbruik, de afgelopen jaren, is nu een andere situatie ontstaan. Het is een soort collectief trauma geweest dat in Nederland niet alleen mishandeld en verwaarloosd wordt, maar dat ook duizenden kinderen seksueel worden misbruikt. Dat heeft een geweldige emotie opgeroepen. Ook bij de hulpverleners. En dat leidt tot een tegen-reactie."

Dr W. Wolters, hoogleraar medische kinder- en jeugdpsychologie bij de universiteit van Utrecht en verbonden aan het Wilhelmina-kinderziekenhuis in die stad, was tien jaar geleden al een voorloper op dit terrein en trekt aan de bel. De maatschappelijke tegenreactie, betoogt hij, is op zichzelf heel gezond, want dat normaliseert. Maar de slinger zwaait weer te ver door, meent hij. En dat leidt zowel tot overdrijving als ontkenning, maar ook tot agressie jegens degenen die op dit terrein werken. Steeds meer van deze specialisten, zegt Wolters, krijgen daarom de neiging hun werk voor bij voorbeeld justitie te staken.

Weinig onderwerpen hebben de laatste jaren zoveel aandacht gehad als seksueel misbruik van kinderen. Er is over gesproken en geschreven, er zijn cursussen gegeven, lesbrieven gemaakt voor scholen, campagnes opgezet. Wolters: "Door dat hele maatschappelijke proces heeft een soort vervaging van begrippen plaats gevonden. Alles is onder één noemer gebracht. Dat is een heel groot nadeel. Grotere openheid is mooi, maar de schaduwzijden komen ook meer naar voren: kinderen die zelf te snel spreken van seksueel misbruik, terwijl daarvan geen sprake is."

Paniekerig

"Een schaduwzijde vind ik ook dat ouders nu ontzettend ongerust en paniekerig zijn als er ook maar iets in de richting wijst van seks. Het leidt ertoe dat de seksuele spelletjes van kinderen, waar we niet zo lang geleden om juichten, te snel als seksueel misbruik worden geïnterpreteerd. Als iemand ongevraagd aan de borsten van een meisje heeft gezeten, is dat niet leuk. Maar om dan meteen de kinder- en zedenpolitie te bellen, gaat erg ver. Ook bij beroepsbeoefenaars zijn de grenzen soms wat vaag. Maar als je cursussen gaat geven voor onderwijzers en kleuterjuffen en verpleegsters is dat bijna onvermijdelijk."

Sinds het taboe op kindermishandeling, en zeker de seksuele

kindermishandeling is doorbroken, is het een vakgebied geworden: zowel voor wat betreft het vaststellen als het behandelen. Het onderkennen van signalen, het stellen van de diagnose, het horen van kleine kinderen over zaken die ze zelf nog niet eens kunnen benoemen, het is een nog jong gebied dat zowel in Nederland als elders nog helemaal in ontwikkeling is. En dus aanvechtbaar. Niet in de laatste plaats omdat er fouten zijn gemaakt.

Wolters: "Je krijgt te maken met valse beschuldigingen, ja. In allerlei situaties wordt het seksueel misbruik als een wapen gebruikt, om andere gevechten te beslechten, zoals bij echtscheidingen. Er zijn mensen ten onrechte veroordeeld na onzorgvuldig en onvolledig onderzoek: ik bedoel na een sessie met de poppen. Dat kan dus niet. Een kind dat niet wordt geloofd als er echt iets is gebeurd, is vreselijk. Maar een vader die ten onrechte wordt beschuldigd van incest, of een pedofiel die ten onrechte van zijn bed wordt gelicht, dat is ook heel dramatisch. Het aantal gevallen waar de beschuldiging juist is, is weliswaar vele malen groter dan het aantal onjuiste aantijgingen, maar rechtbanken zijn ook kritischer ten aanzien van onderzoek met jonge kinderen. Dat is deels terecht, maar het heeft als nadeel dat er ook situaties zijn waarin alle omstanders er zeker van zijn dat er iets ernstigs is gebeurd maar dat het bewijs formeel niet geleverd kan worden."

Het werk van die kleine groep gedragswetenschappers die zich in de kindermishandeling heeft gespecialiseerd - het achterhalen van wat er is gebeurd met soms heel jonge kinderen - is moeilijk en zwaar. Het is, zoals de orthopedagoge Francien Lamers van de VU zegt: "Een pokkeklus". Wolters voelt dat niet anders: "Het hele gebied van seksueel misbruik is een nare, mistroostige wereld. Klef en goor. Het is helemaal niet leuk," zeg Wolters.

"Maar dat is één kant. Als ouders in paniek opbellen, moet je er induiken. Als een huisarts belt: een vierjarige heeft een vent moeten pijpen, ze moet onderzocht worden, kun je als kinderziekenhuis geen 'nee' zeggen. Terwijl je daar echt niet elke dag zin in hebt. Als ik in één week drie verkrachte kinderen heb gezien, word ik daar niet vrolijker van. Maar je moet behandelen."

Francien Lamers: "Collega's zeggen wel eens: 'Waar begin je aan, waarom ga je niet gewoon met een autist aan de gang?'"

In Nederland zijn wat centra waar specifieke ervaring bestaat op dit gebied. Als het aan Wolters ligt komen er per arrondissement van dit soort centra, waar ernstige gevallen worden onderzocht

en eventueel behandeld.

"Onze kennis op dit gebied is nog heel elementair. Een van de grootste knelpunten op het ogenblik is de hele discussie over wat signalen zijn van seksueel misbruik. Natuurlijk, als je sperma vindt in de vagina of in de mond, is dat duidelijk. Maar vaker zijn er geen overtuigende aanwijzingen. Depressies, schoolproblemen, bedplassen, buikpijn en zo, het zijn tekenen van malaise, maar dat hoeft geen signaal van seksueel misbruik te zijn. Ze kunnen ook duiden op verwaarlozing, mishandeling, trauma door een andere oorzaak. Dat moet je onderzoeken. En dat is specialistenwerk. Je moet een soort getrappt systeem krijgen, waarbij mensen uit bij voorbeeld de school, via een arts consultatie zoeken bij een expertisecentrum."

Twijfel

Zeker in juridische procedures wordt de betrouwbaarheid van verklaringen van kinderen - en dus van de specialisten die daarbij betrokken zijn - door de verdediging bijna altijd in twijfel getrokken. "Na alle publiciteit rond seksueel misbruik, na alle commotie over grote zaken, geruzie op rechtbanken, dreigtelefoontjes, lastercampagnes, hebben wij ons vaak afgevraagd: wie beschermt de onderzoeker nog? Het komt vaak voor dat de deskundige die

opkomt voor de positie van patiënt of cliënt, als een soort aangeklaagde voor de rechtbank staat. En toch", zegt Wolters, "kan een klein kind kan heel goed reconstrueren wat er is gebeurd. Kinderen van drie jaar kunnen soms opmerkelijk goed feiten weergeven. Alleen het geheugen werkt anders. Ze brengen het anders, spelen het soms. De decoding van het gedrag van die kinderen is specialistisch werk. Niet iedereen kan dat. Ook de politie kan dat niet altijd. Het is heel erg moeilijk om, als het kind niet goed kan praten, uitspraken te doen. Soms lukt het, soms niet."

De maatschappelijke aandacht voor kindermishandeling en misbruik leidde er toe dat meer dan voorheen daders voor de rechter komen. Dan worden diezelfde specialisten ingeschakeld, zowel in civiele procedures - als een kind onder toezicht wordt gesteld - als in strafrechtelijke procedures.

Wolters: "Bij de rechtbank moet je een mate van waarschijnlijkheid aandragen en onderbouwen. Het hoeven dus geen feiten te zijn. Feiten zijn sperma en lichamelijke verwondingen. Voor justitie is een verhaal van een kind geen feit. Veroordeeld wordt er op feiten en waarschijnlijkheden. Dat is cumulatief: er is een politieverhoor, de rechter zelf vormt zijn oordeel, er zijn medische verklaringen, onderzoek van

de deskundige. Dus binnen zo'n verhaal zijn veel elementen die bijdragen tot de conclusie: waarschijnlijk niet, of waarschijnlijk wel."

"Maar de advocatuur wordt steeds agressiever, men wordt in de verdedigende positie gedrongen. Het is wel goed dat je jezelf moet verantwoorden, als kwaliteitstoets, maar het gaat om de grenzen. Want hoewel iedereen fouten maakt, moet je er toch vanuit gaan dat die deskundige naar eer en geweten zijn werk doet."

De poppen

"Eerst werd de methodiekenstrijd naar de rechtbank verplaatst: de discussie over de poppen. Het probleem van de poppen is niet dat ze gebruikt worden. Er is altijd

gesteld dat de poppen één middel zijn in een veel groter verband en dat je daar voorzichtig mee moet zijn. Iedere clinicus gebruikt instrumenten die ook niet honderd procent getoetst zijn, maar waarbij een ervaren iemand verrassende conclusies kan trekken."

"Maar het gaat er niet alleen om wat zich in juridische sfeer afspeelt. Het is het hele klimaat: de stress, de verdachtmakingen, de agressiviteit, de leugens. Dat is de reactie op de zeer emotionele discussie, op het gegoochel met getallen en de wat kruisvochtachtige sfeer die heeft geheerst."

Het is dus niet de kritische blik van de rechters alleen. Volgens Wolters, maar ook andere mensen die op dit terrein werken, heeft men in toenemende mate te maken met klachten bij beroepsverenigingen, bij de rechter. Wolters: "Er is in deze verwerende samenleving een cultuur ontstaan die iedereen het recht geeft om naar de volgende deur te stappen en iedere hulpverlener op zijn donder te geven, aan te klagen. Iedereen, ook de grootste psychopaat, kan zijn gelijk halen. Het verhaal over de huisartsen is bekend. Als je twintig jaar geleden een arts over de tafel haalde, werd je meteen opgenomen in een psychiatrische inrichting. Als je ziet hoe mensen nu met artsen omgaan, is dat van een geheel andere orde. Ik vind de discussie over rechten van patiënten belangrijk, maar nu slaan we door. Als je grote groepen hulpverleners het gevoel geeft dat zij zich maar beter kunnen indekken, worden die steeds selectiever. Ze zeggen: 'daar beginnen we niet meer aan'. Het kan het belang zijn van het kind, maar het kan juridische complicaties hebben, of ruzie. Ik ken mensen die lang in het gerechtelijk werk zaten, maar die er om die reden uitstapten. Wachtlijsten voor onderzoek groeien. Dat is zorgelijk."

Politie en justitie hebben met diezelfde voorzichtigheid te maken waardoor zaken geen zaken meer worden. De Amsterdamse kinderrechter mevrouw mr A. B. Leesser: "In alle zedenzaken is bewijs ontzettend penibel. Want één getuige, is geen getuige. Bovendien heb je in een strafzaak hardere feiten nodig dan in een civiele procedure. Het horen van kinderen is natuurlijk een taak van de politie, maar we hebben de deskundige nodig om die verklaringen te interpreteren. Mijn ervaring is dat je een deskundige vertrouwt, of niet vertrouwt. Dat de verdediging contra-expertise vraagt, vind ik niet erg; dat gebeurt op alle terreinen. Conclusies van het gerechtelijke laboratorium worden ook aangevochten. Maar juist omdat de specialisten op dit gebied zich zo open opstellen, uitleggen hoe ze tot bepaalde conclusies komen, worden zaken wel eens uit hun verband gerukt. En de tendens is inderdaad dat men voorzichtig wordt. Want er worden meer klachten ingediend. Ook tegen rechters. En door die terughoudendheid heb je soms geen zaak: we hadden laatst een vertrouwensarts die de ouders meedeelt dat hun kleuter gonorrhoe heeft in haar keel, maar die weigert dat officieel te verklaren. Bang voor eventuele gevolgen."

Orthopedagoge Lamers: "De volwassenen zijn wel mondiger geworden. Die beginnen klachtenprocedures, die stellen vragen in de Kamer. Maar een kind kan geen Kamervragen stellen, die trekt de dokter niet over de tafel. Dat kind moet wachten tot wij iets doen. Want wie ziet nog het verdriet van dat kind? Je ziet de ontkennende houding ten aanzien van seksueel misbruik weer groeien, de kinderen belanden weer in de goot. Ze zijn beter af als autist of prematuurje, dat is aantoonbaar. Het is een morbide grap, maar hij gaat rond: als het kind dood is, mag je ingrijpen."

Verwildering van zeden en het opdoemende Amerikaanse schrikbeeld

Vk 11-4

IN DECEMBER 1984 werd Nederland opgeschrikt door het bericht dat hier op grote schaal kinderporno zou worden vervaardigd. De beschuldiging kwam uit Amerika en werd geuit tijdens een verhoor door een senaatscommissie. De ondervraagde wist zelfs te melden dat in Amsterdam veilingen van kinderen werden gehouden. Het verhaal werd een paar dagen later al onderuit gehaald. De Amsterdamse hoogleraar jeugdrecht J. Doek was verkeerd begrepen door Judy Densen, in de Verenigde Staten een oude bekende in de strijd tegen kinderporno en vooral pedofilie.

Ofschoon de opwindingsnel was geluwd, wordt deze in de kiem gesmoorde rel in *Het seksuele gevaar voor kinderen - Mythen en feiten* gezien als „het startschot voor een Nederlandse versie van 'zedenangst' rond het thema kinderpornografie". Het begrip zedenangst werd twee jaar geleden geïntroduceerd door de Australisch-Nederlandse psycholoog en bioloog Benjamin Rossen in het boek *Zedenangst - Het verhaal van Oude Pekela* (Swets & Zeitlinger). Zedenangst is de angst voor het verlies van goede zeden. Een angst die zo hoog kan oplopen dat massahysterie het gevolg is.

Rossen tekent samen met de econoom Jan Schuijjer voor de redactie van *Het seksuele gevaar voor kinderen*, waaraan nog acht andere - voornamelijk Amerikaanse - auteurs meewerkten. De schrijvers willen aantonen dat de zedenangst in Nederland Amerikaanse proporties begint aan te nemen en heeft geleid tot Amerikaanse invloed op het overheidsbeleid.

In de laatste twee hoofdstukken wordt deze stelling met voorbeelden verduidelijkt. Het wetsartikel over kinderporno is aangescherpt onder invloed van de FBI-agent K. Lanning. Hij wist

de Werkgroep Kinderporno, die was ingesteld vanwege de Amerikaanse beschuldigingen, zo ver te krijgen in het eindrapport een voorstel tot aanvulling van het wetsartikel op te nemen. Die aanvulling werd overgenomen door het Openbaar Ministerie en uiteindelijk ook door de Hoge Raad, zoals de Amerikaanse fotograaf Donald Mader mocht ervaren. Althans, de Hoge Raad keurde goed dat Mader werd vervolgd.

Mader exposeerde twee foto's van naakte jongens, die - volwassen mannen nu - zelf geen bezwaar hebben tegen de wijze waarop ze zijn afgebeeld. In de wet wordt bij kinderporno gesproken over „seksuele gedragingen”. Een afbeelding van een kind afzonderlijk kan daarmee niet worden verboden. In de aanscherping is sprake van „al dan niet in een zodanige houding dat daarmee kennelijk het opwekken van seksuele prikkeling wordt beoogd”.

De Amsterdamse rechtbank veroordeelde Mader. De auteurs vermelden niet dat zowel Mader als de officier van Justitie in hoger beroep is gegaan. Dat de Nederlandse rechtsstaat niet helemaal beneveld is geraakt door zedenangst, blijkt uit de uitspraak van het Hof van 31 maart, waarin Mader werd vrijgesproken.

Een ander teken dat Nederland in de greep is van de zedenangst, is volgens de auteurs het aantal vervolgingen voor zedendelicten met kinderen. Dat is sinds 1983 verdrievoudigd. Helaas maken ze daarbij geen onderscheid tussen soorten zedendelicten. Het lijkt nogal voor de hand liggend dat er meer wordt vervolgd, nu het taboe op praten over incest langzaam verdwijnt en er steeds meer zaken boven water komen.

Volgens de schrijvers is ook de overheid gangmaker als het om zedenangst gaat. In *Oude Pekela* waren het de ouders en een artsenechtpaar die beweerden dat tientallen kinderen waren weggevoerd en seksueel misbruikt voor kinderporno. Vier jaar later was het de politie van Enschede die bekend maakte dat een twaalfjarige jongen in korte tijd tientallen kleuters seksueel had misbruikt. De schrijvers achten dit onwaarschijnlijk en vinden dat de vele meldingen door de politie zelf zijn uitgelokt. Die had ouders in bepaalde wijken laten weten dat hun kinderen mogelijk het slachtoffer waren.

De actie „Over sommige geheimen moet je praten”, die mishandelde kinderen oproept een volwassene in vertrouwen te nemen, zet kinderen onder druk om te praten, vinden Rossen c.s. Het is voor hen nog maar de vraag of van een onthulling inderdaad de magische genezende werking uitgaat die daarbij wordt verondersteld. Incestbestrijders zien zo'n melding volgens hen vooral als een aanleiding „de nog bestaande loyaliteit van kinderen tegenover hun ouders te breken”.

Meer dan de helft van het boek wordt in beslag genomen door de Amerikaanse situatie. België komt er bekaaid af met een uitgesponnen verhaal over het proces tegen een Franstalige studiegroep pedofilie. Aan het hoofdstuk over de wijze waarop kinderen worden ondervraagd, is ook een stukje Nederland geplakt. Maar wat er hier nu precies gebeurt, lees je niet.

De schrijvers ageren tegen de poppenmethode, waarbij zoals dat heet anatomisch correcte poppen worden gebruikt bij het „ondervragen” van kinderen. Maar de uitspraak van de gerechtshoven van Den Haag en Arnhem, die de poppenmethode als bewijs afwezen, wordt niet vermeld.

Wel worden twee ondervragingen doorgelicht en terecht te licht bevonden. Omdat elke context ontbreekt, is niet duidelijk of dit incidenten zijn of

dagelijkse praktijk. In een apart hoofdstuk wordt de Nederlandse handel in kinderporno uit de doeken gedaan. Net als de Werkgroep Kinderporno inder tijd concluderen Schuijjer en Rossen dat er sinds 1980 eigenlijk geen handel meer is. Rond 1970 had Nederland echter een grote producent in de persoon van Joop Wilhelmus met bladen als *Lolita*.

Dit hoofdstuk is een degelijk werkstuk en een van de weinige plekken waar met compassie wordt gesproken over mishandelde kinderen. Voor het merendeel is de toonzetting van het boek nogal eenzijdig. De auteurs komen op voor de eigen seksualiteit van kinderen, maar er wordt geen poging gedaan onder woorden te brengen wat daaronder moet worden verstaan. Ze wijzen seksueel contact tussen volwassenen en kinderen niet af, maar hoe daarbij machtsmisbruik en geweld worden voorkomen, wordt niet besproken.

De eenzijdige benadering blijkt bijvoorbeeld in het hoofdstuk van Paul Okami over wetenschappelijke literatuur. Slechts in een klein aantal gevallen waarbij volwassenen en kinderen seksueel contact hebben, is sprake van pijn.

Het verband dat veel onderzoekers leggen tussen geweld en seksueel contact, is volgens hem dan ook gebaseerd op het „subjectieve, morele beginsel dat

elk seksueel contact tussen een volwassene en een kind of adolescent geweldpleging inhoudt”.

„Dit principe gaat uit van de diepe, soms zelfs expliciet benadrukte, overtuiging dat een kind of adolescent geen seksuele behoefte of seksueel beleving kan ervaren.” Met geen woord rept Okami over de ongelijke machtsverhouding tussen kinderen en volwassenen en het geestelijke geweld dat kan worden gebruikt, alsof er niet al tientallen boeken zijn geschreven door slachtoffers die haarfijn uitleggen hoe dat in zijn werk gaat.

De stelling dat de rechtszekerheid in Nederland al is aangetast door zedenangst, maken Rossen en Schuijjer niet waar. Wat niet is kan nog komen, want de Nederlandse ontwikkeling loopt volgens hen parallel aan die in de Verenigde Staten, zij het dat Nederland achterloopt. Het kan ook allemaal nog meevalen, want in het voorwoord zeggen Rossen en Schuijjer dat hun boek beoogt een kentering te zijn in dat proces.

MARIA HENDRIKS

Benjamin Rossen & Jan Schuijjer
(redactie): *Het seksuele gevaar voor kinderen - Mythen en feiten*.
Swets & Zeitlinger, f 45,-.
ISBN 90 265 1235 X.

Tuesday, March 24, 1992

THE SAN DIEGO UNION-TRIBUNE

Boy awarded \$513,500 in molestation suit

Doctor killed himself after being arrested

By ANNE KRUEGER
Staff Writer

A 13-year-old boy who says in a lawsuit that he was molested for four years by a now-deceased Ramona physician was awarded \$513,500 yesterday by a Superior Court jury.

After two days of deliberations, the jury decided that the boy is entitled to \$113,500 in economic damages for the costs he has had to pay for therapy and treatment, and \$400,000 in non-economic damages for pain and suffering. The jury said Dr. John DeKock, who committed suicide in June 1990, is 95.5 percent liable for the damages the boy suffered, and that his wife, Louise, is 4.5 percent liable.

The verdict means that Louise DeKock

is responsible for paying \$18,000 for the boy's non-economic damages, but must also pay any of the boy's economic damages that cannot be paid by DeKock's estate, attorneys said.

The boy alleged in his lawsuit that Louise DeKock, who was married to John DeKock for 16 years and worked as his office manager, should have known that he was sexually attracted to young boys. DeKock, who was put on probation in 1961 for molesting young boys, was arrested in May 1990 and charged with 23 counts of child molestation against the boy, who was then 11 years old.

In its verdict, the jury said that Louise DeKock should have known of her husband's propensity to engage in harmful conduct with boys and that she failed to make any effort to keep DeKock away from the boy.

However, the jury was unable to decide

whether Louise DeKock was negligent in not warning the boy or his mother of DeKock's propensity to engage in harmful conduct with boys.

Asked to comment on the verdict, the boy's attorney, James Ahler, said, "We're satisfied with it."

"Twelve people were taken out of the community, and they promised to do the very best job they could," Ahler said. "The defendants were well-represented. The trial was fair, the judge was fair. The people went out and did what they thought was right."

Attorney Alan Brubaker, representing DeKock's estate and Louise DeKock, did not return phone calls from a reporter seeking his comment on the verdict.

DeKock, 62, shot himself in the head in the garage of his home on June 4, 1990, the day before a preliminary hearing on the 23 counts of child molestation. Pro-

secutors said then that they were prepared to file 10 more counts against DeKock after at least a half-dozen other boys came forward and said they had also been molested by him.

According to court papers filed in the lawsuit, sheriff's deputies who searched DeKock's office found more than 1,000 photos of nude and semi-nude boys in 2 photo albums, books about sex with boys on his bookcase and a diary in his desk that graphically detailed his encounters with young boys. Pornographic videotape were found in the bedroom of the DeKocks' home.

According to court files, Louise DeKock has a master's degree in psychology and law degree. She now lives in Salt Lake City.

Brubaker said in court papers that his client denied knowing about her husband's molestations.

Tuesday, March 24, 1992

Protecting kids, saving families topic of special

By JIM OKERBLOM
Staff Writer

A television documentary airing around the country tomorrow night focuses on a timely issue for San Diego: how to protect children from child abuse without destroying families in the process.

Anyone interested in reforms proposed for San Diego's embattled child-protection system shouldn't miss it.

San Diego's system has been under fire in recent months for being too quick to pull children

TV REVIEW

"Families First"

A PBS special narrated by Bill Moyers. 9 p.m. tomorrow and 2:30 p.m. Sunday. KPBS, Ch. 15.

from their homes and too slow to put them back.

Highly critical reports by both the county grand jury and the Juvenile Justice Commission prompted county supervisors earlier this month to order a package of more than 70 reforms to the system.

County officials say one goal now is to find ways to avoid removing children from their homes in cases of suspected abuse without putting them at risk.

How other cities and counties have accomplished that is the subject of the 90-minute special, "Families First." Narrated by Bill Moyers, it airs at 9 p.m. tomorrow and again at 2:30 p.m. Sunday on KPBS, Ch. 15.

"Families First" tells the story of a growing nationwide movement toward what is known as "family preservation services."

In a nutshell, the goal is to remove the risk of harm to a child instead of removing the child from the home.

The family break-up

Some child advocates argue that protecting children must always be primary, and that reforms proposed in San Diego are well-meaning but misguided.

"They are trying to preserve families when they should be saving children," was how Gessika Rovario put it in a recent letter to the editor of *The San Diego Union-Tribune*.

But advocates of family preservation argue that those two things — preserving families and protecting children — usually are not in conflict.

Family preservation has not only proven highly successful in protecting children from abuse in programs around the country, they say, but also offers the best long-term hope for repairing troubled families where abuse occurs.

"What it does best," says Moyers, "is to turn crisis into opportunity."

Proponents point out that while saving children is a noble goal, what happens to many of

Togetherness: Journalist Bill Moyers examines an innovative program called "family preservation services." With Moyers (top center) are Juanita of Detroit (top left), with her children and her caseworker, Fred (top right).

Child

'Family preservation services' examined

Continued from F-1

these "saved" children is not pretty.

An estimated 600,000 U.S. children live apart from their families in foster homes, mental institutions or detention centers. More than half are kept away from home for a year or more, often separated from their siblings, and some will have 15 or more "homes" during their childhood. Some will never again live with their families permanently.

In 1991, U.S. taxpayers spent \$9.1 billion on out-of-home care for these children.

As the program emphasizes, family preservation is not appropriate in every case. When children have been seriously abused or have been abandoned, out-of-home placement is usually the only answer.

But in most cases, its proponents say, family preservation is the best answer.

The costs of choices

The documentary tells the story of families in three cities who were on the verge of losing their children, and how "a new breed of social worker" intervened and turned them around. Instead of social workers being condemned as interlopers and child-stealers, as happened in San Diego recently, families sing their praises.

"I saw him as a guardian angel," one mother says of her social worker.

How does it work? Instead of removing children from their homes and taking a

punitive stance with parents, family preservation programs take a different approach.

They use innovative, short-term programs of intensive counseling and support delivered in the home.

That includes social workers and therapists on 24-hour call, as well as help with virtually anything — from cleaning kitchens, fixing windows and screens, and

The documentary tells the story of families in three cities who were on the verge of losing their children, and how "a new breed of social worker" intervened and turned them around.

giving parenting instructions, to baby-sitting and cooking.

While that may sound expensive, advocates maintain that family preservation often is cheaper than the alternative.

In Missouri, for example, family preservation programs cost \$3,200 per family, while foster care costs \$8,000 per year per child, and residential care \$40,000 per year for each child.

And advocates of family preservation say the human costs of breaking up families — the pain of separation and loss — is impossible to measure.

Seksuele intimidatie als ^{VK} vergrijp erkend in Japan ¹⁸

TOKIO (NYT, Reuter) — Voor het eerst heeft een vrouw in Japan met succes een rechtszaak aangespannen wegens seksuele intimidatie. Donderdag veroordeelde een arrondissementsrechtbank een bedrijf en een mannelijke werknemer wegens schending van artikel 14 van de Grondwet, die mensenrechten garandeert en gelijkheid van man en vrouw.

De zaak, die diende voor een regionale rechtbank in Fukuoka in Zuid-Japan, werd prominent gebracht door kranten en televisiestations en betekent een overwinning voor de kleine feministische beweging in Japan. Het vonnis kan verregaande gevolgen hebben voor de positie van werkende vrouwen.

„Dit is de eerste zaak waarin uitlatingen van een man zijn gekwalificeerd als seksuele intimidatie”, zegt Yukiko Tsunoda, de advocaat van de klagster. „Seksuele intimidatie vormt een groot probleem in Japan en wij hopen dat dit een waarschuwing zal zijn en mannen voorzichtiger zullen worden”.

Vergeleken met die in andere landen is de actieve vrouwenbeweging in Japan minuscule en boekte zij tot nu toe weinig juridische overwinningen. Seksuele intimidatie is pas de afgelopen drie jaar aan de orde gesteld als onderdeel van grotere kwesties waarin de beweging langzaam succes boekte.

Vrouwengroeperingen en individuele vrouwen zeggen dat seksuele intimidatie — variërend van dubbelzinnige opmerkingen tot aanraken — in Japanse bedrijven een algemeen verschijnsel is. Ongeveer 40 procent van de werkende bevolking bestaat uit vrouwen, van wie de meesten een administratieve functie uitoefenen.

De gedaagden werden donderdag veroordeeld tot de betaling aan de vrouw van 24 duizend gulden, de helft van wat zij had geëist. Of zij in hoger beroep zouden gaan stond nog niet vast. De namen van de veroordeelden en de 34-jarige klagster werden om redenen van bescherming van de privacy niet openbaar gemaakt.

In de aanklacht was sprake van een ongetrouwde vrouw die als schrijver in dienst was van een kleine uitgeverij in de stad Fukuoka. Volgens haar had een van haar superieuren het gerucht verspreid dat zij het met de seksuele moraal niet zo nauw nam en alcoholiste was. Toen zij uiteindelijk een klacht bij de

bedrijfsleiding indiende, had zij te horen gekregen dat ze de volgende dag niet meer behoefde terug te komen.

In een interview met de New York Times in 1989 vertelde de vrouw dat zij haar klacht had voorgelegd aan twee bemiddelaars, een man en een vrouw. Maar die hadden haar gezegd dat ze zich juist gevleid had moeten voelen door de aandacht van de man.

Het proces was het eerste in Japan met betrekking tot seksuele intimidatie en heeft geleid tot een nationaal debat in de media en in de bedrijven. Veel mannelijke columnisten hebben de zaak afgedaan als een voorbijgaande gril die is overgewaaid uit de Verenigde Staten. Volgens hen ondermijnen zulke rechtszaken de harmonie en de lol op de werkvloer.

Toch leken de reacties op het vonnis in het algemeen instemmend. Uit straatinterviews op de televisie bleek dat de meeste mensen het vonnis goed vonden, maar een jonge man glimlachte en zei: „Ik ben het er mee eens, maar als ik wat ouder ben ga het toch een keer proberen”.

In het verleden zijn er vaker processen gevoerd over vormen van intimidatie, maar in hun dubbelzinnige vonnissen gingen de rechters niet zover te erkennen dat er iets bestaat. In een zaak die vorig jaar speelde, werd een vrouw schadevergoeding toegekend nadat zij had verteld dat een man haar tijdens een zakenreis had aangerand. Een andere vrouw ontving schadevergoeding nadat een man haar had bedreigd toen zij weigerde met hem naar een hotel te gaan.

Michiko Taga, die in 1989 het eerste boek over seksuele intimidatie in Japan schreef, zegt dat er niets is veranderd. „Iedereen is op de hoogte van 'sekuhara' (seksuele intimidatie), maar de meeste mannen zien het als een buitenlands begrip dat is geïmporteerd met het Engelse woord”, zei ze onlangs in een interview. „Het probleem is dat Japanse mannen geen oudere vrouwen, Japanse of buitenlandse, dulden die hun gezag kunnen aantasten. Ze belagen meestal geen jonge, knappe meisjes die de universiteit hebben verlaten, maar oudere vrouwen.”

Intussen loopt er nog een tweede zaak in verband met seksuele intimidatie, in Nara in West-Japan. Een vrouw werd daar ontslagen nadat zij een klacht bij de directie had ingediend.

Driekwart van agentes heeft ^{UN} last van seksuele intimidaties ^{17/4}

(Van een onzer verslaggeefsters)
UTRECHT — Ongeveer 70 procent van de Nederlandse politie-agentes heeft tijdens het werk in meer of mindere mate te maken of te maken gehad met seksuele intimidaties van mannelijke collega's of chefs. Het hinderlijk gedrag varieert van seksueel getinte grappen tot verregaande handtastelijkheden.

Dat blijkt uit een representatieve enquête onder 31 vrouwen in dienst bij de regio Zuid-Holland Zuid, uitgevoerd door medewerkers van de gemeentepolitie Haarlem en de gemeente Dordrecht.

Doel van de ondervraging was te weten te komen hoe vrouwen in die regio het arbeidsklimaat ervaren, en een antwoord te krijgen op de vraag hoe politievrouwen in dienst kunnen worden gehouden. De beroepsmentaliteit van mannelijke collega's blijkt het knelpunt voor vrouwen bij de politie, blijkt uit de enquête. Seksuele intimidatie

lijkt volgens velen te horen bij die mentaliteit. Ze spreken dan ook van een onvermijdelijke 'beroepsmentaliteit', waarmee ze gaandeweg hebben leren leven.

De onderzoekers pleiten niettemin voor het instellen van een klachtenprocedure voor seksuele intimidatie. Klachten blijken door de onduidelijke procedures en een gebrek aan deskundige begeleiding tot nu toe bijna altijd in het nadeel van de klagster uit te vallen.

Ontevredenheid heerst over het gebrek aan opleidingsmogelijkheden, vooral voor vrouwen die in deeltijd werken. Vrouwen vinden dat ze meer dan mannen hun best moeten doen om voor cursussen in aanmerking te komen. Als ze niet alert genoeg zijn, worden zij 'uit gewoonte' overgeslagen. Het middenkader heeft onvoldoende oog voor hun scholingswensen en vrouwen hebben daardoor het gevoel overal voor te moeten knokken. Een actief doorstromingsbeleid voor vrouwen naar leidinggevende functies is daarom een van de aanbevelingen.

Ook zou het aantal vrouwen in de uitvoerende rangen omhoog moeten. De uitvoerende dienst omvat agenten en rechercheurs. Volgens woordvoerder M. Beekwilder van de Utrechtse politie leert de ervaring dat de werksfeer voor een vrouw verbetert zodra ze niet meer als enige werkt in een groep mannelijke collega's. „Ze hebben dan steun aan elkaar”.

Hij kan zich verder vinden in de conclusies van de enquête. „Hoewel de situatie van plaats tot plaats zal verschillen, afhankelijk van het percentage vrouwen in de uitvoerende dienst”.

Het interne beleid van het Utrechtse korps is sinds ruim vijf jaar gericht op het signaleren en voorkomen van seksuele intimidatie. Hoeveel klachten de uit vijf vrouwen bestaande Vrouwenwensgroep jaarlijks binnenkrijgt, kan Beekwilder niet zeggen. In Utrecht werken 182 vrouwen en 196 mannen in 'burgerfuncties' (administratie en dergelijke); het politiepersoneel bestaat uit 141 vrouwen en 671 mannen.

Werkgevers moeten actiever optreden tegen seksueel geweld

(Van onze verslaggever ^{VK 29})
AMSTERDAM — Werkgevers worden verplicht een actief beleid te voeren ter bestrijding van seksueel geweld op het werk. In de Arbeidsomstandighedenwet komt daarover een bepaling. Staatssecretaris Ter Veld van Sociale Zaken heeft dat gisteren gezegd tijdens een congres in Arnhem.

In de bepaling wordt precies omschreven wat een werkgever moet doen om ervoor te zorgen dat zijn werknemers in voldoende mate worden beschermd tegen het risico van seksuele intimidatie. De ondernemingsraad krijgt een stem bij de beoordeling van de plannen van de werkgever.

Ter Veld vindt dat een goed beleid op twee pijlers steunt. Het moet zijn gericht op het voorkomen van seksuele intimidatie en het moet daadwerkelijke intimidatie bestrijden. „Dan hebben we het onder andere over het aanstellen van vertrouwenspersonen en een goede klachtenprocedure”, aldus Ter Veld.

De Arbeidsinspectie krijgt in de nieuwe opzet een sleutelpositie bij het bestrijden van seksueel geweld. Zij kan werkgevers verplichten om samen met de ondernemingsraad een beleid op te zetten. De inspectie krijgt geen mogelijkheden om op te treden tegen individuele daders. Als een slachtoffer een zaak wil aanspannen zal dat bij de kantonrechter moeten gebeuren.

Porno aan de muur op werk straks taboe

DEN HAAG (GPD) — Pornoplatten aan de muur en slecht verlichte ruimten zijn binnenkort taboe op de werkplek. Reden daarvoor is de aanscherping van de Arbeidsomstandighedenwet.

In de nieuwe Arbo-wet zijn werkgevers verplicht ongewenste intimiteiten te voorkomen. De Arbeidsinspectie mag aan onwillige werkgevers sancties opleggen.

g r e 29/4

VRIJDAG 10 APRIL 1992 20

Man opgepakt wegens ontucht

EERBEEK - Een 46-jarige inwoner van Eerbeek is vorige week woensdag aangehouden voor het plegen van ontuchtige handelingen met een 6-jarig meisje uit dezelfde plaats.

Dit is gebeurd in de zomer van '91 en daarna nog een keer. De Brummense politievoorzitter B.E. Leusink benadrukt dat het in dit geval absoluut niet om een kinderlokker gaat. „De verdachte koesterde heel tedere gevoelens voor het slachtoffer, maar hij had niet door dat hij zijn machtspositie misbruikte.”

De zaak kwam aan het rollen toen het meisje met haar moeder aan het wandelen was. Het meisje zag de man en in vage bewoordingen vertelde zij haar moeder wat er was gebeurd. Nadat het verhaal ook bekend was gemaakt bij de politie, heeft er op 26 maart in Zwolle een speciaal verhoor plaatsgehad in een daarvoor geschikte studio. Uit dit verhoor kwam naar voren wat er was voorgevallen. Vorige week woensdag hield de politie de man aan. De verdachte bekende meteen. Na drie dagen voorlopige hechtenis en zijn voorgeleiding bij de rechter-commissaris is hij tot aan de rechtzitting (datum onbekend) op vrije voeten gesteld.

Ouders slachtoffer incest mogen toch worden gegijzeld

ARNHEM (ANP) - De ouders van een 21-jarig slachtoffer van incest uit Nijmegen mogen worden gegijzeld als zij niet binnen veertien dagen een gedeelte van het smartegeld betalen. Dit heeft vice-president mr. E. van Rossem van de rechtbank in Arnhem bepaald. De gijzeling mag maximaal drie maanden duren.

De ouders zijn in januari 1990 veroordeeld tot het betalen van 15 duizend gulden smartegeld aan hun dochter. Gezien hun financiële situatie, mogen zij dat in jaarlijkse termijnen van 1500 gulden doen. Het slachtoffer heeft echter sinds de uitspraak nog geen geld gekregen en eist de eerste twee termijnen op.

Volgens de wet kunnen ouders niet worden gegijzeld, omdat kinderen eerbied dienen te hebben voor hun ouders. De advocaat van het incestslachtoffer gaf vorige week als argument dat de ouders alle recht op eerbied hebben verspeeld.

Het proefprocessenfonds van de Stichting Rechten van de Vrouw stelt zich garant in zaken als deze, waarbij grensverleggende jurisprudentie wordt verwacht. Volgens de stichting is het voor incestslachtoffers zeer frustrerend als ouders worden veroordeeld en de slachtoffers er vervolgens niets van terugzien.

De verwerking kan eigenlijk pas beginnen als erkend wordt wat er is gebeurd, aldus de stichting.

'Veroordeling Finkensieper is onrechtmatig'

Door onze redacteur **MARCEL HAENEN** *MHC*
AMSTERDAM, 4 APRIL. In de strafzaak tegen psychiater Finkensieper zijn de bewijsregels niet in acht genomen. De veroordeling wegens seksueel misbruik van pupillen zal daarom door het Europees Hof in Straatsburg waarschijnlijk in strijd worden geacht met het Europees verdrag voor de rechten van de mens (EVRM).

Die conclusie trekt de Amsterdamse hoogleraar strafrecht mr. T.M. Schalken in een noot — schriftelijk commentaar — op het arrest van de Hoge Raad dat gisteren in de Nederlandse Jurisprudentie is gepubliceerd. Schalken is van mening dat de advocaten van Finkensieper door hof en rechtbank „geen adequate gelegenheid hebben gekregen tot ondervraging van belastende getuigen”, zoals het Europees verdrag voorschrijft.

Tegen de uitspraak van de Hoge Raad is door advocaat mr. G. Spong een klacht ingediend bij de Europese Commissie. Spong zegt buitengewoon verheugd te zijn met de „steun van hooggeleerde zijde”. Het commentaar van Schalken is door de raadsman onmiddellijk opgestuurd naar de commissie die over enige maanden het Europees Hof zal adviseren. Als het Europees Hof concludeert dat de getuigen niet conform de regels zijn ondervraagd dan kan Finkensieper, die een straf van zes jaar uitzit, met succes onmiddellijke invrijheidsstelling eisen. Tevens kan hij dan langs juridische weg schadevergoeding vragen.

Het volgens Schalken belangrijkste verzuim in de strafzaak Finkensieper is dat de rechtbank en het hof de advocaten geen toestemming gaven vier getuigen — slachtoffers — tijdens de openbare rechtzitting te ondervragen. Het hof wees erop dat de advocaten tijdens het gerechtelijk vooronderzoek bij de rechter-commissaris in ieder geval drie getuigen vragen hebben kunnen stellen.

De verdediging van Finkensieper wilde de getuigen op de terechtzitting evenwel opnieuw horen omdat zij de getuigen wilden confronteren met verklaringen die later door anderen zijn afgelegd. De Hoge Raad oordeelde dat de advocaten door de weigering van het Hof niet in hun belangen waren geschaad. Dat laatste is volgens Schalken in strijd met het Europees verdrag omdat „de mogelijkheid om getuigen en hun verklaringen tegenover elkaar te stellen een substantieel onderdeel is van het ondervragingsrecht”.

Reden voor de rechters om de slachtoffers van Finkensieper niet op een openbare rechtzitting te horen was dat deze getuigen een dergelijk verhoor te traumatisch vonden. Het hof had daarom volgens Schalken beter kunnen zeggen een ondervraging niet in het belang van de slachtoffers te achten. „In dat geval had het Europees Hof ten minste voor de eerste keer eens een afweging kunnen maken tussen het belang van de slachtoffers tegenover het belang van de verdachte”, aldus Schalken.

Desgevraagd zegt Schalken dat de psychische druk die vanuit de samenleving en via de pers op de rechters is uitgeoefend er waarschijnlijk toe heeft geleid dat men de bewijsregels minder strikt heeft toegepast. Voor een veroordeling is het vereist dat er wettelijk en overtuigend bewijs wordt geleverd. „In deze zaak hebben de rechters zich vooral door hun overtuiging laten leiden en daar is geen controle op mogelijk”.

Schalken beklemtoont dat hij niet wil beweren dat Finkensieper onschuldig is. Zijn stelling is alleen dat de bewijsregels niet in acht zijn genomen. Deze strafzaak past wat dat betreft geheel in de reeks van voorbeelden die drie psychologen deze week in het boek 'Dubieuze zaken' presenteerden. Zij concludeerden dat de Hoge Raad door „lichtzinnigheid” in honderden gevallen slecht toezicht heeft gehouden op de juiste toepassing van rechtsregels.

Tien jaar geest wegens verkrachten 9-jarig meisje

BREDA (ANP) - De officier van justitie bij de rechtbank in Breda heeft woensdag tegen de 33-jarige Belg F. D. wegens verkrachting van een 9-jarig meisje tien jaar gevangenisstraf geëist. D. wordt ervan verdacht in april 1989 het kind in Breda te hebben verkracht, nadat hij haar in zijn auto had ontvoerd.

De Belg ontkent de verkrachting, maar volgens de officier van justitie is er voldoende bewijs. Ook een DNA-test heeft uitgewezen dat de Belg de verkrachter is.

De man is meer dan eens in aanraking met de justitie geweest wegens seksueel misbruik van kinderen. Hij was in april 1989 pas op vrije voeten, na viereenhalf jaar gevangenis in Frankrijk, waar hij was veroordeeld voor een soortgelijk vergrijp.

Vier jaar voor Belgische kinderverkrachter

Breda - De rechtbank in Breda heeft woensdag de 33-jarige Belg F.D. voor verkrachting van een negenjarig meisje uit Breda tot vier jaar cel en TBS (terbeschikking-stelling) met dwangverpleging veroordeeld. Tegen de man was tien jaar geëist. Tevens moet de verkrachter aan het slachtoffer een schadevergoeding van 30.000 fr. betalen.

In april 1989 sleurde D. het kind zijn auto in en en misbruikte haar. De rechtbank vond de verkrachting bewezen op grond van een afgenomen DNA-test. Ook is de man verminderd toerekeningsvatbaar verklaard.

In strijd met de opvatting van het openbaar ministerie is toch TBS opgelegd. Want volgens het vonnis is de Belg een gevaar voor Nederland, omdat hij zich niet stoort aan de landsgrenzen. Zo is D. in Duitsland en Frankrijk veroordeeld voor soortgelijke feiten en wordt hij er in België van verdacht.

Dienstverlening voor pianoleraar wegens ontucht tijdens les

Tel. 15/4

Van onze correspondent

ALMELO, woensdag
De 34-jarige pianoleraar Wulfert D. uit Enschede is gisteren door de Almeloëse rechtbank veroordeeld tot 180 uren dienstverlening, ter vervanging van vier maanden celstraf, voor het plegen van ontucht met een aantal van zijn pupillen.

Daarnaast kreeg de man drie maanden voorwaardelijke gevangenisstraf en moet hij zich onder psychotherapeutische behandeling laten stellen. De uitspraak was conform de eis van de officier van justitie.

De man liet de meisjes zich tijdens de lessen geheel uitkleden. Onder het mom dat hij zo beter in staat was houdingcorrectie toe te passen, begon hij de leerlingen vervolgens uitgebreid te betasten. Bovendien maakte hij foto's van hen die hij thuis bewaarde. De ontuchtige handelingen hadden voornamelijk plaats in de gemeentelijke muziekschool van de Duitse grensstad Gronau waaraan de man als muziekdocent was verbonden.

Daarnaast pleegde hij de ver-

grijpen in zijn woning waar hij privé-onderwijs gaf. Voor zover bekend heeft hij zeven slachtoffertjes gemaakt. Daarbij ging het om drie meisjes uit Gronau en vier uit Enschede. De slachtoffertjes zijn op dit moment tussen de tien en zeventien jaar. De man had zich aan een van zijn leerlingen tien maal vergrepen. Een deel van de leerlingen werd drie tot vier maal misbruikt en bij een aantal meisjes werd een tot twee maal de bewuste massagetechniek voor 'houdingcorrectie' toegepast. De man gaf een half uur les, waarvan de helft bestond uit het verbeteren van de houding.

Al vanaf 1985 maakte de pianoleraar zich aan deze praktijken schuldig. De zaak kwam aan het rollen nadat de ouders van een 12-jarig meisje aangifte deden. De dirigent heeft inmiddels zijn beroep van pianoleraar en dirigent van een aantal koren moeten staken na het bekend worden van de affaire.

'Incest-dochter heeft geld ouders nodig'

(Van onze correspondent)

ARNHEM - Een 21-jarig slachtoffer van incest uit Nijmegen heeft niet alleen recht op schadevergoeding van haar ouders, ze heeft het geld ook hard nodig voor haar levensonderhoud. Volgens vice-president mr. E. van Rossem van de Arnhemse rechtbank is het om die reden dan ook mogelijk de vader en moeder te gijzelen, als ze blijven weigeren te betalen.

Want hoewel een dergelijke maatregel normaal gesproken niet door de beugel kan, kinderen worden immers geacht eerbied voor hun ouders te hebben, staat de wet lijfswang bij zaken van levensonderhoud (zoals alimentatie) wel toe.

Deze zienswijze blijkt uit het vonnis dat mr. Van Rossem deze week in kort geding heeft gewezen. Hoewel de uitspraak donderdagochtend al bekend is gemaakt, duurde het tot gisteren voor de overwegingen in het vonnis publiek werden.

Zoals gemeld geeft de vice-president de 21-jarige vrouw, die al vanaf 1990 schadevergoeding zou moeten krijgen van haar ouders, het recht om betaling via lijfswang (gijzeling) af te dwingen. Dat kan alleen worden voorkomen als de incestplegers snel met de eerste 3800 gulden van de door de Arnhemse rechtbank toegevoerde vijftienduizend gulden op de

proppen komen. Overigens mogen de ouders van de rechter maximaal drie maanden worden opgesloten in het huis van bewaring.

Deze uitspraak wordt gezien als een doorbraak, omdat die de mogelijkheden van slachtoffers van seksueel geweld in het algemeen en incest in het bijzonder om verhaal te halen zou verruimen. Die kunnen een steuntje in de rug wel gebruiken, want volgens velen biedt bijvoorbeeld het strafrecht weinig soelaas voor de slachtoffers. Steeds meer wint de gedachte terrein dat deze mensen het mischien wel meer van de civiele rechter moeten hebben.

De ouders van de Nijmeegse hebben

zich onder meer beroepen op artikel 588 lid 1 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Daarin staat letterlijk dat lijfswang in geen geval wordt toegestaan aan „kinderen en verdere afstammelingen tegen hunne bloed- en aanverwanten in de opgaande lijn”, omdat ze eerbied aan hen verschuldigd zijn. De vice-president deelt de opvatting van raadvrouw mr. A. van Bon-Moors dat deze ouders daar vanwege het seksueel misbruiken van hun dochter geen aanspraak meer op kunnen maken. „Indien de gepleegde feiten eerder aan het licht waren gekomen zouden die tot ontzetting uit de ouderlijke macht hebben kunnen leiden”, staat in het vonnis te lezen.

GVA 11-4-92
 Correctionele rechtbank
 van Oudenaarde
**Drie jaar cel
 voor zware
 zedenfeiten**

De correctionele rechtbank van Oudenaarde heeft een 37-jarige dakwerker uit Brakel bij verstek veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar en een boete van 16.000 fr. voor zware zedenfeiten op zijn twee minderjarige kinderen.

De man pleegde de feiten wanneer zijn kinderen, die in een pleeggezin waren opgenomen, bij hem op bezoek kwamen. De betichte werd al eerder tot celstraffen veroordeeld. De rechtbank ontnam hem voor drie jaar zijn burgerrechten. Zij ging ook in op de eis van het openbaar ministerie, die de onmiddellijke aanhouding had gevorderd.

Een 22-jarige man uit Gerardsbergen werd veroordeeld tot één jaar, met uitstel, en een boete van 18.000 fr. voor verkrachting van zijn gewezen vriendin. Op 17 december 1991 bracht hij haar een bezoek en omdat zijn ex-vriendin de relatie niet wou herbeginnen verkrachtte hij haar.

Bij het bepalen van de straf hield de rechtbank wel rekening met het blanco strafregister en de jonge leeftijd van de man. Hij werd voor drie jaar uit zijn burgerrechten ontzet. Hij moet ook aan het slachtoffer dat nog altijd onder dokterstoezicht staat, een schadevergoeding van 61.500 fr. betalen.

TOCH
 11/4
**Toch cel voor
 ontuchtige
 onderwijzer** NYHN

Van onze correspondent

LEEUWARDEN — Het gerechtshof in Leeuwarden heeft gisteren een 38-jarige docent van een basisschool in de gemeente Grootegast veroordeeld tot tien maanden cel. Procureur-generaal mr. Pieter M. Roelle heeft bewezen dat de man van 1985 tot 1988 ontucht heeft gepleegd met zijn leerlingen.

Het gaat om kinderen op een school in Oldekerk en een basisschool in de gemeente Grootegast. De rechtbank in Groningen had de onderwijzer in december 1990 vrijgesproken. Tot opluchting van de ouders ging het Openbaar Ministerie echter in hoger beroep.

Een groot aantal ouders van de slachtoffertjes was ook op de rechtszitting in Leeuwarden aanwezig. De onderwijzer is nog steeds bij de laatste school in dienst. Hij is met ziekteverlof.

11/4
**Eis twintig maanden
 voor verkrachting** ZOZ UN 2g

AMSTERDAM/MAARSSEN (ANP) — De procureur-generaal mr. Kolschijn bij het gerechtshof in Amsterdam heeft gisteren tegen de 35-jarige Maarsse naar E.E. twintig maanden gevangenisstraf geëist omdat hij als groepsleider in een gezinsvervangend tehuis een van zijn pupillen zou hebben verkracht. Ook wil de procureur dat E. aan het slachtoffer 1500 gulden smartegeld betaald. De eis was conform het vonnis dat de Utrechtse rechtbank op 15 februari vorig jaar velde.

De verdachte die werkzaam was in het gezinsvervangend tehuis De Weerd te Utrecht heeft volgens de verklaring van een 28-jarige bewoonster tussen juli 1987 en juli 1989 verscheidene malen tegen haar zin gemeenschap met haar gehad.

Tegen de verdachte, die alles stellig ontkent, is behalve door

de bewoonster ook door een collega een belastende verklaring afgelegd. Inmiddels is echter gebleken dat deze getuige zelf herhaaldelijk ontucht heeft gepleegd met het slachtoffer. Ook het hoofd van het tehuis heeft de vrouw seksueel misbruikt. Belden zijn nu vorig jaar veroordeeld tot dienstverlening.

De raadsman van de Maarsse naar, mr. W. Tijsseling, bekritiseerde het feit dat niet nader is onderzocht of een van deze twee mannen de aan zijn cliënt toegeschreven seksuele vergripen heeft gepleegd. Hij wees erop dat het slachtoffer volgens een psychiatrisch rapport aan geheugenstoornissen lijdt. Ook was zijn cliënt op de door de vrouw gerapporteerde datum van verkrachting inmiddels als groepsleider geschorst wegens mishandeling van een collega. Uitspraak 28 april.

VR 2f
**Pedofielen krijgen half tot
 twee jaar gevangenisstraf**

AMSTERDAM (ANP) — De Amsterdamse rechtbank heeft maandag vijf mannen veroordeeld tot straffen, die variëren van zes maanden, waarvan vier voorwaardelijk, tot twee jaar, waarvan acht maanden voorwaardelijk. De vijf hadden ontucht gepleegd met minderjarige jongens.

De zaak werd door de politie aanvankelijk gepresenteerd als een netwerk van pedofielen dat zich veelvuldig bezondigde aan ontucht en ook handel dreef in kinderporno met Groot-Brittannië. Uiteindelijk bleken de mannen elkaar onderling niet te kennen en was van handel ook geen sprake.

Wel bleef overeind dat de vijf op verschillende tijdstippen in de periode van december 1990 tot 30 november 1991 seksueel misbruik maakten van in totaal zeven minderjarige jongens. De zeer jeugdige slachtoffers, meestal van Marokkaanse afkomst, lieten in ruil voor geld, handelingen toe, variërend van strelen tot anale sex.

**Gevangenisstraffen geëist
 voor ontucht met kinderen**

AMSTERDAM (ANP) — De Amsterdamse politie had het als een netwerk van pedofielen gepresenteerd dat zich veelvuldig bezondigde aan ontucht en dat handel dreef in kinderporno met Groot-Brittannië. Uiteindelijk bleken de aangehouden mannen elkaar niet te kennen en was er ook geen sprake van distributie van pornografie.

Toch stonden gisteren voor de Amsterdamse rechtbank vijf van de negen verdachten in één gezamenlijke zitting terecht, voor het plegen van ontucht met jongens onder de 16 jaar. Officier van justitie mr. J.H.A. Steenbrink eiste celstraffen variërend van 1,5 tot 2,5 jaar.

De verdachten worden ervan beschuldigd in de periode tussen 1 december 1990 en 30 november 1991 met verscheidene jongens ontucht te hebben gepleegd. De jongens kwamen telkens uit eigen beweging naar de woningen van de verdachten en kregen van sommigen geld toegestopt.

De vijf raadslieden waren furieus over de zitting, die de hele dag in beslag nam. „Draconische eisen als gevolg van een monsterlijke zitting”, verwoordde een van de raadslieden hun mening. Volgens hen is de zaak enorm opgeblazen en daardoor met veel bombarie in de publiciteit gekomen en „had de officier van justitie zich hierdoor wellicht bij de bepaling van de ongewoon hoge strafmaat laten leiden”.

Volgens raadsman mr. F.J. Moraal ging de officier van justitie volledig voorbij aan het probleem van de jongensprostitutie in Amsterdam. „Er floreert een heel circuit met opvallend veel Marokkaanse jongens. De jongens kenden elkaar wel en vormden in feite zelf een netwerk. Ze brachten schoolgenootjes in contact met de verdachten. Voornaamste doel voor hen was geld te verdienen. Ze wisten dondersgoed wat er ging gebeuren,” aldus Moraal. Uitspraak op 27 april.

**Celstraffen
 vijf mannen
 na ontucht**

AMSTERDAM — Vijf mannen zijn gisteren voor de Amsterdamse rechtbank wegens ontucht met minderjarige jongens veroordeeld tot straffen variërend van zes maanden cel, waarvan vier voorwaardelijk, tot twee jaar waarvan acht maanden voorwaardelijk.

De politie meende aanvankelijk te maken te hebben met een netwerk van pedofielen dat zich veelvuldig bezondigde aan ontucht en ook handel dreef in kinderporno met Groot-Brittannië. Uiteindelijk bleken de mannen elkaar onderling niet te kennen en was van handel ook geen sprake.

Wel bleef overeind dat de vijf tussen december 1990 en eind november 1991 seksueel misbruik maakten van zeven jongens. De zeer jeugdige slachtoffers, meestal van Marokkaanse afkomst, lieten in ruil voor geld, handelingen toe variërend van strelen tot anale sex. De rechtbank sprak in het vonnis van 'een zeer ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit van jonge kinderen'.

Tegen het vijftal werden straffen van achttien tot dertig maanden geëist.

De zwaarste straf werd opgelegd aan de 36-jarige C. de B., omdat hij zich gedurende lange tijd aan veel jongens vergreep. De andere vier, de 50-jarige Brit R. T., de 60-jarige W. van der V., de 54-jarige B. M. en de 75-jarige E. van V., kregen lagere straffen omdat zij minder vaak ontucht pleegden. Ook hield de rechtbank in twee gevallen rekening met de leeftijd en de gezondheid van de daders.

Het parool 28/4/92 (ANP)

Auto's reden te hard

Par. | Dinsdag 14 april 1992

**'Justitie blaast
 ontuchtzaak op'**

AMSTERDAM — Vijf advocaten hebben gisteren justitie in Amsterdam gehokeld tijdens een rechtszitting, omdat een ontuchtzaak was gebracht als het oprollen van een netwerk van pedofielen die zich bezighielden met de handel in kinderporno met Groot-Brittannië. Officier van justitie mr. J. H. A. Steenbrink eiste 1,5 tot 2,5 jaar cel tegen vijf mannen uit een groep van negen.

Ze zouden tussen 1 december 1990 en 30 november 1991 ontucht hebben gepleegd met jongens onder de zestien jaar, die uit eigen beweging naar hun woningen kwamen en soms geld kregen toegestopt. De verdachten bleken elkaar niet te kennen en er was ook geen sprake van distributie van pornografie.

De hoogste eis (2,5 jaar waarvan acht maanden voorwaardelijk) was tegen de 36-jarige C. de B., die het langst contact had met de jongens en ook de meeste wisselende en vergaande contacten. Ook vertoonde hij pornofilms aan de jongens en stelde hij zijn huis ter beschikking aan kennissen voor seksuele contacten.

Tegen de 50-jarige Brit R. T. en de 60-jarige W. van der V. werd - voor dezelfde vergripen, maar met minder jongens - twee jaar geëist, waarvan acht maanden voorwaardelijk. De 54-jarige B. M. en de 65-jarige E. van V. hielden het op een intieme vriendschap, waarbij de ontucht zich zou hebben beperkt tot het betasten van het geslachtsdeel.

Volgens de raadslieden is de zaak enorm opgeblazen, ook in

de publiciteit, met mogelijk gevolgen voor de strafmaat. Het openbaar ministerie verklaarde de gezamenlijke zitting uit het oogpunt van efficiëncy. En bij de strafbepaling zei de aanklager zich te hebben laten leiden door de schadelijkheid van pedofilie voor jonge kinderen, met name de dwang die bestaat door het natuurlijke overwicht.

Prostitutie

Volgens raadsman mr. F. J. Moraal ging de officier echter volledig voorbij aan het probleem van de jongensprostitutie in Amsterdam. „Er floreert een heel circuit met opvallend veel jongens van Marokkaanse afkomst. Die vormen in feite zelf een netwerk.”

Ook de manier waarop de zaak aan het rollen is gebracht, was volgens een van de raadslieden tekenend. Een van de jongens had zich na bedreiging van een andere jongen gemeld bij de zedenpolitie, waarna alle betrokken jongens uiteindelijk negen 'pedofielen' aanbrachten.

De zaak tegen de andere vier verdachten dient volgende maand. Uitspraak 27 april. (ANP)

UN 14/4
**Pedofielen horen cel
 eisen voor ronselen
 van schandknappen**

door Fred Soeteman

AMSTERDAM, dinsdag
 Met straffen tot twee en een half jaar wil justitie afrekenen met vijf pedofielen die vorig jaar intensief hebben geprofiteerd van de diensten van een groep van zeven hoofdzakelijk Marokkaanse jongens, tussen 12 en 16 jaar.

Geronseld in homobars en een snackbar in de buurt, gingen de schandknappen, voor tien tot vijftig gulden per keer, van adres naar adres. Negen homoseksuele mannen met een voorkeur voor onvolgroeide partners werden gearresteerd.

Aanvankelijk dachten politie en justitie een netwerk van criminele pedofielen te hebben opgerold dat zich bezighield met de commerciële productie van kinderporno, maar daarvan is niets naders gebleken.

De hele affaire kwam aan het licht toen bleek dat een jongen van 16 jaar onder bedreiging met een mes een ventje van 13 jaar had gedwongen zich óók te prostitueren, en vervolgens het verdiende geld opeiste.

Officier van justitie mr. J. Steenbrink zei met bestraffing de schadelijkheid van pedofilie te willen onderstrepen.

De verdachten legden de nadruk op de vrijwilligheid van de jongetjes. Ex-onderwijzer B. M. (54) zei: „Jongens tussen 12 en 16 kunnen zelf kiezen. Ze hebben een eigen wil.” Waarop rechtbankpresident mevrouw mr. A. Leuser vroeg: „Als uw leerlingen geen huiswerk wilden maken, zei u dan ook: je kunt zelf kiezen...?”

De officier eiste tegen C. de B. (36) een gevangenisstraf van 30 maanden (10 voorwaardelijk), tegen R.T. (50), W. van der V. (60) en B.M. 24 maanden (8 voorwaardelijk) en tegen E.v.V. (65) 18 maanden (6 voorwaardelijk).

Uitspraak: 27 april.

7 AN 17
21E
Vrijspraak Maarssense verdachte van ontucht

AMSTERDAM (ANP) - Het gerechtshof in Amsterdam heeft gisteren vrijspraak verleend aan de 35-jarige E.E. uit Maarssen. De man werd ervan verdacht in de periode 1987-89 als groepsleider van het gezinsvervangend tehuis De Weerd in Utrecht, één van zijn pupillen meermalen te hebben verkracht.

Tegen de man was een celstraf van twintig maanden geëist en een bedrag van 1.500 gulden aan smartegeld. De eis was overeenkomstig het vonnis van de Utrechtse rechtbank. Het hof veroordeelde de man wel tot de

betaling van een boete van 300 gulden wegens mishandeling.

De verdachte heeft de beschuldigingen altijd ten stelligste ontkend. Tijdens de zitting werd echter, behalve door het slachtoffer, een belastende verklaring afgelegd door een collega van E. Deze getuige bleek zelf herhaaldelijk ontucht te hebben gepleegd met het slachtoffer. Ook het hoofd van het tehuis, F. van L. heeft de vrouw in de periode waarover E. werd beschuldigd, seksueel misbruikt. Beiden zijn vorige jaar veroordeeld tot dienstverlening.

ON 29/4

Groepsleider internaat verdacht van ontucht

Van onze correspondent
AD
27
MAASBRACHT - Meer dan acht jaar lang heeft een groepsleider van het internaat voor schipperskinderen 'Prins Bernhard' in het Limburgse Maasbracht ontucht gepleegd met vier jongens tussen 12 en 16 jaar. De man, afkomstig uit Roermond, werkte meer dan 12 jaar in het internaat.

Hij is gearresteerd, nadat ouders van de kinderen aangifte hadden gedaan bij de politie. De directie van het internaat heeft de groepsleider op staande voet ontslagen.

De affaire heeft grote onrust teweeggebracht onder de ouders van de kinderen. Voor de directie is dit reden geweest om het RIAGG en een vertrouwensarts in te schakelen.

Volgens directeur W. Nlezen pleegde de groepsleider met twee van de vier jongens al jarenlang ontucht. Met de twee anderen gedurende kortere tijd. Door dit tweetal kwamen de ouders achter de praktijken van de groepsleider.

Groepsleider internaat verdacht van ontucht

Van onze correspondent
MAASBRACHT, maandag

Een groepsleider van het internaat voor schipperskinderen Prins Bernhard in Maasbracht, die inmiddels ontslagen is, wordt verdacht van het plegen van ontucht met vier kinderen.

Hij zou zich daar in totaal acht jaar aan schuldig hebben gemaakt. De man is aangehouden en zit in voorarrest.

De groepsleider is 12,5 jaar in dienst geweest bij het internaat en zou voor grote onrust onder de kinderen en de ouders hebben gezorgd.

Met twee kinderen heeft hij vermoedelijk jarenlang ontucht gepleegd, terwijl dat met twee andere kinderen in een later stadium gebeurde. De ouders van een van die kinderen hebben aangifte gedaan bij de politie, waardoor de zaak aan het rollen kwam.

Politiecommissaris ontkent aanvankelijk gebeuren Pedofiel op speelplein in Heverlee

Van onze redacteur

Op het speelplein aan de Philips-fabrieken in Heverlee (Leuven) is een pedofiel aan het werk geweest. De feiten dateren van maandagnamiddag maar zijn pas nu bekend geraakt. Het is de tweede keer in drie weken tijd dat een kind uit Leuven het slachtoffer van een pedofiel is geworden. Ofschoon de feiten zich daadwerkelijk voorgedaan hebben, heeft een commissaris van de politie van Leuven ze aanvankelijk ontkend.

Maandagnamiddag hielden op het speelplein in Heverlee een groepje van vijf kinderen, onder wie een jongetje en zijn twee zusjes, een picknick. De vijf kinderen van 5 tot 12 jaar wonen allemaal in de buurt van het speelplein. Ze koesterden geen

argwaan toen een man van zowat 50 jaar voorbijwandelde.

Na de picknick hervatten de kinderen hun spel en daagde de man opnieuw op. Hij begon met hen de praten. Toen een jongetje in een boom wilde klauteren, hielp de man hem. Daarbij deed hij oneerbare handelingen. Het jongetje maakte daarover wellicht een opmerking, waarop de man wegging.

De kinderen speelden verder. Drie kwartier later gingen het jongetje en zijn zusjes naar huis en vertelden het voorval aan hun vader. Die tilde zwaar aan de feiten en diende klacht in bij de politie van Leuven.

Drie weken geleden lokte een onbekende een meisje in zijn auto toen het kind van de jeugdbeweging weerkwam. Vijf uur later zette hij het kind terug af op

de plaats waar hij het had opgepikt. Wat in die vijf uur gebeurd is is nog altijd niet duidelijk.

Het is ook de tweede keer in evenveel tijd dat men gepoogd heeft de feiten naar de publieke opinie toe te minimaliseren. Commissaris Leenders van de Leuvense politie ging eigenlijk een stap verder. Hij ontkende eerst dat de jongste feiten zich zouden hebben voorgedaan om ze dan toch te bevestigen. Voor meer gegevens verwees hij naar het parket van Leuven. Maar daar was men niet op de hoogte van de feiten.

Commissaris Leenders gaf wel toe dat het publiek recht heeft op informatie, maar schreef zijn zwijgzaamheid toe aan het feit dat het vooronderzoek geheim is.

B.H.

Turnhoutenaar G.V.A na zedenfeiten 18.4.92 opgesloten

De BOB heeft een 55-jarige man uit Turnhout in zijn woning opgepakt en ter beschikking van de onderzoeksrechter gesteld. In de periode van september tot december 1991 heeft de man zich herhaaldelijk schuldig gemaakt aan ernstige zedenfeiten met telkens dezelfde minderjarige. De feiten deden zich voor in Ravels en in Turnhout, vlak nadat de Turnhoutenaar op proef was vrijgelaten na geïnterneerd te zijn geweest voor gelijkaardige vergripen. De man werd eveneens ter beschikking gesteld van de Commissie ter Bescherming van de Maatschappij, in Antwerpen.

Pro Justitia G.V.A

30/4/92

Verpleger van Herentalse school krijgt 12 maanden

Een voormalig verpleger van een Herentalse school werd gisteren wegens zedenfeiten veroordeeld tot 12 maanden gevangenisstraf met uitstel voor 3 jaar en een boete van 32.000 fr. De man werd beschuldigd van verkrachting en aanranding op de eerbaarheid tijdens de periode dat hij verpleger was in een Herentalse school. Er waren een dertigtal klachten binnengekomen van ouders.

De man werd door de rechtbank voor vijf jaar uit zijn burgerrechten ontzet. Drie ouders van een leerling hadden zich burgerlijke partij gesteld en schadevergoedingen geëist van respectievelijk 1 fr., 120.000 fr. en 500.000 fr. De rechtbank bepaalde de schadevergoeding die betrokkene moet betalen op 55.000 fr.

Van onze verslaggeefster
Ellis van Wees

GRONINGEN - Onder het personeel van de katholieke Sint Michielschool aan de Butjesstraat in Groningen is grote beroering ontstaan doordat een echtpaar een onderwijzer heeft beschuldigd van misbruik van hun tienjarig kind. De ouders hebben aangifte gedaan en de politie onderzoekt momenteel de zaak.

Volgens mevrouw M.M. Lindemann, directeur van de Sint Michielschool, is de beschuldiging pertinent ongegrond en staat het hele personeel achter de leerkracht tegen wie de aanklacht is ingediend. "Wij staan volledig voor hem in. Het is een zeer goede leerkracht en we vinden het een pijnlijke zaak dat hem dit moet overkomen."

Volgens de directeur is de klacht buiten medeweten van de leerkracht ingediend. Vorig jaar hebben de ouders het kind van school gehaald zonder opgave van reden. "Vervolgens hebben zij zonder dat wij daarvan wisten

een klacht ingediend. Er is geen enkel gesprek met de ouders hierover geweest," aldus Lindemann.

Lindemann vindt het ook een vreemde gang van zaken dat de leerkracht en ook de school nog niet zijn benaderd door de politie. In overleg met de betrokken leerkracht heeft Lindemann besloten een advocaat in de arm te nemen.

Mevrouw H.H.M. Beune, de plaatsvervangend persofficier van Justitie, bevestigt dat de zaak wordt onderzocht, maar wil geen verdere mededelingen doen.

Onderwijzer beschuldigd van misbruik leerling

Udense politiemann vrijgesproken van ontucht met meisje

Door onze verslaggever

DEN BOSCH - Een Udense hoofdagent die ervan werd verdacht in diensttijd een meisje seksueel te hebben misbruikt, is gisteren door de rechtbank in Den Bosch vrijgesproken.

Officier van justitie mr. P. Bender overweegt tegen dit vonnis in be-

roep te gaan. Twee weken geleden eiste hij negen maanden gevangenisstraf, waarvan vier voorwaardelijk, tegen de inmiddels ontslagen agent.

De rechtbank heeft de Udenaar, conform het verzoek van zijn advocaat, vrijgesproken omdat het meisje op het moment dat er seksueel contact plaats had niet meer

onder het gezag van de ambtenaar viel.

De agent zou het minderjarige meisje, dat was aangehouden in verband met winkeldiefstal op 8 november 1990, na verhoor naar huis hebben gebracht. Dat gebeurde in een onopvallende surveillancwagen. Na het meisje in de buurt van haar ouderlijke woning te heb-

ben afgezet, werd de agent naar een verkeersongeluk geroepen. Na de afhandeling daarvan reed hij weer langs de woning van het meisje. Zij stapte toen bij hem in de auto, waarna het seksuele contact zou hebben plaatsgehad.

Met name dat opnieuw en kennelijk uit vrije wil instappen, waarbij volgens de rechtbank het ook voor het meisje duidelijk moet zijn ge-

weest dat het naar huis brengen was afgesloten, betekent dat verdachte niet verweten kan worden dat hij in diensttijd ontucht heeft gepleegd met een aan zijn zorg en waakzaamheid toevertrouwd persoon. Dat was de Udense agent ten laste gelegd.

Uit het onderzoek tijdens de rechtszitting, die twee weken gele-

den achter gesloten deuren plaats had omdat verdachte anders emotioneel in problemen zou kunnen raken, is volgens de rechtbank gebleken dat het meisje zich vrijwillig aan de verdachte heeft overworpen.

De rechtbank refereerde in haar uitspraak aan enkele arresten van de Hoge Raad, die in soortgelijke gevallen vrijspraak had verle-

Oproep: Werkgroep evaluatie vervolgingsbeleid zedelijkheidswet- geving

Met dit artikel maken wij de oprichting bekend van een Werkgroep evaluatie vervolgingsbeleid zedelijkheidswetgeving. Het doel van deze werkgroep is tweeledig. Ten eerste wil de werkgroep steun bieden aan advocaten bij de behandeling van zedenzaken met jeugdigen. Deze steun zal kunnen plaatsvinden door het verstrekken van informatie en documentatie, of door het leggen van contact met getuige-deskundigen. Mede op basis van de hierbij opgedane erva-

Neuropsychiater Sévery: ^{G.V.A. 30-4-92} "Kindermisbruiker is vaak onrijpe persoonlijkheid"

Van onze redacteur

"Zich vergripen aan kinderen is niet klassegebonden. Je vindt het zowel in de goede burgerij als bij arbeiders. Wie zoiets doet, is wel verdacht op het morele vlak. In veel gevallen gaat het om onrijpe persoonlijkheden."

Dat zegt Dr. J. Sévery, neuropsychiater en door de rechtbanken regelmatig aangesteld als deskundige bij het beoordelen van misdadigers, onder wie kindermisbruikers.

Dr. Sévery maakt onmiddellijk een onderscheid: enerzijds heb je mensen die zich tot kinderen wenden, zonder onderscheid van het geslacht. Dat zijn de pedofielen. Daarnaast ziet hij mannen die zich tot jonge meisjes richten, die in hun ogen al niet meer als zodanig worden gezien, maar door hun lichamelijke ontwikkeling als een jonge vrouw worden beschouwd. Die ervaart de betrokkene dan als een "normale" seksuele partner.

De leeftijd van het potentiële slachtoffer kan daarbij variëren. Veel hangt af van de fysieke ontwikkeling en de etnische afkomst van het meisje. "In zuidere landen zijn meisjes vroeger seksueel rijp dan in de noordere landen."

Seksueel misbruik wijst op een mentale gesteldheid, maar je moet ook rekening houden met diverse factoren die een rol kunnen spelen, zegt Dr. Sévery. Niet zelden vergriipt een volwassene zich aan een kind omdat hij — het gaat bijna altijd om een man — geen volwassen partner kan vinden. Soms is dat iets occasioneels: de echtgenote voldoet niet aan de seksuele verlangens van de man, of ze is ziek, en dan gaat zo'n man zich richten tot de dochter, het nichtje, een enkele keer zelfs het kleinkind.

Geweld

Uiteraard moet een onderscheid worden gemaakt tussen louter seksueel misbruik en seksuele geweldpleging, soms gaande tot moord. In het eerste geval kan het gaan om stelingen of aanrakingen, zonder enige bedoeling het kind pijn te doen.

In het tweede geval kan er al geweld zijn gebruikt om het kind te overmeesteren. Daarnaast is er de mogelijkheid dat het geweld wordt aangewend om het

het genot verschaffen dat de dader zoekt. "Dan spreken we van bewust of onbewust sadisme, dat met foltering gepaard kan gaan."

"Het misbruikte kind kan zelfs worden vermoord, als de dader plotseling beseft wat hij heeft uitgericht en hij wil vermijden dat hij wordt verkleit."

Een echt type kinderlokker of -moordenaar kan Dr. Sévery niet aanwijzen.

"Het kan iemand zijn met een geestelijke achterstand, een zwak verstandelijk niveau. Het wijst op een psychische onrijpheid. Maar het kan net zo goed gaan om iemand met een neurotische persoonlijkheidsstructuur, die met verdrongen of niet verwerkte problemen zit. Iemand die geremd is in zijn emotionele ontwikkeling."

"Niet zelden slaat dat terug op een gebrek aan affectie tijdens de eigen jeugd. Wie als kind zelf mishandeld is geweest, zal later misschien makkelijker zijn eigen kinderen folteren. Hij weet daarbij niet waarom het gebeurt. Dat is een rest van een geschiktheid, die in het onderbewustzijn is blijven zitten. Je komt daar pas achter na een ontleding van de persoonlijkheid van de dader."

Therapie

Behandeling van het afwijkend gedrag met medicatie, is enkel aangewezen in het geval van hyperseksualiteit, een overdreven trek in seksuele omgang.

Maar dit verandert niets aan de persoonlijkheid die aan de basis ligt van de problemen. Het enige wat je kunt doen is eigenlijk psychotherapie. En je kunt enkel resultaat verwachten als de betrokkene zijn medewerking verleent."

Volgens Dr. Sévery lost gevangenisstraf niets op, maar kan ze op bepaalde individuen een therapeutisch effect hebben. Dat geldt b.v. voor mensen die maar één keer tot een misdaad komen, beseffen wat ze hebben uitgericht, er spijt van hebben en niet opnieuw zullen beginnen.

"Per slot van rekening is iedereen een potentiële misdadiger. Wie niet tot de actie overgaat, is iemand die zich beter kan controleren. Anders is het gesteld met de recidivisten. Het gebrek aan zelfcontrole zit soms in hun persoonlijkheid. De verstandelijke ontwikkeling speelt daarbij ook een rol. Psychotherapie is dan aangewezen. Belangrijk is het morele besef en de verantwoordelijkheidszin van de dader."

I.D.

ring hoopt de werkgroep een tweede doelstelling te realiseren, namelijk het uitvoeren van een evaluatie van de justitiële afdoening van strafzaken betreffende seksuele contacten met jeugdigen.

De directe aanleiding voor de oprichting is gelegen in de actualiteit. Op 29 december 1991 is een gedeeltelijke herziening van de zedelijkheidswetgeving in werking getreden. Bij de behandeling van de nieuwe wet door de Tweede Kamer is door de minister van Justitie toegezegd dat, één jaar na de inwerkingtreding van de wet, een evaluatie zal plaatsvinden van de daarmee in de praktijk opgedane ervaring. De evaluatie zal worden uitgevoerd door het Openbaar Ministerie, hoewel daarbij ook opvattingen in de samenleving zullen worden gepeild. Doel van de evaluatie is, na te gaan of verdergaande herziening van de zedelijkheidswetgeving wenselijk is.

Bij deze evaluatie zal het onder meer gaan om de wet- en regelgeving met betrekking tot seksuele kindermishandeling. Advocaat, rechter en OM hebben de afgelopen jaren in toenemende mate te maken gekregen met straf- en civiele zaken op dit gebied. De aantijgingen van seksueel misbruik zijn niet zelden gegrond. Toch worden er recentelijk ook steeds meer vraagtekens geplaatst bij de wijze waarop dergelijke zaken door rechter en justitie worden afgehandeld. Soms lijkt het erop dat voor seksuele delicten, met name die waarbij kinderen betrokken zijn, een juridische uitzonderingstoestand wordt gecreëerd. Wellicht uit vrees incestplegers te laten lopen lijken gevestigde rechtsregels, en zelfs grondrechten, juist voor deze delicten steeds weer te worden verzwakt of ter zijde geschoven. Het gaat hierbij onder meer om het toelaten van de-audit getuigen en om beperkingen in het recht van verdachten en hun advocaten om getuigen te horen, of om de totstandkoming van getuigenverklaringen te controleren. Pogingen worden, soms met succes, gedaan om verdachten van seksuele delicten te verplichten tot DNA- en AIDS-tests, als uitzondering op de grondwettelijke waarborgen tegen aantasting van de integriteit van het menselijk lichaam. Een ander voorbeeld betreft het voornemen van de minister van justitie om een uitzon-

derlijke verlenging van de verjaringstermijn voor seksuele delicten met kinderen aan de Tweede Kamer voor te leggen. Steeds weer gaat het om schijnbaar beperkte uitzonderingsbepalingen, afgedwongen door een met kracht naar voren gebracht groepsbelang dat geen tegenwicht krijgt van enige beweging die de bescherming van de zoveel algemenere rechtsbeginselen behartigt.

Daar komt bij dat er gereede twijfel bestaat over de wijze waarop getuigenverklaringen tot stand komen, met name waar het kinderen betreft. Tijdens grote "ontuchtzaken", zoals die in Oude Pekela (1987), Vlaardingen (1988) en Enschede (1991), is naar voren gebracht dat ondeskundig verhoren van kinderen de betrouwbaarheid van hun verklaringen ernstig kan ondermijnen. Ook blijken beschuldigingen soms gebaseerd op een onjuist interpretatie van "signalen van incest". Deze problemen doen zich echter evenzeer voor in de veel minder geruchtmakende, individuele, gevallen. Een analyse van enkele door psychologen of pedagogen afgenomen ondervragingen van kinderen laat dit zien: de wijze van vraagstelling leidt er bijna onvermijdelijk toe dat het vooropgezette vermoeden van de ondervrager dat de kinderen inderdaad misbruikt zijn, wordt bevestigd.

Een ontwikkeling in de tegenovergestelde richting betreft de recente wijzigingen van de zedelijkheidswetgeving. Seksuele contacten met twaalf- tot zestienjarige (buiten afhankelijkheidsrelaties) zijn daardoor klachtdelicten geworden. Hoewel hiermee in principe de jongere en diens ouders medezeggenschap hebben gekregen over het wel of niet plaatsvinden van strafvervolging, is door de nieuwe wet het klachtrecht ook toegekend aan de Raden voor de Kinderbescherming. Het staat te bezien of hierdoor de nieuw verworven zeggenschap van kinderen en hun ouders in de praktijk zal worden aangetast en het risico van niet door hen gewenste strafvervolging zal toenemen.

De hierboven aangestipte ontwikkelingen zijn slechts signaleringen. Er worden verschijnselen aangestipt die op zich reden tot verontrusting zijn, maar het gaat niet om een systematische analyse. Zo'n analyse bestaat dan ook niet; ze moet nog worden gemaakt. De door Justitie te entameren evaluatie kan hiertoe een bijdrage

leveren. Met het oog op de hierboven gesignaleerde problemen is het echter van belang dat ook onafhankelijk van het Openbaar Ministerie een inventarisatie plaatsvindt van de bestaande knelpunten in wetgeving en rechtspraak, waarbij in kaart wordt gebracht op welke punten verbetering noodzakelijk is.

Het is in verband hiermee dat wij uw aandacht vragen. Wij nodigen de lezers van dit blad uit, een bijdrage te leveren aan deze inventarisatie door ons te informeren over de knelpunten zoals zij deze in hun praktijk hebben kunnen waarnemen. Wij zullen u in dat geval een vragenlijst toezenden. Indien uw ervaringen van bijzonder belang zijn voor de rechtshandhaving in het algemeen, zullen wij contact met u opnemen voor een nader onderhoud.

In antwoord hierop zullen wij u een analyse toezenden van enkele (geanonimiseerde) ondervragingen van jonge kinderen. Deze laat zien of welke wijze psychologen of pedagogen door een sturende vraagstelling aan kinderen verklaringen omtrent seksueel misbruik kunnen ontlokken en hoe zij soms seksueel misbruik menen te kunnen vaststellen zonder dat er voldoende aanwijzingen zijn dat deze inderdaad is gepleegd. Een dergelijke analyse kan in voorkomende gevallen ook ten behoeve van uw cliënt worden uitgevoerd. Wij kunnen u hiertoe in contact brengen met getuigedeskundigen.

Werkgroep evaluatie vervolgingsbeleid zedelijkheidswetgeving (EVZ), Meerssenerweg 5P, 6222 AE Maastricht, Tel. 043-633348 (B.F. Rossen)

Prof. dr. J. Wind
Mr ir. J.A. Prinsen
Drs. B.F. Rossen
Drs. J. Schuijjer
Ing. J. Geerdink
Drs. T. van den Broek

Ontvoerd Leuvens meisje is raadsel voor gerecht

GVA 6/4/92

Van onze redacteur

Ofschoon hij de zaak aanvankelijk voor de publieke opinie geminimaliseerd heeft, neemt de Leuvense onderzoeksrechter Raymond Decoux de kortstondige verdwijning van een 9-jarig meisje uit Leuven vorige week zondag nu toch ernstig. Samen met de BOB van Leuven is hij nog steeds op zoek naar de ontvoerder van het meisje en diens medeplichtige.

Zoals bekend keerde het meisje vorige week zondag omstreeks 14 uur te voet van een scoutsactiviteit terug. Die had uitzonderlijk vanaf 11 uur tot 14 uur plaatsgevonden in het lokaal van de Sint-Lutgardisgroep achter de Sint-Jacobskerk in Leuven.

Tijdens het voorbije weekeinde hadden de speurders nog geen enkel spoor van de daders. Toch zijn al personen uit het Brusselse en Leuvense die voor het plegen van zedenmisdriven veroordeeld zijn opnieuw ondervraagd.

Ook proberen de onderzoekers via de RTT en het merk van de auto de daders te identificeren. Maar dat is haast een onmogelijke opdracht.

Op dit ogenblik leggen de speurders nog geen verband met de zaak van Nathalie Geijsbregts die op 26 februari van vorig jaar verdween. In die zaak blijft de Nederlander Christiaan Van Geeloven de verdachte nummer 1.

■ Blz. 9: Meisje moest zich uitkleden en kreeg verdovend drankje

De ontvoerder was kaalhoofdig en droeg een chapka. De medeplichtige had zwart haar en droeg een snor.

BOB vraagt inlichtingen over ontvoerder en medeplichtige

Meisje moest zich uitkleden en kreeg verdovend drankje

■ Vervolg van blz. 1

Naar het meisje later vertelde sprak een man van ongeveer 40 jaar met een chapka op het hoofd en gekleed in afgebleekt jeanspak haar in de Ridderstraat aan. Hij vroeg haar of ze mee wilde zoeken naar zijn hondje. Hand in hand wandelde de man met het kind naar zijn auto, die wat verder in de Brouwersstraat geparkeerd stond. Vier getuigen bevestigden dat, maar koesterden geen argwaan, omdat ze dachten dat het kind met een oom op stap was.

Gefotografeerd

Volgens de verklaringen van het meisje reed de man over de

A2 en de E40 in de richting van Brussel. Langs de E40 hield hij op een parkeerplaats halt. Hij liet het kind uitstappen en maakte met een polaroidtoestel foto's van haar. Daarna reden ze verder. Onderweg belde een vriend van de man hem op in zijn auto. De man keerde volgens het kind weer in de richting van Leuven en pikte de vriend - die de ontvoerder als Peter aansprak - aan een station op.

Vervolgens reed het drielik nog altijd volgens de verklaringen van het meisje naar een bos, waar de auto voor een alleenstaand huis stopte. Binnen moest het meisje zich uitkleden en moest ze een verdovend drankje

uitdrinken. Daarop viel ze in slaap. Ze ontwaakte pas enkele uren later, toen de man haar zonder zijn vriend terug naar Leuven reed en haar omstreeks 19.12 uur in de Tessenstraat niet ver van haar woning afzette.

Enkele ogenblikken later - in politiekriegen spreekt men zelfs van een paar seconden - merkte een patrouille van de inmiddels gealarmeerde politie van Leuven haar op. Het meisje was in het totaal vijf uur vermist.

Misbruik

Wat er met het meisje gebeurd is in de periode dat ze geslapen heeft, is niet duidelijk. Uit een eerste medisch onderzoek blijkt

dat het kind niet seksueel misbruikt is. Verder onderzoek moet daarover uitsluitsel brengen. Ook moet een bloedonderzoek uitmaken met welk middel ze verdoofd is of in slaap gebracht is.

Aanvankelijk dachten de onderzoekers dat het om een typisch geval van pedofilie ging. Daarvan zijn ze nog niet overtuigd. Vast staat dat het kind ontvoerd is en kortstondig van haar vrijheid beroofd is.

Het kind kon wel een vage routebeschrijving geven, maar geen precieze plaatsbepaling. Behalve dat haar ontvoerder een hoofddekseel en een afgebleekt

jeanspak en puntlaarzen droeg, herinnerde ze zich dat hij tussen de 1,65 en 1,70 m groot was, kaal was en geen snor of baard had. De ontvoerder reed in een Mercedes 190 of 200 van donkergrijze of donkerblauwe kleur. De auto was met een mobilfoon uitgerust.

Zijn medeplichtige was 1,70 m

groot, had een magere lichaamsbouw, droeg een zwart jeanspak en liep op sportschoenen. Hij had zwart haar en droeg een snor. Beiden spraken Nederlands. Wie over deze personen meer weet wordt verzocht contact op te nemen met de BOB van Leuven (016/20.33.03)

B.H.

Politie hervat onderzoek in zaak Nympe

Van een onzer verslaggevers VRIESCHELOO - Het politieteam dat de verdwijning van de 7-jarige Nympe Poolman uit Vriescheloo onderzoekt, gaat opnieuw actief aan het werk. De recherche heeft nieuwe gegevens boven water gekregen, die nader onderzoek vereisen.

Het gaat om informatie die te voorschijn is gekomen uit een uitgebreid bevolkingsonderzoek dat op 21 en 22 januari in Vriescheloo werd gehouden. Daarbij zijn alle inwoners ondervraagd. De afgelopen twee maanden hebben de zeven rechercheurs die aan het onderzoek werken, alle gegevens in een computer verwerkt.

"We hebben enkele dingen gevonden waar we nu rustig mee verder gaan. Momenteel wordt een keuze gemaakt uit de gegevens die het eerst om nadere actie vragen," aldus woordvoester Y. van den Hombergh. Volgens haar zijn er (nog) geen concrete aanwijzingen over wat er met het kind is gebeurd, of waar het nu zou kunnen zijn. Evenmin heeft de politie verdachten op het oog.

Verdachte van moord op Ria de Vries opgepakt in Zweden

ENSCHEDA - In verband met het onderzoek naar de moord op Ria de Vries (13) uit Enschede is het afgelopen week-end in Zweden een 27-jarige etnische Albanees uit Joegoslavië aangehouden. De man werd zaterdag herkend bij een paspoortcontrole op de veerboot van Polen naar Zweden.

Via Interpol waren de Zweedse autoriteiten in het bezit ge-

komen van zijn signalement. Bij aankomst van de boot in Zweden werd de man aangehouden door de politie. Inmiddels heeft de officier van justitie een verzoek tot uitlevering naar Stockholm verstuurd. De verdachte die nu is aangehouden, was bevriend met de Albanees die eind vorig jaar in Enschede werd gearresteerd omdat hij betrokken zou zijn bij de moord op Ria de Vries. De beide mannen hadden ge-

zamenlijk een asielaanvraag ingediend bij de Nederlandse autoriteiten. Omdat deze man een sluitend verhaal had, zag justitie geen reden om hem in bewaring te stellen. Volgens

justitie staat vast dat de beide mannen ten tijde van de verdwijning van Ria de Vries in Enschede verbleven. Waarschijnlijk hebben ze het slachtoffer ook ontmoet in de wijk Deppenbroek.

Tot voor kort verkeerde justitie nog in de veronderstelling, dat beide mannen in Albanië verbleven.

Nympe 3-4-92

Nieuwsblad van het Noorden • vrijdag 3 april 1992

'Panorama hield zich niet aan de afspraken'

□ Vervolg van pagina 1

VRIESCHELOO - Wijs geworden van eerdere ervaringen met de media, werkten de ouders van Nympe Poolman uit Vriescheloo, het 7-jarige meisje dat op 28 november vorig jaar op mysterieuze wijze spoorloos verdween, in februari mee aan een artikel in het weekblad Panorama. Het draaide voor hen echter uit op een forse teleurstelling. Volgende week vrijdag dient in Haarlem een kort geding dat zij tegen het blad hebben aangespannen. De familie eist rectificatie van het verschenen artikel.

Eerder hadden de ouders van Nympe de boot afgehouden toen Nieuwe Revu hen benaderde. Desondanks publiceerde dat blad over de geruchtmakende zaak. De informatie werd voor een groot deel in het Oost-Groninger dorpje bijeen gesprokkeld. "Het artikel suggereert dat wij er onze medewerking aan hebben verleend. Dat is beslist niet het geval. Toen Panorama kort daarna bij ons aanklopte, dacht ik: ach, als het toch zo gaat, kunnen we net zo goed meewerken. Ik heb echter wel strikte voorwaarden aan het interview gesteld," aldus vader Peter Poolman.

Hij kwam, zo ervaart hij achteraf, bedrogen uit. Poolman had op voorhand volledige inzage geëist in de tekst en de koppen van het verhaal. Volgens Nympe's vader zou het blad pas na zijn uitdrukkelijke toestemming overgaan tot plaatsing. Hij zegt dat hij die voorwaarden zwart-op-wit heeft. Na vier of vijf versies, die door hem geheel of gedeeltelijk werden afgekeurd, werden beide partijen het eens over het artikel. Na plaatsing ontdekte Poolman dat het verhaal toch nog drastisch was gewijzigd.

De vader van Nympe wil niet veel over de kwestie kwijt, omdat hij de rechtszaak

niet wil beïnvloeden. "Ik wil het voorlopig zakelijk houden." Wel noemt hij desgevraagd het artikel "compleet uit de duim gezogen". Hij stoort zich vooral aan het feit dat Panorama hem in de mond legt dat hij een van de verdachten van de politie zou zijn. "Het interesseert me eigenlijk niet zo gek veel wat men over me schrijft. Ik lees wel vaker een stuk waar ik het niet mee eens ben. Ook heb ik er geen problemen mee dat de pers roddels signaleert en onder die noemer doorgeeft. Maar nu wordt het gebracht als informatie die van ons afkomstig is."

Leraar in Rostov ontmaskerd als massamoordenaar

PAR 16

door HELEN WOMACK in Moskou

MOSKOU - Uitgescholden door wettende moeders van zijn slachtoffers stond gisteren Andrej Tsjikatilo in de beklagenbank van het gerechtshof in Rostov-aan-de-Don wegens de moord op 53 jongens, meisjes en jonge vrouwen.

Twaalf jaar lang heeft de politie jacht gemaakt op de man, die de 'struik-moordenaar' werd genoemd, omdat hij zijn slachtoffers tussen het geboomte langs een spoorlijn achterliet.

De lange duur van het onderzoek is volgens de politie het gevolg van de taboes die in de oude Sovjet-Unie rustten op de misdaderverslaggeving, waardoor het publiek van niets wist en geen acht sloeg op gevaar of op verdacht gedrag.

Daarna verminkte hij hun lichaam door de ogen uit te steken of de ingewanden eruit te snijden.

Volgens de krant *Izvestia* begreep de politie pas toen er een dertigtal slachtoffers was gevallen, dat ze met een 'supermoordenaar' te maken had. Duizenden mannen die met tieners waren gesignd, werden in de loop van het onderzoek met verborgen camera's gefotografeerd en ondervraagd. Vrouwelijke agenten gingen verkleed als zwerfjongeren in plaatselijke treinen zitten, als lo-kaas.

Van 163.000 mannen werd het bloed onderzocht. Maar de moordenaar liet zich niet pakken. Er werd zelfs een onschuldige man geëxecuteerd op verdenking van de moorden, terwijl de werkelijke dader ge-woon doorging met zijn praktijken,

zo meldde het persbureau Tass.

De stad Rostov is een broeinest van de maffia, dat door de Russen 'de vader van de misdaad' wordt genoemd (Odessa is de moeder). Maar de politie ging ervan uit dat de moordenaar niet afkomstig was uit criminele kringen, maar dat hij, zoals de meeste seriemoordenaars, op het oog een keurige burger was.

Tsjikatilo, een etnische Oekraïner uit in de naburige stad Novotjerkassk, was leraar talen geweest en lid van de Communistische Partij. Hij was getrouwd en had volwassen kinderen en kleinkinderen. Zijn vrouw heeft inmiddels een andere naam aangenomen en is verhuisd.

Als hij wordt veroordeeld, zal Tsjikatilo waarschijnlijk door een vuurpeloton ter dood worden gebracht. Ondanks de toegenomen criminali-

teit probeert Rusland de doodstraf zo weinig mogelijk toe te passen: vorig jaar werden maar 59 mensen terechtgesteld, tegenover 76 in 1990. Maar het publiek zal eisen dat Tsikatilo - 'een verdoemde ziel' en 'een verdorven sadist' volgens een oude vrouw in de rechtzaal - zo zwaar mogelijk wordt gestraft.

Dat deze zaak is opgelost, biedt weinig troost aan de mensen in de nabijgelegen stad Taganrog. Hier is een 'wurger' actief, die het gemunt heeft op jonge vrouwen die zwarte kousen dragen. Hij laat zijn slachtoffers geheel ontkleed achter, op hun kousen na. Het laatste slachtoffer was een zestienjarige scholiere. Zij werd kort geleden vermoord, toen Tsjikatilo al achter slot en grendel zat. Maar nu kan de pers het publiek tenminste waarschuwen.

The Mail on Sunday, April 26, 1992

Secret of the sex pests

Offenders help detectives in the hunt for child murderers

By BARBARA JONES

POLICE trying to solve a series of child murders involving Britain's biggest paedophile ring have enlisted the help of convicted sex offenders.

Detectives spent three days with the nine men last week learning about their sexual fantasies, detailed planning and methods of luring victims.

The officers have spent two years on Operation Orchid, the unit set up to investigate the disappearance and murders of nine young boys, including Jason

We need to bring different skills to our questioning and there is no one better to teach us than sex offenders themselves.

The nine are life-long offenders receiving therapy at Gracewell Clinic in Birmingham to make them 'safe' members of the community.

They explained the secretive and devious methods used to befriend victims and their parents.

One said he targeted poor areas where he could tempt children with expensive toys. He would select a one-parent family where

Swift, Barry Lewis and Mark Tydesley.

Only two bodies have been recovered. There have been convictions in the case of Jason Swift, and charges were brought recently for the murder of Mark Tydesley. The Crown Prosecution Service is considering evidence in other cases.

Detective Sergeant Richard Langley said: 'We have learned that the criminal mind behind sex offences is completely different from the one behind burglary or any other common offence.'

the mother might be grateful to an outsider taking an interest in her children.

It might take two years for trust and friendship to grow and by then the boy would be a regular visitor to his home.

Another had 22,000 photographs of his victims and was traced through a roll of film developed by a chemist.

Shaken

One man said: 'I was arrested on suspicion, but the police were so hopeless in their questioning. They had no idea what I had done or how to get me to talk about it.'

'They released me, but I was so shaken I decided to get treatment. The police have a lot to learn if they are to get habitual

offenders like me to open up to them.' One man claimed he had been beaten up badly when arrested, suffering three broken ribs and two broken fingers.

'After that I wasn't going to tell them anything.'

Detective Constable Ronald Woodland said: 'Now we know so much more about the offenders we'll spend longer talking to them on arrest.'

'In the past we've concentrated on talking to the victim. We can see now that the child may be intimidated or unwilling to speak through loyalty.'

Detective Sergeant Peter Gurney said police had used two methods of interrogation in the past - hard and soft.

'We now have a third method - understanding.'

Psychiatrisch rapport nog niet klaar Zaak tegen Asser chauffeur wordt opnieuw aangehouden

Van onze justitiemedewerkster ALKMAAR - De strafzaak tegen de Asser vrachtwagenchauffeur M.S. (50) zal op 21 april door de rechtbank in Alkmaar opnieuw worden aangehouden tot een latere datum. De psychiatrische rapportage door het Pieter Baan Centrum is nog niet afgerond.

Volgens persofficier van justitie, mr. F. Gelissen, zijn de berichten dat S. ook verdacht wordt

van moord op een 14-jarig meisje uit het Franse Metz uit de lucht gegrepen. "Er rust geen andere verdenking op S. dan de feiten die in de al eerder uitgereikte dagvaarding worden vermeld."

Een maand na zijn arrestatie bekende S. de moord op Jessica Laven, en later die op de twee Duitse jongetjes Salim Thattil en Marco Weisser. Alleen deze feiten zijn in de dagvaarding opgenomen.

Mogelijk verband en verdwijning van Willeke Dost

Van een onzer verslaggevers
ASSEN - Het rechteam van de rijkspolitie in Drenthe sluit niet uit dat de verdwijning van de 15-jarige Willeke Dost uit Koekange verband houdt met de moord op twee Belgische meisjes. Het team heeft naar aanleiding van de aanhouding van de 33-jarige L. de B. uit Woensdrecht, die heeft bekend de twee Belgische meisjes te hebben ontvoerd en vermoord, contact opgenomen met het openbaar ministerie van het arrondissement Breda. Willeke Dost wordt sinds 16 januari vermist. De twee Belgische meisjes verdwenen respectievelijk op 30 december vorig jaar en afgelopen zondag. Volgens het rechteam gaat het nog om een vermoeden. Concrete aanwijzingen dat er verband tussen de zaken bestaat, zijn er niet.

Man bekent moorden op twee meisjes uit België

Door een onzer redacteurs
BREDA, 29 APRIL. Een 33-jarige man uit Woensdrecht heeft bekend twee meisjes uit België te hebben ontvoerd, gedood en begraven in de bossen bij de Brabantse gemeente Putte. Hun lichamen, die op aanwijzing van de man zijn opgegraven, worden vandaag geïdentificeerd.

De man werd enkele dagen geleden gearresteerd op aanwijzing van de Belgische politie. Een van de gevonden lichamen is van het 17-jarig meisje Ines van Muylert uit Essen-Hoek, die zondagochtend verdween op weg naar een scouting-bijeenkomst. Haar fiets werd dezelfde avond teruggevonden. Het tweede slachtoffer is waarschijnlijk de 14-jarige Inge Breugelmans uit Wuustwezel. Zij verdween op 30 december vorig jaar op de fiets op weg naar haar vriendje.

De Belgische en Nederlandse politie onderzoeken of er verband bestaat tussen de moorden en de verdwijning van drie andere meisjes in de grensstreek. De politie van Bergen op Zoom gaat uitmaken of de man ook verantwoordelijk is voor de moord op de 18-jarige Jessica Richel uit Etten-Leur in juni vorig jaar. In verband met de moord werd een familielid van het meisje aangehouden, maar later wegens gebrek aan bewijs vrijgelaten. Rechercheurs uit het Belgische Leuven komen binnenkort naar Nederland om vast te stellen of er verband bestaat met de verdwijningen van de 11-jarige Nathalie Geijsbregts en de 15-jarige Katrien Decuyper, die sinds december vorig jaar worden vermist.

In januari gingen 150 vrijwilligers met stokken en spaden in de bossen bij Brabantse Zundert op zoek naar de verdwenen meisjes. Belgische en Nederlandse militairen verrichtten soortgelijke zoekacties. Makelaar C. Hereijgers, die de zoekactie in Zundert organiseerde, is van plan contact op te nemen met het Belgische particuliere hulpfonds voor ouders van verdwenen kinderen, dat is opgericht door L. Pintjes, de grootvader van de vorig jaar verdwenen Nathalie Geijsbregts. Hereijgers streeft naar een grensoverschrijdend hulpfonds, dat zich toelegt op nazorg voor ouders van verdwenen kinderen. Een nieuwe zoekactie naar de vermiste meisjes wil Hereijgers pas overwegen als het onderzoek van de politie op dood spoor raakt.

Man bekent moord op twee verdwenen meisjes uit België

Van onze verslaggevers VK 29
WOENSRECHT — Met de arrestatie van een 33-jarige man uit het West-Brabantse Woensdrecht heeft de Nederlandse politie twee verdwijningen opgelost die vooral in België de gemoederen hebben bezighouden. De man, die maandag in zijn woonplaats werd aangehouden, heeft bekend twee vermiste Belgische meisjes te hebben gedood en daarna begraven in de bossen rond de Brabantse grensplaats Putte. Op zijn aanwijzingen zijn de stoffelijke overschotten van de meisjes inmiddels gevonden.

Over een mogelijk motief wilden politie en justitie in Breda dinsdag niets meedelen. Nagegaan wordt of de man ook betrokken is bij de verdwijning van een derde meisje uit België.

Het Openbaar Ministerie in Breda is er bijna zeker van dat de twee slachtoffers de zeventienjarige Ines van Muylert uit Essen-Hoek en de veertienjarige Inge Breugelmans uit Wuustwezel

zijn. Ines van Muylert verdween zondag spoorloos toen zij op weg was naar een scoutingdag. Inge Breugelmans werd al sinds 30 december vorig jaar vermist. Zij werd het laatst gesignaleerd toen ze van Wuustwezel naar Gooreind fietste.

De verdwijning van het slachtoffer uit Essen-Hoek zette de Belgische politie zondag al snel op het spoor van de verdachte uit Woensdrecht. Bij zijn aanhouding maandag voerde de Nederlandse rijkspolitie huiszoeking bij de man thuis uit. Vrij kort na zijn arrestatie gaf de man toe de twee meisjes uit de Belgische grensstreek eerst te hebben ontvoerd en daarna te hebben omgebracht. Woensdag wordt de verdachte voorgeleid aan de officier van justitie in Breda

In totaal zijn in de afgelopen maanden vijf jonge meisjes verdwenen. In België hebben deze zaken tot grote beroering geleid. Tot op dit moment ontbreekt nog elk spoor van de vijftienjarige Ka-

trien de Kuyper uit Brasschaat, Nathalie Geijsbregts uit Leuven en een tiener uit Wallonië. Omdat het politie-onderzoek niets opleverde, werden de afgelopen maanden in grote delen van het land allerlei particuliere zoekacties op touw gezet.

Deze speuracties strekten zich na verloop van tijd ook uit tot West-Brabant, omdat er in België rekening mee werd gehouden dat de meisjes zich in Nederland bevonden. In plaatsen als Bergen op Zoom, Ossendrecht, Woensdrecht en Roosendaal verschenen foto's met gegevens over de vermiste meisjes op de ramen van bushuisjes.

Een makelaar uit het Brabantse Zundert („Een bezorgde vader”, zoals hij zichzelf omschreef) organiseerde in januari van dit jaar tegen de zin van de plaatselijke politie een zoektocht naar de meisjes in de bossen in de gemeente. Aan het speurwerk, dat niets opleverde, namen ruim tweehonderd vrijwilligers deel.

Woensdrechtenaar al langer verdacht bij Belgische politie

Van onze verslaggever VK 30
BREDA — De Belgische politie was al langer op zoek naar de 33-jarige man uit Woensdrecht, die begin deze week bekende twee Belgische meisjes te hebben vermoord. Justitie in Antwerpen wilde hem horen in een onderzoek naar het lastig vallen van vijf Belgische meisjes die in de grensstreek met Nederland woonden. Het ging onder meer om pogingen tot aanranding en schennispleging.

De verdachte heeft inmiddels bekend dat hij eind oktober 1991 een 18-jarig meisje uit Wuustwezel probeerde te ontvoeren. Zij wist uit de kofferbak van zijn auto te ontkomen.

Justitie in Breda ontving op 21 april een verzoek uit Antwerpen om de verdachte te kunnen horen. Bij dat verzoek was een proces-verbaal gevoegd van 29 december vorig jaar, waarin in een onderzoek naar een poging tot meeloken van minderjarigen een getuige al aanwijzingen geeft in de richting van de verdachte. Een woordvoerder van justitie in Breda weersprekt dat het wel lang geduurd heeft voordat de man is gehoord. „Dat is achteraf makkelijk vast te stellen. Maar toen wees niets erop dat er verband bestond met hele zware delicten.”

Maandag kwam het verzoek van de Antwerpse onderzoeksrechter om de man te mogen horen in het onderzoek naar de verdwijning van de 17-jarige Ines van Muylert uit Essen-Hoek. Zij verdween een dag eerder spoorloos toen ze op weg was naar een scoutingdag. Een getuige had het kenteken genoteerd van de auto, een beige Mercedes, waarmee de verdachte het meisje had ontvoerd. Volgens justitie heeft de man

het meisje in Nederland om het leven gebracht.

Bij de arrestatie heeft de politie meer auto's in beslag genomen, waaronder een gele Mercedes-stationwagen. Een van de vermoorde meisjes, de 14-jarige Inge Breugelmans uit Wuustwezel, die op Oudejaarsdag voor het laatst werd gesignaleerd, vertelde enkele dagen voor haar vermissing aan haar vriend en broer dat ze het idee had dat iemand in zo'n auto haar volgde. Ook vanuit een school in Loenhout is eerder gewaarschuwd voor een verdachte in een Mercedes. Naspeuringen van de Belgische politie leverden toen geen resultaat op.

Gisteren is sectie verricht op de stoffelijke overschotten die de verdachte in de bossen bij Putte had begraven. De identiteit van Inge Breugelmans is vastgesteld. De politie gaat ervan uit dat het tweede slachtoffer Ines van Muylert is. Familieleden kregen geen toestemming de stoffelijke resten te zien.

Of de verdachte betrokken is bij meer verdwijningen van meisjes in België en Nederland is nog steeds onduidelijk. Sinds 26 februari 1991 is Nathalie Geijsbregts uit Leuven zoek en op dinsdag 17 december verdween Katrien de Kuyper uit Brasschaat. Op 13 juni 1991 vond de politie het stoffelijk overschot van Jessica Richel uit Etten-Leur. Ze bleek door messteken te zijn gedood, nadat ze vermoedelijk seksueel was misbruikt. De politie sluit verbanden niet uit, maar zegt over geen enkele concrete aanwijzing te beschikken.

De verdachte is al eerder met justitie in aanraking geweest. Volgens zijn advocaat, mr J. Brits, ging het niet om een delict van seksuele aard, maar om mishandeling. Hij zegt dat zijn client een „verwarde en aangeslagen” indruk maakt. Voor de rechter-commissaris heeft de verdachte gisteren verklaard bereid te zijn om mee te werken aan een psychiatrisch onderzoek. Hem is tweemaal moord, tweemaal verkrachting en een poging tot ontvoering ten laste gelegd.

Buurtgenoten omschrijven de verdachte als iemand die nauwelijks contact zocht met zijn omgeving. Hij woont acht jaar in Woensdrecht, kwam uit Putte, is getrouwd en werkt als timmerman voor een aannemersbedrijf in Hoogerheide.

Een strafrechtelijke 'bananenrepubliek'

Minister Hirsch Ballin van Justitie heeft vandaag het eerste exemplaar gekregen van een opmerkelijk boek: 'Dubieuze zaken, de psychologie van het strafrechtelijk bewijs'.

door
ineke peters

rechtbankverslaggever

IN 2

De auteurs van dit wetenschappelijk werk, de psychologen prof.dr. H.F.M. Crombag, dr. P.J. van Koppen en prof.dr. W.A. Wagenaar, lopen aan de hand van vijfendertig strafzaken aan dat er door politie en justitie vaak nogal onzorgvuldig en onnadenkend te werk wordt gegaan. Aan het slot van hun uitgebreide onderzoek (680 blz) doen de drie een groot aantal aanbevelingen om in de toekomst dubieuze veroordelingen te voorkomen. De belangrijkste daarvan zijn: een uitbreiding van de motiveringsplicht van het vonnis door de rechter, zodat de rechterlijke beslissing veel beter dan nu gecontroleerd kan worden, alle verhooren in een strafzaak altijd op de band opnemen, en een verbod op drie soorten getuigenverklaringen. Verklaringen 'van horen zeggen' (van derden), verklaringen van anonieme getuigen en verklaringen van medeplichtigen.

De rechtspsychologen Crombag en Van Koppen en hoogleraar functioneel Wagenaar houden in 'Dubieuze zaken' politie en justitie een onaangename spiegel voor. Ze doen na bestudering van 35 dossiers van zaken

waarin de veroordeling betwistbaar is, kelharde uitspraken over het Nederlands rechtsbedrijf. Ze stellen ondermeer: 'Er is iets fundamenteel mis met de kwaliteit van de onderzoeksgegevens waarop de Nederlandse rechter de bewezenverklaring grondt'. 'Een bezinning over de vraag hoe wij de vergaande erosie van ons strafproces kunnen keren is hard nodig' en 'Iedereen (politie, rechterlijke macht) moet zich weer aan de regels gaan houden! Rechters moeten zich meer aan de wet gaan houden'.

Kern van het onderzoek was de bewijsvraag. Hoe kwam de rechter tot de bewezenverklaring en anderszels op welke gronden kon de advocaat of de rechter in hoger beroep menen dat onschuldig een reële mogelijkheid was. Zo kwamen de wetenschappers bij voorbeeld de zaak tegen van een vermeende steunfraudeur. De man was in eerste instantie veroordeeld, omdat hij op bepaalde, met name genoemde dagen, zwart zou hebben gewerkt. In hoger beroep echter werd hij vrijgesproken omdat hij voor de meeste van de genoemde dagen een perfect alibi had. Uit het dossier van deze zaak bleek dat de rechtbank in eerste aanleg gewoon niet had onderzocht of de man wellicht een alibi had.

Baby

'Dubieuze zaken' staat bol van heldere, uitgebreide voorbeelden van veroordelingen waarbij grote vraagtekens kunnen worden geplaatst. De meest opmerkelijke misser is gebeurd in een ontuchtzaak met kleine kinderen. De verdachte is daarin veroordeeld tot in hoogste instantie op grond van een 'verklaring' van een baby van acht maanden, een van zijn vermeende slachtoffers, aan haar zusje van twee-en-half. En geen

"Als de Nederlandse overheid niet bereid is geld te geven voor uitbreiding van de rechterlijke macht, zal de rechtspraak in ons land de komende tijd zeker niet beter worden, maar slechter".

Dat zegt prof. mr. J.C.M. Leijten, advocaat-generaal bij de Hoge Raad, naar aanleiding van het boek 'Dubieuze zaken'. Leijten, die een voorwoord schreef in 'Dubieuze zaken', noemt het onderzoek van de psychologen een bijzonder belangrijk boek voor het praktische rechtsbedrijf. "Het is een

zeer goed gecomponeerd en in veel opzichten overtuigend werk. Maar ik ben er ook wel een beetje van geschrokken", zegt de advocaat-generaal. "Het is zeer kritisch. Meer mensen zullen schrikken, maar verhooren vervolgens denken: eigenlijk hebben ze niet helemaal ongelijk. Ik hoop dat door dit boek de discussie op gang komt over de bewijsvoering in strafzaken. Rechters die het lezen zullen een impuls krijgen om zich te beraden op de vraag of ze niet te makkelijk zijn in het accepteren van bewijs".

Met een groot aantal aanbevelingen die de auteurs doen, is Leijten het eens. Zo snapt hij niet waarom

PROFESSOR W.M. WAGENAAR is een van de auteurs van 'Dubieuze Zaken' waarin justitie beschuldigd wordt zeer onzorgvuldig te werk te gaan. Foto AP

van de mensen die zich over deze zaak heeft gebogen van rechtbank, gerechtshof, Hoge Raad, openbaar ministerie en ook niet de advocaat van de verdachte heeft deze 'merkwaardigheid' opgemerkt, terwijl zonder dit onderdeel het bewijs verval.

Het onderzoek legt haardrijn bloot waar de wet faalt en wat dat in de praktijk betekent. Een getuigenverklaring is bijvoorbeeld een wettig bewijsmiddel. Dat betekent dat een bankbezoeker die zegt de verdachte

verhooren eigenlijk nog steeds niet op de band worden opgenomen. Hij vindt ook dat er veel zorgvuldiger moet worden omgesprongen met getuigenverklaringen, al vindt hij het verbod op gebruik van bepaalde getuigenissen zoals Crombag c.s. voorstellen te ver gaan. Zij willen niet alleen de mogelijkheid anonieme getuigen op te voeren verbieden, maar ook het gebruik van de verklaring van een medeverdachte.

"Ik sta helemaal achter het idee dat rechters hun vonnissen veel uitgebreider zouden moeten motiveren", aldus Leijten. "Nu is driekwart van de Nederlandse uitspraken helemaal niet gemotiveerd. Voor de ad-

erst wordt gevonden of aangewezen. Als er een verdachte is, wordt alleen naar belastend bewijs gezocht (de verdachte had kort voor het misdrijf ruzie met het slachtoffer). De mogelijkheid dat er ook ontlastend bewijs kan zijn, wordt vaak 'vergeeten'. Zoals het alibi van de zwartwerker in het voorbeeld aan het begin.

De Hoge Raad der Nederlanden, ons hoogste rechtscollege, krijgt zeer zware kritiek te verduren. 'De weinige bewijsregels die er zijn, worden met insluiting van de Hoge Raad niet moeten getreden', aldus de onderzoekers. Verder wordt de Hoge Raad 'lichtzinnig' genoemd en concluderen Crombag, Van Koppen en Wagenaar dat de Hoge Raad verdachten een niet gering deel van hen beschermende rechten heeft ontvoerd. Daarbij doelen ze met name op het toelaten van anonieme getuigen en getuigenverklaringen van derden. Terwijl het Europese Hof in Straatsburg in diverse uitspraken de Nederlandse rechter heeft teruggefloten op grond van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Maar de Hoge Raad lijkt zich weinig aan te trekken van de Europese rechtspraak.

'Of ons land zegt het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens op en verklaart zichzelf tot strafrechtelijke bananenrepubliek, of wij keren onder druk van de Straatsburgse jurisprudentie alsnog onze schreden terug', schrijven de auteurs aan het slot van 'Dubieuze Zaken'.

Dit boek zou verplichte leesstof moeten zijn voor een ieder die in het strafrecht een rol speelt. Ter lering en overdenking.

H.F.M. Crombag, H.J. van Koppen en W.A. Wagenaar: Dubieuze zaken, de psychologie van het strafrechtelijk bewijs. Uilg. Contact, f 48,98.

Nederland moet investeren in rechtspraak

Koppen en Wagenaar aan de bewijsvoering willen stellen gaan heel ver. Ze zouden tot gevolg hebben dat nog veel meer mensen dan nu zouden worden vrijgesproken. Ik zie dan ook de maatschappij al heftig tegenstrubelen en zeggen: die intellectuelen willen weer meer criminaliteit de dans laten ontspringen".

"Maar als de samenleving heel erg aandringt op de veroordeling van criminelen, bestaat 't gevaar dat een dader móét worden gevonden. Dan kan het zijn dat je de verkeerde pakt en als je dan iets te licht bewijs voor waar neemt, is er dus een onschuldige veroordeeld. Die waarschuwing uit het onderzoek is het belangrijkst".

vocatuur is dat ook zeer onbevredigend. Als de rechtbank de zaak be- wezen acht, vindt de advocaat niets terug in het vonnis over alles wat hij heeft ontlast van de verdachte heeft aangevoerd. De rechter hoeft immers niet uit te leggen waarom hij het verhaal van de officier van justitie wel gelooft en het verhaal van de verdediging niet".

"Maar als de ideeën van de onderzoekers ook maar ten dele worden uitgevoerd, is uitbreiding van de rechterlijke macht onontbeerlijk. We zitten nu al aan het topje van onze capaciteit met vijftien procent niet-gemotiveerde vonnissen. De eisen de Crombag, Van

zoeken ook maar ten dele worden uitgevoerd, is uitbreiding van de rechterlijke macht onontbeerlijk. We zitten nu al aan het topje van onze capaciteit met vijftien procent niet-gemotiveerde vonnissen. De eisen de Crombag, Van

zoeken ook maar ten dele worden uitgevoerd, is uitbreiding van de rechterlijke macht onontbeerlijk. We zitten nu al aan het topje van onze capaciteit met vijftien procent niet-gemotiveerde vonnissen. De eisen de Crombag, Van

zoeken ook maar ten dele worden uitgevoerd, is uitbreiding van de rechterlijke macht onontbeerlijk. We zitten nu al aan het topje van onze capaciteit met vijftien procent niet-gemotiveerde vonnissen. De eisen de Crombag, Van

Rechter luistert te vaak naar foute bewijzen

Van onze verslaggever
VICTOR LEBESQUE

VK 2

AMSTERDAM — Rechterlijke dwaling — het veroordelen van onschuldigen — is in Nederland geen zeldzaamheid. Bewijsmiddelen worden vaak door de rechter fundamenteel onjuist gewaardeerd en eenvoudige logica wordt genegeerd. Tot deze conclusie komen de psychologen H. Crombag (universiteit Limburg) en W. Wagenaar (universiteit Leiden) en de rechts-socioloog P. van Koppen (universiteit Rotterdam) in hun boek *Dubieuze Zaken*. Het boek werd donderdag aangeboden aan minister Hirsch Ballin van Justitie.

De auteurs onderzochten de dossiers van 35 zaken waarin naar de mening van de advocaten van de verdachten bij de bewijsbeslissing door de rechter fouten waren gemaakt. Zij stellen vast dat verdachten nogal eens worden veroordeeld op grond van tegenstrijdig of onbetrouwbaar bewijs en soms zelfs zonder bewijs. Bij de waardering van de bewijsmiddelen wordt vaak onzorgvul-

dig en onnadenkend te werk gegaan, aldus de auteurs. Grove rechterlijke dwalingen zijn volgens het drietal niet representatief voor het merendeel van de strafzaken, maar zij zijn evenmin een te verwaarlozen randverschijnsel.

Op alle niveaus worden bij de opsporing, vervolging en berechting van verdachten de regels van strafrechtelijk bewijs niet serieus genomen. Vrijwel iedereen in het strafrechtelijk apparaat weet dat in kwesties van bewijs half werk en zelfs broddelwerk goed genoeg is. „De officier van justitie die zijn verhaal zo weet te vertellen dat de rechter 'logisch' roept, heeft een groot deel van het bewijs geleverd.”

De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het lichtzinnig omspringen met bewijsmiddelen berust volgens de auteurs bij de strafkamer van de Hoge Raad. „De weinige bewijsregels die er zijn, worden met instemming van de Hoge Raad met voeten getreden. De eerste klap viel in 1926 toen het verbod op bewijs 'van horen zeggen' werd opgeheven. Het onderzoek ter zitting ver-

schraalde erdoor tot een grotendeels leeg ritueel.”

Een ander malheur waardoor het bewijsrecht in strafzaken werd getroffen was de toelating van anonieme getuigen. „Voor een rechter in bewijsnood is de anonieme getuige een godsgeschenk. Als zulk een getuige precies verklaart wat de rechtbank nodig heeft om het bewijs rond te krijgen, kan deze paradisijselijke toestand niet worden verstoord door lastige vragen van de verdediging,” aldus *Dubieuze Zaken*.

Volgens Crombag, Van Koppen en Wagenaar ligt het risico van ernstige fouten systematisch besloten in de strafrechtelijke regels. Verandering van een deel van die regels en gewoonten is daarom dringend geboden. De auteurs doen een aantal aanbevelingen. Zo vinden zij dat er een categorisch verbod moet komen op drie soorten getuigenverklaringen: van horen zeggen, van anonieme getuigen en van medeplichtigen.

Vonnissen moeten, aldus de auteurs, altijd gemotiveerd worden. „De motivering van het vonnis is de basis voor de controle van de rechterlijke beslissing

en als zodanig het fundament van de rechtszekerheid. Waar de rechter niet kan uitleggen hoe een veroordeling tot stand is gekomen, en een veroordeelde niet meer kan achterhalen waarom hij is veroordeeld, heerst absolute willekeur. Die karikatuur van de rechtsstaat zijn wij in ons land dicht genaderd.”

Minister Hirsch Ballin zei bij de aanbidding van het boek: „Rechtspraak is menselijk, dus worden er fouten gemaakt.” Hij wilde over de aanbevelingen nog geen uitspraken doen. De minister wees erop dat de onderzochte dossiers alleen zaken betreffen waarin mogelijk fouten ten nadele van de verdachte zijn gemaakt. Missers in het voordeel van de verdachte — uitspraken van verdachten die wel schuldig zijn — komen in het boek niet voor.

„Voor een gedegen oordeel over de aanbevelingen zou ik de missers niet mogen missen”, aldus de minister. „Want het gaat om een afweging van de bescherming van de samenleving door het straffen van criminelen, en de bescherming van de rechten van verdachten.”

Signalement / Piet Vroon

Rechtspraak

VK 4

De bank *Credit Lyonnais* wordt overeind gehouden met miljardensteun van het moederbedrijf. Er is een eigenaardig beleid gevoerd, wat voor spaarders een reden moet zijn om dit zwarte gat met een grote boog te mijden. Daar zijn nog meer redenen voor. *Credit Lyonnais* nam de *Nederlandse Crediet Bank* over.

Lang geleden verkanselde deze instelling effecten van een klant, wat een miljoenschade tot gevolg had. De rechtszaak hierover loopt al veertien jaar en bestaat uit een openhopping van bizarre tafereelen. Het Gerechtshof in Den Haag mompelt zo nu en dan wat, maar doet bij voorkeur niets, ook niet nadat bleek dat een werknemer van de bank de procedure jarenlang had weten te rekken door valse verklaringen af te leggen.

Kortom, zo'n civiele zaak leidt tot hevige angstgevoelens over de kwaliteit van ons juridische systeem. Het ministerie van Justitie bezit een afdeling die is belast met het houden van toezicht, maar het personeel heeft een dagtaak aan de mededeling dat men niets kan doen omdat de rechtspraak autonoom is. Dan kan zo'n club dus worden opgeheven.

Er rijzen twee vragen. Is dit proces een incident, of functioneert het juridische systeem in het algemeen slecht? Zo ja, hoe komt dat?

De ernst van de situatie kwam enkele jaren geleden al naar voren in het boek *De menselijke factor*. Een aantal psychologen liet daarin zien dat rechters zich wel doorlopend als 'beoordelaars van gedrag' ofwel als zielkundigen gedragen, maar dat zij doorgaans geen verstand hebben van ons doen en laten. Ik nam aan dat het boek direct op de lijsten van het voormalige hoger onderwijs zou worden geplaatst, maar dat bleek niet het geval te zijn. Daar kunnen de *zlavos* of inrichtingen voor Zeer Laag Algemeen Vormend Onderwijs niet aan beginnen.

Dit is nog niet het einde. Dezer dagen verscheen bij Contact in Amsterdam een 690 pagina's tellend werkstuk van H.F.M. Crombag, P.J. van Koppen en W.A. Wagenaar onder de titel *Dubieuze zaken*. Het is niet mogelijk, de verbijsterende inhoud in enkele zinnen samen te vatten; daarom wat impressies.

Het boek gaat over de kwaliteit van de bewijsvoering in de gevallen dat de verdachte ontkent. Zuigelingen van acht maanden kunnen spreken, ooggetuigen herkennen mensen in het pikke-donker binnen 1,4 seconden, een allochtoon die zo goed als zeker geen moord heeft gepleegd, krijgt zeven jaar plus tbs, en zo gaat dat maar door. „Het

wettig bewijs is zeer mager”, gaf de procureur-generaal bij een dergelijke zaak toe, maar aangezien verdachte iets had met kinderporno en van hotel wisselde, mag je aannemen dat hij nog tot veel meer in staat was. Deze onzin wordt door de auteurs 'dissociatie van overtuiging en bewijs' genoemd.

De rechter blijkt zich in zijn oordeel te laten leiden door een soort 'psychologie van het dagelijks leven'. Hoewel duizenden malen uiteen is gezet dat onze intuïties op psychologisch gebied doorgaans niet kloppen, heeft de rechter nog steeds het volste vertrouwen in zijn vooroordelen, daarin gesteund door de krachteloze 'afdeling toezicht' van het ministerie van Justitie.

Men zou verwachten dat deze domheid, die heel veel schade teweeg brengt, vanuit het systeem zelf wordt bestreden. Dat is niet het geval. Zo nu en dan stelt de Hoge Raad criteria op voor de bewijsvoering, maar die zijn zo slecht dat de toestand met de dag beroerder wordt. „De lichtzinnigheid van de Hoge Raad heeft zich als een golf voortgeplant in geheel ons strafrechtelijke systeem, via de gerechtshoven, rechtbanken en rechters-commissarissen naar het openbaar ministerie en de opsporingsambtenaren. (...) Vrijwel iedereen in het apparaat weet dat in kwesties van bewijs half werk en zelfs broddelwerk goed genoeg is.”

„Waarom functioneert het systeem zo slecht? De onafhankelijkheid van de rechter is een groot goed, maar heeft ook enorme nadelen. Omdat deze mensen door niemand krachtig op de vingers getikt kunnen worden, ontwikkelen zij geen gevoeligheid voor de consequenties van hun gedrag en houden zij een achterlijk systeem in stand. Men kan zich alles permitteren; het salaris komt toch wel binnen en promotie wordt er toch wel gemaakt.”

Je zou daar met behoud van de onafhankelijkheid verandering in kunnen brengen door rechtbanken en gerechtshoven op prestaties af te rekenen. Wie slecht en/of weinig werk levert, neemt waar dat zijn salaris wordt gehalveerd. In dat geval zullen eindelijk ook expert-systemen worden ingevoerd, die ten goede zullen komen aan de (momenteel ook al slechte) rechtsgelijkheid en de kwaliteit van de beslissingen, en die bovendien het werktempo zullen opjagen.

De auteurs eindigen met een groot aantal aanbevelingen. Gezien het feit dat het systeem niet ter discussie mag worden gesteld, hebben zij 690 bladzijden voor niets geschreven, ondanks een voorwoord van mr. J. Leyten, lid van de Hoge Raad, die zo sportief is het boek 'grandioos' te noemen.

Strafrechtspraak glijdt af

Rechten verdachten aangetast, vonnissen ademen willekeur

VR

3/4

Van een onzer verslaggevers

DEN HAAG — Onder druk van de stijgende criminaliteit en de wil om zo snel mogelijk zoveel mogelijk 'boeven te vangen' dreigt de Nederlandse strafrechtspraak af te glijden naar een bedenkelijk niveau.

In de drang naar efficiëntere bedrijfsvoering tast justitie de rechten van verdachten aan. Rechters bezondigen zich — gedwongen — regelmatig aan willekeur.

Deze keiharde kritiek op het functioneren van het strafrechtstelsel leveren drie vooraanstaande strafrechtdeskundigen in een gisteren verschenen boek 'Dubieuze zaken, de psychologie van het strafrechtelijk bewijs'. De professoren W. A. Wagenaar en H. F. M. Crombag en de universitair hoofddocent P. J. Koppen krijgen daarbij steun van een lid van de Hoge Raad, advocaat-generaal mr. J. Leyten.

Rechters aanvaarden vaak te gemakkelijk een rammelende bewijsvoering wanneer ze iemand veroordelen. Fundamenteel fout zit het bij de Hoge Raad, die de rechters zou moeten controleren. Dit hoge rechtscollege gaat veel te gemakkelijk akkoord met rammelende getuigenverklaringen. „De lichtzinnigheid van de Hoge Raad heeft zich als een golf voortgeplant in geheel ons strafrechtelijk systeem”, schrijven de drie onderzoekers in hun boek, dat is aangeboden aan minister Hirsch Ballin (Justitie).

Volgens Koppen moet er in het strafrecht snel een keus worden gemaakt: „Of we gaan terug naar een behoorlijk strafproces, of we gaan door met een ongeregelde jacht op boeven, waarbij we kunnen afglijden naar een strafproces dat in een bananenrepubliek thuis hoort.

De Hoge Raad staat volgens de drie critici ten onrechte toe dat er in de rechtszalen met twijfelachtige getuigenverklaringen wordt gewerkt. Getuigen die het 'van horen zeggen hebben', of die in hun pure eentje een vitaal deel van de bewijsvoering verzorgen, anonieme getuigen, of criminelen die tegen andere criminelen getuigen, zij zijn allemaal onderdeel van een rammelend opgebouwde bewijsvoering waar de rechters, met goedkeuring van de Hoge Raad, genoeg mee nemen. De belangrijkste aanbeveling van Wagenaar c.s. luidt dat de rechter het vonnis beter moet motiveren dan nu gebeurt. Zo dient de rechter aan te geven waarom hij of zij een verweer van een verdachte verwierpt. De motiveringsplicht is in de loop der jaren steeds verder uitge-

hold, stellen zij vast. „Waar de rechter niet kan uitleggen hoe een veroordeling tot stand is gekomen en de veroordeelde derhalve niet meer kan achterhalen waarom hij veroordeeld is, heerst absolute willekeur. Die karikatuur van de rechtsstaat zijn wij in ons land dicht genaderd.”

Komt er een uitbreiding van de motiveringsplicht voor rechters dan wordt daarmee een belangrijk deel van de kritiek vanzelf ondervangen, redeneren de hoogleraren.

Het drietal heeft als basis voor hun studie 35 strafzaken onderzocht, waarbij twijfel bestond over de juistheid van de veroordeling. Het ging om zaken waarbij de verdachte alsnog in tweede instantie werd vrijgesproken, of waarbij de advocaat er voor honderd procent van is overtuigd dat de verdachte ten onrechte achter de tralies zit. Ze beschrijven de rechtsgang van een serie twijfelachtige veroordelingen uitvoerig.

Minister Hirsch Ballin hield zich gisteren bij de presentatie van het boek op de vlakte, maar uitte wel kritiek op het geringe aantal onderzochte zaken. De drie deskundigen zeggen echter: „Het gaat niet alleen om deze 35 dubieuze zaken, het gaat juist om de systeemfouten die we hebben aangetroffen. We hadden met gemak meer zaken kunnen verzamelen.”

Advocaat-generaal Leyten zei over het werk, dat veel commotie in de rechterlijke macht belooft los te maken: „Het is een zeldzaam goed boek, waar ik toch wel heel erg van geschrokken ben.” Hij schetste het zware dilemma: „Die verdraaide criminaliteit neemt maar toe, terwijl we toch fatsoenlijk moeten blijven.”

Drie op de tien processen verbaal deugen niet

(Van onze correspondent)

11

AMSTERDAM / DEN HAAG — Zeker drie van de tien processen verbaal die de politie aflevert bij de officier van justitie, zijn van dermate slechte kwaliteit dat ze niet geschikt zijn voor verdere verwerking. De politie verzuimt „de zaak voldoende door te spitten”, of is anderszins zo onvolledig of onduidelijk dat justitie de bewijsvoering niet kan rondkrijgen.

Het openbaar ministerie is in met de politie en de kwaliteit dergelijke gevallen gemoeid. Zakt de zaak te seponeren (niet te vervolgen), of terug te sturen naar de politie, met als gevolg ernstige vertraging van de vervolgning.

Dit meldt de Justitiekrant, een uitgave van het ministerie van Justitie. De krant doet deze week verslag van het project 'reductie technische sepo's' in het arrondissement Roermond. Justitie probeert daar de samenwerking

tellen dat wij er niets mee kunnen.

Het Amsterdamse parket behandelt zo'n 2000 misdrijven per jaar, waarvan er 400 om 'technische' redenen worden geseponneerd. Meestal is dat bij vermoedensdelicten: beroving, diefstal en oplichting.

Volgens mr. H.J. Laumen, projectleider in Roermond moet de politie leren inzien dat zo'n 30 a 35 procent van de processen verbaal die ze instuurt kwalitatief niet geschikt is voor verdere verwerking.

Roermond bevindt zich met 17 procent technische sepo's in de landelijke top-drie na Amsterdam (20 procent) en Almelo (20 procent). De andere grote steden scoren in de buurt van het landelijk totaal van 15 procent: Den Haag (14), Rotterdam

(12) en Utrecht (11 procent).

Justitie heeft als norm maximaal vijf procent technische sepo's in 1995 gesteld. Het gaat daarbij volgens mr. Laumen om zaken die per definitie onbewijsbaar zijn, omdat er bijvoorbeeld geen getuigen zijn, maar ook om zaken die door de politie ten onrechte als misdrijf zijn aangemerkt en bij de verkeerde rechtbank belandden of omdat „de bewijsvoering moelijk is rond te krijgen doordat de politie de zaak niet voldoende heeft doorgespit.”

Intussen heeft minister van Justitie Hirsch Ballin de Tweede Kamer gisteren schriftelijk laten weten dat problemen als bij het gerechtshof in Den Haag, waar verdachten vrijuit gaan omdat hun zaken niet op tijd behandeld konden worden, elders in het land niet spelen.

De bewindsman beloofde afgebleem tot begin dit jaar hetzelfde als in Den Haag. Er was in september 1991 een werkvooraard van 1800 zaken. Door een aantal maatregelen is dat aantal nu nog dik 800. Hirsch Ballin noemt dit een 'normale' voorraad. De problematiek in Am-

sterdam is 'onder controle' zo meldt hij.

In januari 1992 zijn in Amsterdam wel 328 zaken wegens verlopen termijnen terzijde geschoven. Het betrof allemaal 'kleine zaakjes'. Verhalen als zouden verdachten daarbij zijn vrijgelaten zijn onjuist, aldus de minister.

Over het hof in Den Haag meldt Hirsch Ballin nog dat er in de tweede helft van vorig jaar 197 zaken niet meer behandeld werden omdat zij te lang lagen. In de eerste twee maanden van dit jaar zijn er nog eens 29 bij gekomen. Maatregelen die in Den Haag al zijn getroffen om het probleem de baas te worden werpen hun vruchten af. Sinds september 1991 is het aantal zaken dat niet-ontvankelijk werd verklaard omdat termijnen waren overschreden, sterk gedaald. Het is nu 'vrijwel nihil'.

Remmeling nuanceert grote verschillen in rechtspraak

(Door ANP-verslaggeefster Madeleen Wesseling)

AMSTERDAM — De grote verschillen in straffen voor criminelen, zoals die uit een recent justitie-onderzoek naar voren kwamen, moeten genuanceerd worden. In het onderzoek werden alleen de in eerste aanleg door rechtbanken opgelegde sancties onderzocht. De belangrijkste controleurs en correctoren van straffen zijn echter de vijf gerechtshoven en hun beslissingen zijn niet meegenomen in het onderzoek.

Die kritiek uit de procureur-generaal bij de Hoge Raad, mr. J. Remmelink, over de commotie die is ontstaan over de verschillen in het straffoetingsbeleid bij rechters. Eind april treedt de dan 70-jarige Remmelink terug als procureur-generaal; de tien jaar jongere mr. Th.B. ten Kate volgt hem op.

Remmeling, één van de grotere Nederlandse juristen uit de historie, is een man van de nuance. Doordacht en weloverwogen weegt hij argumenten. Ook bij de ophef die ontstond over de verschillen in straffen bij de negentien rechtbankarrondissementen in Nederland.

Remmeling: „Ik zal niet ontkennen dat de straffoetening beter kan. De rechters van de rechtbanken zouden meer nog moeten luisteren naar wat de hoven op hun vonnissen te zeggen hebben. Die hoven zijn de enige instanties die kunnen oordelen over de opgelegde straffen. De Hoge Raad laat zich daar, als niet-feitelijke rechter, niet over uit. In het onderzoek zijn de mogelijke correcties van de hoven op de verschillende straffen echter niet meegenomen. Dat maakt het onderzoek onvolledig.”

Remmeling ziet die verschillen in straffen niet zo dramatisch als ze zijn voorgesteld. „Bij het opleggen van straffen wordt behalve naar het feit ook gekeken naar de persoon van de dader. En die zijn allemaal verschillend. Jan is niet Piet en Piet niet Kees. Met die verschillen moet de rechter rekening houden, dat moet niet worden vergeten. De straffen verschillen daardoor ook. Maar als er een grote lijn, een tendens, is waar te nemen dat structureel in het ene arrondissement gelijksoortige misdrijven volstrekt anders bestraft worden, dan moet daar natuurlijk naar worden gekeken.”

Remmeling ziet daarbij ook een taak voor het Openbaar Ministerie. Dat zou meer, betere en

REMMELINK
...met pensioen...

Foto ANP

duidelijke richtlijnen moeten geven voor sancties. „Rechters richten zich bij het opleggen van straffen naar het requisitoir van de officier. Als in die pleidooien eenheid en duidelijkheid is, zal dat in grote lijnen ook bij de straffoetening het geval zijn. Ook dan echter blijft het feit dat de ene dader de ander niet is. Het gelijkheidsbeginsel eist gelijke straffen in gelijke gevallen, maar die gevallen zijn niet altijd gelijk”, aldus de procureur-generaal.

Het risico van diversiteit in rechtspraak wordt, volgens Remmelink, nog versterkt door het blijvende probleem van de niet-volledige wetgeving. Er zijn veel belangrijke onderwerpen waarmee de rechter te maken krijgt die (nog) niet wettelijk geregeld zijn. Een actueel voorbeeld daarvan is de euthanasie-regeling. Remmelink was, als voorzitter van de regeringsadviescommissie, nauw bij dit onderwerp betrokken.

Zolang de wet niets regelt, zal de rechter moeten roeien met de riemen die hij heeft. Bij de hele afwikkeling van een proces rond een zaak waar de wet over zwijgt, is het de rechter die de lijnen uitzet. Zonder houvast aan regels kan dit leiden tot verschillende ideeën en uitwerkingen met de vele onafhankelijke rechters.

De wens van de advocaat-generaal bij de Hoge Raad, mr. J.C.M. Leijten, om een hof te creëren waar alleen de straffoetening wordt getoetst, onderschrijft Remmelink niet. „Dat zou procedures alleen nog langer maken. Daar is niemand

mee gediend”, aldus Remmelink.

Het tumult over de verschillen in sancties kan de indruk wekken dat de Nederlandse rechters niet helemaal nauwkeurig en rechtvaardig werken. Remmelink wil daarvan niet weten. „De Nederlandse rechters zijn goed. Ik durf zelfs te zeggen: beter dan in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten. Zaken als de 'Birmingham Six' of het 'magnetronhondje', komen hier gelukkig niet voor”.

De Birmingham Six werden in Engeland wegens het plegen van een bomaanslag veroordeeld tot lange gevangenisstraffen. Onterecht bleek vorig jaar, omdat er gesjoemeld was met de bewijsvoering door politie en justitie. Het 'magnetronhondje' is een bekend voorbeeld van extremiteten binnen de Amerikaanse rechtspraak over civiele schadevergoedingen. Een dame wilde haar hondje na een regenachtig straatje-omdrogen in de magnetron. Het viervoertje werd daarbij geroosterd. De vrouw kreeg een forse schadevergoeding omdat de magnetron een gebrek vertoonde.

Rechtvaardig

De Nederlandse rechtspraak is over het algemeen goed en rechtvaardig. Er wordt veel gedaan aan opleiding, scholing en nascholing. Klachten over rechters die werkelijk vragen om optreden, zijn over een reeks van jaren op één hand te tellen. Remmelink kan het weten: de procureur-generaal bij de Hoge Raad is de enige die oordeelt over het al dan niet voorleggen van klachten aan het hoogste rechtscollege. Dat geeft daarover dan een oordeel.

De mogelijke gedachte dat niet goed functionerende magistraten via een 'ons-kent-ons'-weggetje behandeld worden, wijst Remmelink van de hand. „Als een rechter echt iets doet wat niet door de beugel kan en waardoor zijn geloofwaardigheid wordt aangetast, dan wordt die zaak serieus behandeld. Een kantonrechter werd vorig jaar in overweging gegeven ontslag te nemen omdat de verder als correct bekend staande rechter na een keer te diep in het glaasje te hebben gekeken toch was gaan autorijden. Zo iemand mag niet meer oordelen over medeburgers die voor eenzelfde feit terechtstaan”, meent Remmelink. „Maar dit is een hoge uitzondering”.

UN 18/4

UN 27/4

4 OPINIE

DE ZAAK RECHT VAN HET

Kunst vonnis wijzen wordt meer 'n kunstje

De openbaarheid van de rechtspraak wordt terecht als een hoog goed gezien. Slechts bij uitzondering wordt de rechtbankjournalist uit de rechtszaal geweerd.

door siem eikelenboom

rechtbankverslaggever

De zogeheten controle van de rechter wordt echter flink bemoeilijkt door de vaak summere inhoud van het vonnis. Zo blijft onduidelijk waarom en hoe een rechter tot een bepaalde beslissing is gekomen.

Een voorbeeld: B. wordt verdacht van ontucht met een medewerkster. De zaak wordt uitgebreid door de rechtbank behandeld. Om een beter beeld te krijgen van de zaak hoort het college diverse getuigen: de aangeefster, familieleden en vriendinnen, een psychotherapeute, collega's van verdachte en aangeefster etc. De getuigen blijken elkaar behoorlijk tegen te spreken. De een zegt de aangeefster te kennen als een leugenaar, een ander roemt juist haar eerlijkheid en betrouwbaarheid. Wie moet je geloven? Het is aan de rechters om na twee weken vonnis te wijzen.

Na de uitvoerige behandeling komt het vonnis als een koude douche. Kort krijgt de verdachte te horen dat de ontucht wettig en overtuigend bewezen wordt geacht. Dan komt de strafmaat. Soms volgt nog een summere toelichting op het vonnis. In zaken die veel publiciteit hebben getrokken, wil een rechtbank nog wel eens een uitvoerige toelichting geven, maar dit is eerder uitzondering dan regel.

In Utrecht heeft de pers sinds kort de mogelijkheid om vonnissen bij de griffie op te vragen. Veel heb je daar als rechtbankverslaggever niet aan omdat die vonnissen, net als de uitspraken, nauwelijks toelichting bevatten. In deze verkorte vonnissen staat onder het kopje Het Bewijs de regel „uit te werken bij appel". Weer geldt dat in 'grote' zaken, zoals de zaak tegen Tweede Kamerlid G. Koffeman, vaak wel een uitgebreid gemotiveerd vonnis voorhanden is.

Volgens prof. mr. J.C.M. Leijten, advocaat-generaal bij de Hoge Raad, wordt driekwart van de uitspraken in Nederland helemaal niet gemotiveerd. Een kwalijke ontwikkeling die het gevolg is van de zware werkdruk bij de rechtbanken. Hoe begrijpelijk ook, goed is het niet. Want om terug te komen op bovenstaande zaak: Wat zijn nu de redenen van de rechtbank geweest om de belastende getuigen wel en de ontlastende getuigen niet te geloven?

Strikt gezien is een verkort vonnis nietig. Zover komt het echter in de praktijk nooit, want als de verdachte in hoger beroep gaat, wordt het vonnis nader uitgewerkt en de opsomming van de bewijsmiddelen alsnog gegeven.

Deze manier van werken bespaart veel tijd, want in lang niet alle zaken wordt appel ingesteld. Het klinkt vreemd, maar de rechters hoeven in hun vonnissen ook niet zo uitvoerig te zijn. Het is vaste rechtspraak dat de rechter niet hoeft te motiveren waarom hij bepaalde verklaringen van verdachten, getuigen of deskundigen ter zijde schuift (Hoge Raad in 1963). Wel moet een vonnis altijd een afzonderlijke beslissing geven op een beroep dat een verdachte heeft gedaan op strafuitsluitings- of strafverminderinggrond. Gebeurt dit niet dan is een vonnis nietig.

In hun boek 'Dubieuze Zaken' besteden de psychologen H.F.M. Crombag, P.J. van Koppen en W.A. Wagenaar een heel hoofdstuk aan de 'kunst van het vonnis maken'. Een kunst die in teveel gevallen ontaardt in een

kunstje. De drie wetenschappers wijzen er op dat in veel van de vijftendertig door hen onderzochte zaken nogal wat schoonheidsfoutjes kleven aan de bewijsvoering in het vonnis. Zij spreken zelfs het harde oordeel uit dat in bewijskwesities half werk en broddelwerk wordt geleverd. Broddelwerk dat min of meer door de Hoge Raad, de hoogste rechtsprekende instantie in Nederland, is gesanctioneerd.

Volgens het trio psychologen geeft het ideale vonnis een antwoord op de volgende vragen: Welk verhaal gelooft de rechter, hoe wordt dat verhaal onderbouwd en van welke regels die van algemene bekendheid worden geacht, maakt de rechter gebruik? Bij ieder van deze drie vragen zou ook aandacht moeten worden besteed aan de volgende vier deelvragen: Wie is de dader, wat heeft hij gedaan, is dat strafbaar en was er sprake van opzet of schuld? Een vonnis dat op al deze vragen ingaat zou een ongemotiveerde selectie van de bewijsmiddelen (zoals nu mogelijk is) kunnen voorkomen. In de ogen van Crombag, Van Koppen en Wagenaar zouden rechters dus ook moeten verantwoorden waarom zij bepaalde verweren en feiten naast zich neerlegd hebben.

Als het idee achter de openbaarheid van strafprocessen is dat publiek en journalisten de rechters kunnen controleren, dan vormen de verkorte vonnissen een belemmering van die taak. Niemand kan immers zien op welke gronden de tenlastelegging is bewezen verklaard. Dit wordt pas duidelijk in hoger beroep. Maar niet iedere veroordeelde gaat in appel, zodat je blijft zitten met een grote groep mensen die op voor hen onduidelijke gronden zijn veroordeeld.

Uitwerken van de vonnissen op de wijze waarop Crombag, Van Koppen en Wagenaar voorstellen kost geld, veel geld. De overheid zal dus in de rechtspraak moeten investeren. Maar iedereen weet dat dat nu juist het laatste is wat de overheid wil doen. Het ligt daarom in de lijn der verwachting dat steeds meer vonnissen onvoldoende gemotiveerd zullen worden en dat de controle-mogelijkheid steeds moeilijker wordt.

Wijziging van termijnen in strafproces

DEN HAAG, 15 APRIL. Een foutief betekende dagvaarding aan een verdachte is niet langer nietig als blijkt dat de verdachte toch tijdig op de hoogte was van de zittingsdatum. Dat kan bij voorbeeld blijken uit het feit dat hij om uitstel verzoekt. Het is een van de wijzigingen in het strafprocesrecht, die met ingang van 1 mei van kracht worden.

Vanaf die datum wordt een groot aantal bepalingen uit het Wetboek van Strafvordering gewijzigd. De termijn waarbinnen een gerechtelijk vooronderzoek moet worden afgesloten wordt bij voorbeeld uitgebreid van veertien dagen naar twee maanden. De periode waarbinnen het OM in geval van beroep in cassatie tegen uitspraken bezwaar moet maken, wordt verlengd van tien dagen naar een maand.

Daarnaast zal de termijn tussen betekening van de dagvaarding en de zitting, waarvan overschrijding tot nietigheid van de dagvaarding leidde, voortaan ten hoogste tot een schorsing van het onderzoek op de zitting leiden. De periode waarbinnen een verdachte gedagvaard kan worden (drie dagen) voor kantonrechter en politierechter komt te vervallen.

Een verdachte mag, als het onduidelijk is wanneer een zittingsprocedure wordt hervat, ervan uitgaan dat de beroepsprocedure niet verloopt zolang hij niet op de hoogte is van de nieuwe zittingsdatum of van de uitspraak. Maar die moet hij dan wel zelf in de gaten houden. (ANP)

Ook in Utrecht groeiend aantal

Wegsturen verdachten stijgt naar recordhoogte

(Van onze redactie binenland) AMSTERDAM — Het aantal verdachten dat door een cellentekort moet worden vrijgelaten lijkt dit jaar naar recordhoogte te stijgen. Rotterdam heeft tot nu toe 160 verdachten weggestuurd, tegenover 210 het hele vorige jaar. Amsterdam, dat geen absolute cijfers paraat heeft, laat op dit moment de helft van de opgepakte verdachten lopen. De Amsterdamse hoofdcommissaris van politie E. Nordholt zei dat gisteren in het RTL-programma De Vierde Kamer. Vorig jaar kwamen landelijk 1200 verdachten door cellentekort op vrije voeten.

In Utrecht is het probleem nog zo niet acuut. Wel worden er ook steeds meer verdachten vrijgelaten. Volgens hoofdofficier mr. R. Berger is in het eerste kwartaal ongeveer 25 procent van het totaal aantal arrestanten vrijgelaten. Het gaat in totaal om 64 personen. In 25 gevallen betrof het 'zware' criminelen, waarbij een straf van meer dan negen maanden werd geëist. Vorig jaar werd ongeveer 20 procent van het aantal verdachten vrijgelaten.

Volgens Berger is het wegsturen van verdachten aangemeld bij de procureur-generaal. Berger wil benadrukken dat „bij het ministerie van Justitie hard gewerkt wordt om het probleem op te lossen". Als oplossing bepleit hij het aanleggen van een extra buffer in leegstand zodat een plotselinge toestroom van arrestanten opgevangen kan worden.

Ook het openbaar ministerie in Rotterdam heeft het probleem van het wegzenden van verdachten aangekaart bij de procureur-generaal in Den

Haag. Officier van justitie P. Moraal heeft dat zaterdag meege-deeld. Onder de inmiddels in Rotterdam heengezonden verdachten, bevinden zich geregeld mensen die worden verdacht van ernstige criminele feiten, zoals geweldpleging en handel in drugs. Afgelopen week bij voorbeeld werden drie mannen, die verdacht worden van gewapende roofovervallen, weer vrijgelaten omdat er nergens in Nederland celruimte beschikbaar was.

Een van hen werd enkele dagen later opnieuw opgepakt, nadat hij met een mes had gedreigd. Hij moest echter opnieuw vrijgelaten worden, omdat de rechter deze dreiging een speciaal geval achtte. De rechter verwachtte niet dat hij buitenstaanders ook zou bedreigen. Het betrof hier een ruzie in de relatiesfeer.

Het CDA-Tweede Kamerlid mevrouw mr. M.H.J. Soutendijk-Van Appeldoorn, heeft afgelopen week staatssecretaris Kosto gemaand werk te maken om dit probleem op te lossen. Zij vindt dat desnoods leegstaande kazernes en containers moeten worden gebruikt om op korte termijn een eind te maken aan het cellentekort. Wat haar betreft mogen arrestanten ook langer worden vastgehouden in politiecellen.

Vorig jaar werden 1200 verdachten weer op vrije voeten gesteld. Vooral in de laatste maanden van 1991 nam het verschijnsel explosieve vormen aan. Van de 1200 heenzzendingen waren er 500 uit de hoofdstad afkomstig.

Justitie heeft tot 1994 700 nieuwe cellen gepland om het tekort op te vangen.

UN 17/4

Verdachte niet meer vrij door vormfouten

DEN HAAG (ANP) — Een verdachte kan niet meer op vrije voeten komen door een fout in de dagvaarding, als blijkt dat de verdachte toch tijdig op de hoogte had kunnen zijn van de zittingsdatum. Dit is één van de belangrijkste wijzigingen in het strafprocesrecht, die met ingang van 1 mei van kracht worden. „De wijzigingen zullen van grote betekenis zijn voor de rechtspraktijk", zo stelt een woordvoerder van het ministerie van justitie in een toelichting.

Op dat moment verandert een groot aantal bepalingen in het Wetboek van Strafvordering. Zo wordt de termijn waar binnen een gerechtelijk vooronderzoek

moet worden afgesloten bijvoorbeeld uitgebreid van veertien dagen naar twee maanden. Het tijdsbestek waarbinnen het Openbaar Ministerie in geval van beroep in cassatie kan gaan, wordt verlengd van tien dagen tot een maand.

Daarnaast zal de termijn tussen de datum van de dagvaarding en de zitting, waarvan overschrijding tot nu toe tot vernietiging van de dagvaarding leidde, in de toekomst ten hoogste tot een schorsing van het onderzoek ter rechtszitting leiden. Het tijdsbestek waarbinnen een verdachte op dit moment gedagvaard kan worden — nu drie dagen — voor de kantonrechter en politierechter komt te vervallen.

UN 15/4 VP

ON 13/4

4 OPINIE

DE ZAAK VAN HET RECHT

'Dading' kan oplossing zijn voor cellentekort

Het is de eeuwige vraag: welke strafsoort biedt de beste remedie tegen criminaliteit?

door siem eikelenboom

rechtbankverslaggever

Een nieuw antwoord luidt dading. Laat dader en slachtoffer een overeenkomst sluiten waarin de dader zich verplicht de toegebrachte schade te vergoeden. In ruil daarvoor brengt de officier van justitie de zaak niet voor de rechter.

Op papier staat het mooi. Een jonge inbreker steelt een videorecorder bij een verhuurbedrijf. De man wordt in de kraag gevat en voor de keuze gesteld: de zaak laten voorkomen of een regeling treffen met het slachtoffer. De inbreker die nog op school zit en coûte que coûte zijn blanco strafblad wil behouden kiest voor het laatste. Hij benadert het slachtoffer en betaalt de schade. De officier van justitie seponert de zaak en daarmee is de kous af. Slachtoffer tevreden, dader tevreden. En wie weet, misschien heeft de dader zoveel geleerd van deze lik-op-stuk aanpak dat hij voortaan het inbreken achterwege laat.

Een overeenkomst tussen dader en slachtoffer wordt dading genoemd. De term stamt uit het burgerlijk recht waar in zeer veel gevallen tussen twee partijen een schikking wordt getroffen om zo een proces te voorkomen of om aan een langdurige procedure een eind te maken. Toegepast in het strafrecht zou dading een prima middel kunnen zijn om het overbelaste strafrechtapparaat te ontlasten. Ook zou dading wel eens het middel kunnen zijn om slachtoffers van misdrijven te yreden te stellen. Dading biedt immers slachtoffers de mogelijkheid om op gelijke voet te onderhandelen met de daders. Dit in tegenstelling tot het strafrecht waar het slachtoffer slechts een pion van de officier is.

Afgelopen donderdag vond in de aula van de Universiteit van Amsterdam een symposium plaats onder de noemer 'Dading in plaats van Strafrecht'. Centraal stond een experiment dat door Humanitas van december 1989 tot en met november 1990 was gehouden in Amsterdam. Op het parket van de officieren werden 208 zaken geselecteerd die normaliter voor de politierechter zouden worden aangebracht. In alle zaken werden de daders benaderd met de vraag of zij met hun slachtoffers een betalingsregeling wilden treffen. In ruil voor een dergelijke overeenkomst zou de officier de zaak seponeren. De uitkomst van het experiment was dat in ongeveer eenderde van de 208 zaken een dadingsovereenkomst werd bereikt.

De uitkomsten van het Amsterdamse experiment en van een soortgelijk experiment in het arrondissement Middelburg mogen gerust positief worden genoemd. Maar of dading wel dra een geaccepteerd verschijnsel wordt, valt te betwijfelen. Zo loopt justitie niet bepaald warm voor het verschijnsel. Hoewel dading lijkt te passen in het overheidsstreven om waar mogelijk een stapje terug te treden, lijkt de staat weinig van haar machtsmonopolie te willen afstaan. Wat dat betreft sprak de lijst met deelnemers aan het symposium voor zich: veel mensen uit de hoek van de reclasering en de slachtofferhulp, veel juristen uit de universitaire wereld, maar heel weinig vertegenwoordigers van justitie en politie.

Een ding dat duidelijk werd op het symposium is dat dading nooit in de plaats moet en kan komen van strafrecht. Want, stelde de Rotterdamse hoogleraar strafrecht prof. mr. C.P.M. Cleiren, daarvoor biedt dading zowel

JK 10/4
'Symboolwetten ook nodig'

Van onze parlementsredactie DEN HAAG - De aangescherpte strafbepalingen tegen discriminatie zijn voor een groot deel symboolwetgeving. Volgens minister Hirsch Ballin (CDA) van justitie gaat van het uitbreiden van de bepalingen het signaal uit dat „bepaald gedrag verwerpelijk wordt gevonden.“

Minister Ernst Hirsch Ballin zei dat gisteren op de studiedag 'Discriminatiebestrijding, een probleem apart'. „Fouten tegen immigranten zijn evengoed verwerpelijk als fouten van immigranten“, zo schetste de minister zijn visie op discriminatie en tolerantie.

Mogelijk is nog belangrijker, aldus de bewindsman, dat de scherpere bepalingen de slachtoffers van discriminatie een steuntje in de rug geven. De immigrant denkt wellicht: „Het ligt niet aan mijn overgevoeligheid; ook anderen zijn kennelijk van mening dat deze bejegening niet getolereerd hoeft te worden.“ Hirsch Ballin wees erop dat maar weinig gevallen van discriminatie echt voor de rechter worden ge-

bracht. „Lang niet alle slachtoffers doen aangifte. Er is een hoog dark number.“ De minister denkt dat immigranten liever naar een meldpunt voor discriminatie gaan dan naar de politie. „Die heeft immers een controlerende taak op verblijfspapieren. Bovendien is het imago van de politie in de landen van herkomst vaak niet al te gunstig.“

Volgens de minister hebben slachtoffers van discriminatie nog een extra probleem. „Iemand kan zich waarschijnlijk gemakkelijker verplaatsen in een persoon die beroofd is, dan een ander die gediscrimineerd is op grond van zijn uiterlijk of iets anders dat deel uitmaakt van zijn persoonlijkheid. Aantoonbare schade of letsel ontbreekt vaak.“ Het bewijzen van discriminatie is een ander probleem. „Dat brengt politiemensen er soms toe het doen van een aangifte af te raden. Door deze combinatie van factoren maakt een slachtoffer de gang naar het politiebureau niet gemakkelijk.“ Hirsch Ballin gaf nog een verklaring voor het geringe aantal aangiften. Slachtoffers zouden wel eens weinig vertrouwen kunnen hebben in het halen van hun gelijk via de straf-

rechter. Vooral als het gaat om een ruzie met bureu, een conflict met de werkgever of een overheidsdienst. Toch, vindt de minister, moeten de zaken die aangebracht worden serieus bekeken worden. Hoe moeilijk het bewijs ook te leveren is. Anders gaat er een negatieve werking vanuit, wordt discriminatie gelegitimeerd. „Waarmee het tegendeel wordt bereikt.“

Hirsch Ballin: „Het strafrechtelijk instrumentarium mag dan ontoereikend zijn om discriminatie de wereld uit te helpen, het kan ook niet gemist worden. Zolang er mensen zijn wier gedrag niet op een of andere wijze te beïnvloeden is, is er een rol voor het strafrecht weggelegd. Mede, maar niet alleen als symboolwetgeving.“

dader als slachtoffer te weinig rechtszekerheid. Cleiren gaf tijdens haar lezing een mooi voorbeeld. In een aantal gelijksoortige zaken (bijvoorbeeld eenvoudige mishandelingen) stelt de officier van justitie dading voor. Alle daders reageren positief op één dader na. Deze man zegt dat hij geen overeenkomst heeft kunnen sluiten omdat het slachtoffer daar tegen is. Wat moet de officier in zo'n geval doen, dagvaardt omdat er geen overeenkomst is of seponeren met het oog op het gelijkheidsbeginsel? Wat moet de rechter beslissen als zo'n kwestie op de zitting komt? Cleiren stelde dat dading altijd deel blijft uitmaken van het strafrecht en dat de officier ook bij dading de bevoegdheid om te vervolgen nooit kwijtraakt. Een oplossing is om dading in het wetboek de zelfde status te geven als een transactie. Dit zal echter inhouden dat een groot aantal delicten voortaan buiten het oog van de rechter blijft.

Een ander belangrijk punt is dat daders en benadeelden bij dading op voet van gelijkheid handelen. Prof. dr. E. Lissenberg, criminoloog aan de Universiteit van Amsterdam, wees op de grootwinkelbedrijven die in het Amsterdamse experiment een overeenkomst hadden getroffen met een aantal winkeldieven. Deze grote 'slachtoffers' kunnen forse druk uitoefenen op daders. Dat die druk er bij dading wel tegelijk kan zijn, blijkt uit het gegeven dat tien daders na tussenkomen van een advocaat al bij voorbaat een sepo kregen omdat het bewijs in hun zaken niet voldoende was. Zonder tussenkomen van de advocaat waren zij waarschijnlijk op het aanbod van dading ingegaan.

Dading in het strafrecht is nog zo'n nieuw fenomeen dat er eigenlijk meer mee geëxperimenteerd zou moeten worden, zodat voor- en nadelen duidelijker aan het licht komen. Daarbij zou het openbaar ministerie een actievere rol moeten spelen dan tot nu het geval is. Zo zou men bijvoorbeeld de mogelijkheden van dading bij zwaardere misdrijven (in ruil voor een kortere gevangenisstraf) kunnen onderzoeken. Want dading zou wel eens een antwoord kunnen zijn op de almaar groter wordende vraag naar cellen.

de Volkskrant VAN DINSDAG 14 APRIL 1992

Genoeg gezeurd Over die eeuwige moeilijke jeugd

door Jos Slats VK 25

DE reclassering gaat, evenals een groot deel van de doelgroep, gebukt onder haar verleden. In de jaren zestig ontstond het hardnekkige beeld van de bebaarde maatschappelijk werker die gestoken in geitenwolken sokken en sandalen meehuilde met elke delinquent. In reclasseringrapporten kwam de cliënt niet zo zeer naar voren als dader, maar vooral als slachtoffer van een dominante moeder, een drinkende vader of een ongelukkig gekozen verjaardagscadeau.

Een onverwoestbare karikatuur, merken de medewerkers van de reclassering in Alkmaar anno 1992. Hun geitenwolken hebben ze jaren geleden al uitgetrokken en hun sandalen vervuld voor moderner schoeisel, maar nog steeds worden ze versleten voor *sofites* die grossieren in een stuk hulpverlening en een brok betrokkenheid. „Ten onrechte”, zegt waarnemend directeur J. Steeman van de Stichting Reclassering Alkmaar, wiens uitmonstering op de beursvloer geen opzeten zou haren. „In het verleden werd er inderdaad veel te vaak gezeurd over die eeuwige moeilijke jeugd. Maatschappelijk werkers waren vaak geneigd tot invoelen en meetrillen. Heerlijk voor de cliënt natuurlijk al dat begrip, maar niet zo best voor ons imago.”

Wie de interne beleidsnotities van Steeman leest, merkt al gauw dat er door de Alkmaarse reclassering burelen een heel andere wind waait. Termen als dienstverlening en hulpaanbod duiden nog maar mondjesmaat op in de stukken. In plaats daarvan wordt gesproken van productien, programma's, *case-management* en rendement dat vooral „meetbaar” moet zijn.

„De reclassering is enorm veranderd en de activiteiten zijn flink uitgebreid”, zegt R. Venings, de coördinator van het Bureau Alternatieve Straffen. Ze zijn alleen vergeten daar brede bekendheid aan te geven. „De meeste Tweede-Kamerleden weten nauwelijks waar wij krijgen we nu voor onze kiezen in de vorm van bezuinigingen.”

Als maatschappelijk werker H. Trompert 's morgens om half negen op het kantoor komt, liggen er drie

Stereotypen kunnen een hardnekkig leven lijden. Dat ondervindt de reclassering, die door velen nog steeds wordt gezien als een instantie die er vooral op uit is de delinquent af te schilderen als slachtoffer van een moeilijke jeugd. Hoewel de „softe” aanpak van de jaren zestig al lang heeft plaats gemaakt voor een meer zakelijke benadering, lukt het maar moeilijk om het oude imago af te schudden. Dat wrekt zich nu er moet worden bezuinigd.

faxen in zijn postbakte, afkomstig van de bureau's voor rechtshulp in de Noordhollandse regio. Hij heeft vandaag vroeghulpdiensten en moet de verse arrestanten bezoeken. Op het politiebureau van Helloo zit een 35-jarige vrouw vast, die wordt verdacht van incest met haar zoonje. Maar dat geval lijkt Trompert meer iets voor de collega van het Sociaal Psychiatrisch Werk.

Een afdeling die het steeds drukker krijgt, verzucht P. Zijp. „Wij zijn in toenemende mate een afvalbak voor mensen die nergens meer terecht kunnen.” Geweerd door psychiatrische ziekenhuizen omdat ze aan de drugs zijn, geweigerd door de afkickkliniek omdat ze daar weer van mening zijn dat iemand in een gesticht thuishoort. „We zijn werken aan het bellen om iemand onder dak te krijgen. We moeten wel, anders gaan ze zwerven en dan ben je ze kwijt.”

Bij de politie in Alkmaar, zo blijkt uit een telefoontje naar het bureau, kan Trompert voorlopig niet terecht, omdat de recherche nog wel een paar uur be-

Kosto verlangt meer geld voor alternatieve straffen Reclassering moet minstens nog tien miljoen bezuinigen

Van onze verslaggever DEN HAAG — De negentien instellingen voor reclassering moeten vanaf 1994 nog minstens tien miljoen gulden ombuigen. Een groot deel van dat geld (zes miljoen) zal worden besteed aan de uitbreiding van het aantal alternatieve straffen. De resterende vier miljoen komt mogelijk ten goed aan de justitiële jeugdscherming.

Staatssecretaris Kosto heeft dit aan de Tweede Kamer laten weten. De ombuiging komt bovenop de acht miljoen, die uit de Tussenbalans in de periode tot 1994 moet inleveren. Het totaal aan ombuigingen en bezuinigingen zal leiden tot een verlies van naar schatting 125 arbeidsplaatsen.

Een woordvoerder van de Nederlandse Federatie van Reclasseringinstellingen (NFR) verwacht dat dit verlies kan worden opgevangen door natuurlijk verloop, zodat gedwongen ontslagen worden vermeden. Het is nog onzeker of de arbeidsplaatsen vooral bij het uitvoerende werk verdwijnen, of dat de bezuinigingen kunnen worden bereikt

via een strakkere organisatie. Vandaag staat dat onderwerp opnieuw op de agenda van de NFR. Enkele weken geleden werd een voorstel van het NFR-bestuur om een meer centrale sturing van de negentien regionale instellingen te verwezenlijken getoepend door een meerderheid van de stichtingen. Bezuinigingen kunnen beter worden gehaald door de contracten met het Leger des Heils, Hulp voor Ombuigen (HVO) en de Consultatiebureaus voor Alcohol en Drugs (CAD's) op te zeggen, oordeelde die meerderheid.

De reclasseringinstellingen besteden thans een deel van hun taken uit aan drie contractpartners. Het gaat daarbij om hulp aan specifieke doelgroepen — verlaaiden voor de CAD's en thuislozen voor HVO. Dat kost veel geld dat aan organisatie wordt besteed, en dus kunnen we daarop besparen, had de meerderheid van de instellingen berekend.

Ze hoopten op die manier de bezuinigingsopdracht van staatssecretaris Kosto van Justitie — van acht miljoen, de rest was toen nog niet bekend — te kunnen vervullen. Kosto wilde aanvankelijk het reclasseringwerk in gevangenis afschaffen. Toen daartegen werd geprotesteerd, liet hij het aan de instellingen over om het geld te vinden.

Dat is nog steeds niet gelukt. de „inlijving” van het werk van de contractpartners lijkt intussen wel van de baan. Het NFR-bestuur zal vandaag voorstellen om de zaak vooruit te schuiven. Het bureau Berenschot krijgt opdracht om na te gaan wat de beste organisatiestructuur is voor de reclassering.

Intussen loopt het project Herstructurering Jeugdscherming en Reclassering, dat meer samenhang moet brengen tussen kinderscherming, voogdijinstellingen en reclassering allerminst soepel. In februari had al duidelijk moede zijn wat de toekomstige plaats is van deze instellingen.

Ambtenaren van het ministerie van Justitie houden voorlopig wel vast aan het voornemen om één organisatie te creëren voor alle vormen van justitiële jeugdscherming. Dat zou betekenen dat de Bureau's Vertrouwensbarn Kinderdismhandeling, de voogdij-instellingen, de Raden voor Kinderbescherming en de jeugdreclassering in één Bureau voor Justitiële Jeugdscherming zouden worden ondergebracht. De jeugdreclassering zou dan verdwijnen uit het takenpakket van de reclasseringinstellingen. Dat besluit zit de reclassering niet lekker. Kosto heeft nog geen beslissing genomen in deze zaak.

inrichting waar hij vastzat in verband met een poging tot verkrachting. „Ik lag ziek thuis bij mijn moeder met 41 graden koorts. Ze zouden me wel komen halen, maar ik heb nooit meer iets van justitie gehoord. Hoewel ik nog vier maanden tegede heb, zijn ze me gewoon vergeten.”

Elke keer als er een politiewagen door de straat rijdt, schrikt hij zich een ongeluk. Naar reclasseringmaatstaven staat ex-gedetineerde Van Dijk er te genwoordig uitstekend voor. Aan alle vereisten voor een stabiel burgerlijk bestaan — in het vakjargon aangeduid met de drie W's — wordt voldaan: Woning, Werk & Wijfje. Nu er een dochterje is geboren, willen ze graag trouwen, maar die vier maanden zitten de aanstaande bruidegom niet lekker. „Misschers maken we stapende honden wakker”, waarschuwt hij. Dat risico wil Van Dijk wel nemen. „Na bijna drie jaar wil ik af van die onzekerheid. Ik ben best bereid het restant in te lossen in de vorm van een alternatieve straf of zo.”

Staatssecretaris Kosto wil ruim tien miljoen gulden bezuinigen op het budget van de negentien reclasseringinstellingen in Nederland. Daarnaast wil hij dat nog eens zo'n zes miljoen gulden van het bestaande budget wordt overgeheveld voor de uitbreiding van het aantal alternatieve straffen. Onverantwoordelijk, vindt R. Venings van het Bureau Alternatieve Straffen. „Je kunt niet één onderdeel van onze werkzaamheden opblazen ten koste van de rest van de organisatie. Er dreigen enorme gaten te vallen als er geen extra geld komt.”

Een van de door de bezuinigingen bedreigde sectoren is het reclasseringwerk in de gevangenis. Penitentiair reclasseringsswerker J. Kooy, standplaats huis van bewaring in Zwaag, voorziet grote problemen als hij en zijn collega's niet meer binnen de gevangenis kunnen werken. „De moeilijkheid is dat we het resultaat van onze inspanningen niet goed zichtbaar kunnen maken voor de buitenwereld. Daar mee zijn we een gemakkelijke prooi voor bezuiniging Den Haag.”

Kooy beschouwt zichzelf als een „veertegenwoordiger van de humane factor” binnen het bajeswezen. „In tegenstelling tot de bewaarders en de sociaal werkers in dienst van de inrichting, word ik door gedetineerden niet beschouwd als een verlengstuk van justitie. Mensen nemen ons veel eerder in vertrouwen, en vrouwen is een absolute voorwaarde om daadwerkelijk hulp te kunnen verlenen.” Als deze poot van het reclasseringwerk wordt opgeheven, voorspelt hij, zal er in gevangenis veel meer onrust ontstaan. „Dit soort bezuinigingen kost de maatschappij uiteindelijk alleen maar meer geld.” Maar ja, dat zie je volgend jaar niet meteen terug op de Justitiebegroting.”

Hij wil zo snel mogelijk vrijgelaten worden en hoopt dat de reclassering hem van dienst kan zijn met een positieve aanbeveling. „Ik word ook een dagje ouder, weet je. Ik heb serieuze trouwplannen en dat soort troep.” Snijders probeert Richards optimisme over een eventuele schorsing van de voorlopige hechtenis een beetje te temperen. Hij moet nergens op rekenen, zoals de zaken er nu voorstaan. „Maar als hij inderdaad meteen aan het werk kan, is er misschien een kansje”, zegt de maatschappelijk werker even later in de auto op weg naar het bijkantoor in Hoorn.

Van Dijk wil gratie vragen. Bijna drie jaar geleden keerde hij niet terug van een weekendverlof naar de half open

liggen. Neem bijvoorbeeld Richard (23). Hij zat twee jaar („onschuldig”) in de gevangenis vanwege inbraken en een gewapende overval. November vorig jaar kwam hij vrij, korte tijd later pleegde hij — in zijn proeftijd — opnieuw drie kraken en zit nu in voorlopige hechtenis.

In het bezoekerskamertje leest Snijders hem enkele passages voor uit het rapport dat hij in 1989 over hem schreef. Daarin schetst hij Richard als een naïeve, impulsieve jongeman die sterk de neiging heeft de verantwoordelijkheid voor zijn daden af te schuiven op zijn omgeving.

Hij blijkt weinig veranderd. „Ik had de sociale dienst deed moeilijk over de uitkering, de tandarts stuurde een rekening van vierhonderd gulden, ik kon geen baan vinden en mijn verkering raakte zwanger. Bovendien was ik die avond knetterstoned, dat is toch een verzachtende omstandigheid.” Verontwaardigd vertelt Richard dat hem op de dag van zijn arrestatie

doen? Als Trompert de mensen even zou willen bellen bij wie hij 's avonds altijd eet om te zeggen dat hij voorlopig niet komt, graag.

Het is ondoelmatig om alle arrestanten te bezoeken, zegt T. Snijders onderweg naar een „lopend contact” in het huis van bewaring in Zwaag. Selectie is onvermijdelijk. „We proberen in de vroeghulp zo veel mogelijk jongeren tussen de achttien en vijftientig jaar te bereiken en de mensen die voor het eerst met de politie in aanraking zijn gekoördineren, de *first offenders*.” Het is de categorie waarmee de reclassering het meeste succes bereikt. Doorgewinterde criminelen laten zich nu eenmaal minder makkelijk op het rechte pad leiden met een alternatieve straf, een cursus sociale vaardigheden of deelname aan een leerproject-met-uitzicht-op-eeen baan dan de nog kneedbare nieuwkomers.

Maar dat betekent niet dat de reclassering de moeilijke gevallen links laat

zigt is met de jeugdige arrestant die wordt verdacht van een aantal inbraken. Dan maar naar Hoorn, waar twee jongens vastzitten in verband met de diefstal van „groeilampen” uit de kas van een lokale tuinder.

Een van de verdachten is die morgen met buikklasten naar het ziekenhuis overgebracht. De ander, een slungelige bleke jongen, is wel beschikbaar en wordt even later uit zijn cel gehaald en naar het spreekkamertje gebracht, waarna de deur in het slot springt. Gelaten neemt hij het reclasseringfolderje in ontvangst. Of Trompert misschien ook iets te roken heeft. Van die diefstal zegt hij niks te weten. Ze zullen hem wel hebben opgepakt, omdat hij al vaker met de politie in aanraking is geweest, veronderstelt hij. Al die andere keren was hij ook onschuldig. Eén keer had hij een bekentenis afgelegd, toen z'n vader ging trouwen. „Alleen maar om vrij te komen, hoor. Die verklaring ga ik weer intrekken.” Tja, wat kan de reclassering eigenlijk voor hem

Foto Daniel Koring - de Volkskrant

Verdachte fotograaf is van 'wezenlijk cultureel belang'

Van een onzer verslaggevers
AMSTERDAM - Don Mader, de Amerikaanse fotograaf die enkele malen in Nederland werd veroordeeld wegens 'kinderporno', heeft van de staatssecretaris van Justitie, op voordracht van WVC, een verblijfsvergunning ontvangen. Met zijn verblijf is een 'wezenlijk Nederlands cultureel belang' gediend, was daarvoor de reden.

Dat voerde gisteren zijn verdediger mr. W. J. van Bennekom aan. Maders zaak diende in hoger beroep voor het gerechtshof in Amsterdam.

In 1987 nam de politie werk van Mader in fotogalerie Internale in Amsterdam in beslag. Op de foto's waren naakte jongens te zien. Mader werd beschuldigd van overtreding van artikel 240 B van het Wetboek van Strafrecht, oftewel 'kinderporno'. Mader werd door rechtbank veroordeeld tot 500 gulden boete. De zaak - met principiële kanten - werd eerder al door een rechtbank en de Hoge Raad behandeld. De Hoge Raad verwees de zaak terug naar de rechtbank.

De president van het gerechtshof noemde de affaire gisteren uitdrukkelijk een poging de „onderkant van hetgeen toelaatbaar is volgens artikel 240 B te toetsen”.

Mader acht zichzelf onschuldig en vindt dat zijn oprechtheid als kunstenaar in het geding is. Zijn bedoeling was niet de zinnen te prikkelen, maar de ontwikkeling van een jongen tot man te documenteren. Hij herhaalde dat de gefotografeerde jongens zelf niet seksueel geprikkeld waren toen de foto's werden gemaakt. Of foto's door de fotograaf als zinneprikkelend worden bedoeld, kan een rechter niet vaststellen.

Mader reageerde daarmee op advocaat-generaal mr. J. C. M. Leijten, die meent dat een onschuldige fotograaf dan maar moet lijden onder de schuldige pornograaf, teneinde de kinderen tegen misbruik te beschermen. „De vraag is of er seksueel misbruik van kinderen is. Het gaat er om dat de kinderen worden beschermd, desnoods tegen zichzelf of hun liefhebbende ouders”, zo citeerde de Amsterdamse procureur-generaal zijn collega bij de Hoge Raad. Mader reageerde daarop: „Dat is gevaarlijk, want het kan be-

tekenen dat alle foto's van naakte kinderen pornografisch zijn en weggedaan moeten worden.” De procureur-generaal sloot zich geheel aan bij het eerdere vonnis van de rechtbank en vroeg het hof dat te bevestigen. „Het gaat mij niet om de intenties van de fotograaf, maar om op te treden tegen foto's die seksuele gedragingen uitbeelden van iemand die nog geen 16 jaar is.”

In zijn maag

Maders-advocaat, mr. W. J. van Bennekom, zei te vermoeden dat Justitie met de zaak in zijn maag zit. Hij wees er op dat het vonnis van de rechtbank zowel in de juridische vakpers als in kranten is gekritiseerd. Dat Maders werk door de staatssecretaris van Justitie aangevraagd is als een wezenlijk cultureel belang, dwingt het hof ertoe te motiveren waarom foto's die de betrokken bewindslieden een grote culturele waarde toedenken, toch strafbaar zijn. En dat is volgens Van Bennekom niet te doen.

„I saw her today at the reception”, zingt Mick Jagger, „with a glass of wine in her hand”, en wat er daarna gebeurde, zien we in het bijbehorende Postbus 51-filmpje. Het vertrouwde ritueel van naar huis brengen, dralen bij de voordeur, wil je nog iets drinken? Mee naar boven en... nou ja. Je bent jong, je gaat niet voor niets naar zo'n receptie, en uiteindelijk zit je met een paar glazen achter de kiezen samen op een meisjeskamer. De natuur smeekt als het ware om haar beloop, de Rolling Stones zingen hun nostalgische song, en de jongeman denkt: „Kom...”. Hij steekt nogal ruw en onbeholpen de handen uit de mouwen, niet bepaald zoals *latin lovers* dat doen, en opent een overrompelingsaanval op de erogene zones van de gastvrouw, die het zich gezien haar reactie allemaal wat anders had voorgesteld. Juist op dat moment zingt Jagger de kernregel: „You can't always get what you want”. Als ik het niet dacht! Zien we eindelijk eens een Postbus 51-spotje dat lekker gefilmd is en waar enige spanning in zit, loopt het weer af als een natte voetzoeker. Vrouw kwaad, man de pé in, de overheid er gauw tussendoor met non-informatie waar die twee ook niets aan hebben („Een op de drie vrouwen is ooit seksueel misbruikt. Acht van de tien daders zijn bekenden van het slachtoffer.”), dus het is weer niets dan narigheid. Daar verandert de mooie pay off „Seks is natuurlijk. Maar nooit vanzelfsprekend” niets aan, evenmin als de slot-scène van het filmpje, waarin het stel zich verzoend blijkt te hebben en al weer luid schaterend op een terras zit „with a glass of wine in the hand”. Bel voor de tweede ronde.

Nederlanders en seks, zou het ooit iets worden? Er lijkt geen onderwerp te bestaan waarbij de belangen van koopman en dominee zo ver uiteen liggen. In 'Seks als handel en nijverheid' beschrijven de Amerikanen White en Boucke het als volgt: „De Hollanders, altijd gespist op een makkelijk verdiende gulden, schiepen hun Red Light Districts, en bestemden zelfs complete wijken voor de seksuele nijverheid. Prostituees onderhouden een gezonde relatie met de belastinginspectie en mogen hun beroepskosten aftrekken. Het grootste verzet tegen openlijke prostitutie komt van de vrouwenbeweging; die beschouwt de zelfstandige en ondernemende 'dames van plezier' als een ziekte die de oprechte en eerlijke Hollandse Levenshouding aantast”. Het liefdesspel der lage landen is lucratief en zondig tegelijk; geen wonder dat de overheid zich er graag mee bemoeit. Wederom met als doel, de zaak eens fundamenteel te veranderen: met dat macho gedoe moet 't afgelopen zijn, en seks dient plaats te heb-

Illustratie Jack Phipps

Nederland in 20 seconden (13) De voorlichters, zij lichten voort

ben op basis van een democratisch bereikte consensus tussen de betrokken copulanten. Verleiden aan de onderhandelingstafel, daar valt nog wel over te praten met onze vergadergeile landgenoten, maar zouden Hollandse mannen zover gaan dat ze zich hun slaapkamergedrag laten voorschrijven? Of zou de staatsvoorlichter zijn invloed overschatten? Volgens psychiater-seksuoloog Bruinsma zijn campagnes, gericht op attitudeverandering weggegooid geld: het is een illusie te veronderstellen dat stereotiepe opvattingen kunnen worden opgeheven door betere informatie. Copywriter Céline Roster deelt die scepsis: „Een man van een jaar of 30, 40 verander je denk ik niet zo gemakkelijk”. Daar zit iets in, en een vrouw van 30, 40 of een man van 20, 25 verander je evenmin gemakkelijk. Ja, als het gaat om

een nieuwe haarstijl, geurlijn of politieke partij, dan zit er wel rek in. Maar verandering van opvattingen, of sterker nog: van attitudes? Om die raadselachtige symbioses tussen meningen en emoties te wijzigen, mag wel iets anders worden meegebracht dan een Postbus 51-mededeling. Attitudes zitten als brandmerken op onze ziel, niet weg te poetsen met indringende informatie, positieve propaganda of heropvoedingsmethodieken. Je kunt net zo goed een vis vragen op te houden met zwemmen. Onze kijk op de *condition sexuelle* wordt ons met de paplepel ingegoten. White en Boucke: „Veel moeders letten bij hun jonge dochters zorgvuldig op de eerste tekenen van menstruatie. Dat is het moment waarop het onzekere meisje naar de dokter wordt gestuurd voor haar eerste anticon-

Opschudding over een telefoonboek

STOCKHOLM, 16 APRIL. Het Zweedse telefoonbedrijf verschaft blanco omslagen aan klanten die zich storen aan de omslag van een telefoonboek waarop een geboornede satyr staat afgebeeld die zijn poot om een naakte vrouw slaat.

Kerkelijke groeperingen en tweeduizend Zweden hebben contact opgenomen met Televerket om te klagen over het kaft van het telefoonboek voor de stad Falun, aldus de woordvoerder van het telefoonbedrijf. Hij liet weten dat klagers een gratis omslag kunnen afdalen bij het plaatselijke kantoor van het telefoonbedrijf.

Televerket is al eerder geconfronteerd geweest met kritiek op de omslagen van telefoonboeken. Het bedrijf vraagt kunstenaars daarvoor ontwerpen te maken. Ze krijgen daarbij de vrije hand. (AP)

ceptiepakket. En vaders beginnen hun zoons na de eerste verschijnselen van puberteit te achtervolgen met seksuele aanmoedigingen. Deze broeierige basis wordt volgens Le Monde-correspondent Chartier smeulend gehouden en zelfs opgepookt door de neiging van Nederlanders om te gehoorzamen aan collectieve opvattingen, om als individu te zwichten voor de druk van de groep: „Zou de seksuele revolutie zo algemeen geaccepteerd zijn geweest als er niet een wijdverbreide angst had bestaan om voor ouderwets en conservatief door te gaan?” Onze opvoeding is bepaald niet preuts, en het nationale gedachtegoed is doortrokken van een latente hitsigheid. Daarvoor hoeft men slechts naar de groteske pallen, billen en borsten te kijken die de t-shirts en ansichtkaarten 'Groeten uit Holland' sieren. In Nederland weet men van aanpakken. En nu komt Postbus 51 deze banale erotomanie bestrijden met de mededeling dat de opgewonden receptieganger zijn hand aan niets anders dan het glas had mogen slaan, terwijl luttele seconden later in het STER-blok een dierlijk grommende negerin haar bh omlaag schuift en een geërecteerde tepel te voorschijn haalt waarvan een alpinist nog hoogtevrees zou krijgen, louter en alleen omdat ze een chocolaatje in de mond heeft genomen. Waarop mag een man, macho, softie of watje, dan hopen?

Wat zou de overheid eigenlijk willen? Volgens de verse doctor massacommunicatie Damoiseaux weet ze dat zelf niet: „De meeste overheids campagnes hebben geen goed geformuleerde doelstelling. En men vraagt zich niet af of de boodschap tot een oplossing zal leiden”. Als men zich dat voor de campagne 'You can't always get what you want' wel zou hebben afgevraagd, dan had het er treurig uitgezien: „Bij gedragsverandering gaat het om een lange-termijn-effect, maar een incidenteel schot hagel door middel van een aantal spotjes, affiches of folders helpt niet. In termen van gedragsverandering is het merendeel van de uitgaven voor Postbus 51-spots weggegooid geld”. Maar de overheidsvoorlichters, zij lichten voort. Onverminderd gelovend in de maakbaarheid van onze samenleving, bezweringen rondkwekkend dat alles goed zal komen, en openbaar hun mededogen belijdend met de zwakkeren onder ons. Daar komt bij, dat zo'n spotje maken natuurlijk enig werk is. Je koketteert met een sociaal wenselijke opvatting, je hebt een goede reden om bij de première een receptie te organiseren, 'glass of wine in the hand', en als blijkt dat de campagne geen effect heeft: *tant pis*. You can't always get what you want.

WILLEM PIJFFERS

NRC 29

Gari Pind Hebolo
20-4-92

Mickey file les pédophiles!

Au sein du bataillon volant d'Eurodisney, des suiveurs sont chargés de repérer dès l'entrée les célibataires mâles seuls. Tout comportement suspect ou jugé comme tel par les mouchards, entendez par là tout comportement de nature pédophile, serait ainsi signalé illico presto à big brother. Impossible donc de s'envoyer en l'air avec les trois petits cochons, ni avec Pat Hibulaire. Reste Onc Pic'sou ou la vache Clarabelle. Beurk! Dessin de Willem

Condoms in de reistas ^{VK 23}

Ze heten Kingtex, Jelia Skin, Duo of Blowtex en de kans op een zwangerschap, een druiper of erger wordt door gebruik niet veel kleiner. Een wereldwijde test van 50 duizend condoms (110 merken, te koop in zeven landen) geeft een beangstigend beeld voor de Nederlandse gebruiker die z'n pakje Durex of Concep thuis heeft laten liggen. De kans op een ondeugdelijk condoom uit Zuid Europese landen of ontwikkelingslanden is volgens de Consumentenbond onverantwoord groot.

In Italië, Spanje en Portugal is een van de vier geteste merken matig van kwaliteit, en een op de vier (Spanje) of een op de vijf (Italië) slecht. Ook van de kwaliteit van de verder weg gekochte pakjes schrokken de condoomtesters. In Thailand, een land met veel sextoerisme en ook een van de oorden met een groot aantal Aids-patiënten, was een van de drie geteste merken matig. Slechts twee van de zeven Braziliaanse condoms, die door het Braziliaanse normeninstituut waren goedgekeurd, blijken in orde. De andere vijf zijn matig van kwaliteit.

Zeer ondeugdelijk zijn de condoms in Indonesië. Van de vijftien merken was er maar één in orde, vijf waren matig en negen slecht. Van een van de merken bevatten veel exemplaren zelfs gaatjes, omdat het gebruikte materiaal te dun is, namelijk 0,04 millimeter. In het Aids-tijdperk, meent de Consumentenbond, is dat onverantwoord dun. Een wanddikte van 0,05 millimeter, zoals die door de grote westerse fabrikanten wordt aangehouden, is beter.

„Wie op vakantie een zuidelijke koers kiest, kan het beste zijn eigen condoom meenemen”, concludeert de bond. Of haar eigen condoom. (Theo Stielstra)

UN Zeldzaam
30 APRIL 1992 II

Signalement peuter wordt dief fataal

(Van een onzer verslaggevers)

UTRECHT — Door oplettenheid van een 5-jarig meisje heeft de politie gisteravond een tasjesdief kunnen aanhouden. Terwijl haar moeder kleding stond te passen bij V & D zag het meisje hoe een man haar tas meepikte. Doordat het meisje de politie een goed signalement kon geven, kon even later op de Mariaplaats de 30-jarige E.M. uit Almelo worden aangehouden. Hij had de tas met volledige inhoud nog bij zich.

Verder had hij een zwarte canvas tas bij zich, die hij verklaarde te hebben gestolen van een fiets op Achter Clarenburg. Van deze diefstal was vanochtend nog geen aangifte gedaan. M. werd nog gezocht door de politie in Almelo wegens diefstal.

Over hoe hij zelf in het leven staat, doet Hays van der Heyden geen moment geheimzinnig. Niet in zijn werk, waarvoor dat zijn grootste inspiratiebron vormt, noch in een gesprek. „Ik wil niet per se taboes omver gooien, maar ik vind gewoon dat alles moet kunnen, dat ieder mens de vrijheid moet hebben om te zijn zoals hij wil zijn. Als ik nou echt een boodschap moet hebben, dan is dat het. Ik heb over alle mogelijke seksuele voorkeuren geschreven, over incest tussen een broer en een zus, over pedofilie, homoseksualiteit — dat gaat allemaal over liefde en dat is in principe een mooi iets. Als twee mensen onderdrukkings- of slachtofferfantasieën hebben, laat ze die dan in godsnaam lekker samen uitleven op een zolderkamer. Dan hebben zij een leuke avond en de maatschappij heeft verder geen last van hun uitbarstingen. Sadoomasochisme is zo bezien een fantastische uitvinding van God. En als mensen voor hun zwakheden durven uit te komen dan zal het nog wel dik meevallen met het uiteindelijke wangedrag. Slechte eigenschappen als wreedheid of afgunst kun je niet met een knopje uitzetten. Je kunt daar beter wat aan toegeven want anders komt het in één keer in verhevigde vorm naar buiten. Ik hoorde Hans Warren laatst bij Adriaan van Dis heel dapper en eerlijk vertellen over zijn wreedheid; daarmee vind ik Warren een van de minst gevaarlijke mensen op de wereld.”

Hoge nood bij Europa Kinderhulp

DE nood is hoog bij Europa Kinderhulp. De organisatie zorgt er sinds 1961 ieder jaar voor dat kinderen uit Europa een drieweekse vakantie bij een Nederlands gastgezin kunnen doorbrengen. Intussen zijn dat er jaarlijks meer dan driehonderd.

Ook voor dit jaar staan er alweer 3150 vakantie-gangertjes in spe ingeschreven, maar Europa Kinderhulp ziet de vakantie met angst en beven naderen. Het aanbod van gastgezinnen valt dit jaar zó tegen, dat er nog naarstig wordt gezocht naar vijfhonderd gezinnen die een kind een leuke vakantie willen bezorgen.

Bert Westerveld kan wel wat redenen verzinnen waarom er minder aanmeldingen zijn: vergrijzing, bewust kinderloze stellen, werkende moeders die geen tijd hebben voor nog een extra kind in huis. De ware boosdoeners zijn volgens hem echter de tv-inzamelingen. „De grote hulporganisaties hebben afgelopen maanden via de media het publiek overspoeld. Daardoor is ons verzoek nauwelijks doorgedrongen”, meent hij.

Geld om grote campagnes te voeren heeft Europa Kinderhulp niet, maar die vijfhonderd kinderen wil ze wel een leuke vakantie bezorgen. Gastgezinnen gezocht, dus.

Europa Kinderhulp is te bereiken via antwoordnummer 1500, 1200 VK in 's-Graveland. Postzegel is niet nodig.

Grap van Purno

Toen wij hoorden dat Purno was afgeschafte, werden wij kwaad. Wij vinden dat klotte. Wij keken er zowat elke keer naar. Wij deden het stemmetje na en een grap van Purno. Toen we dat deden, lag de hele klas dubbel. Wij vinden dat Purno terug moet komen. Het kan misschien wel zijn dat er harde grappen in kwamen voor iemand van vijf jaar. Maar er kijken ook kinderen van 12 jaar naar. En als het nou een beetje te hard is voor een zontje van vijf jaar, dan hoeven nog niet alle programma's (voor dat zontje) van de VPRO op hem afgesteld te worden. En als hij 15 is?

Je hebt bijvoorbeeld ook Meneer de Koekepeer, dat vinden wij dus ook helemaal niet leuk. Wij gaan dan nog niet gelijk schrijven of het programma afgeschafte kan worden. En als Purno niet terugkomt, gaan we handtekeningen verzamelen en niet zo weinig ook. Als de man van de stem van Purno de stem niet meer wil nadoen, dan doen wij de stem wel na. Onze slagzin is: 'Stop de verloedering, stem op Purno.' En nog succes voor de producer van Purno. Hoogachtend,

Michael Avramidis en Arthur Hoofman (12 jaar)
VPRO 25 BOSKOOP

ARIANE AMSBERG

Behoeft

Iets meer dan de heft van de heteroseksuele vrouwen heeft wel eens seks tegen haar zin, hoorde ik op een studiedag over seksualiteit en relaties.

Daar keek ik van op. Ik dacht dat het er veel meer zouden zijn, zo rond de 95 procent. Ook bij mijn dochter leefde die opvatting, want ze zei: 'Die vrouwen hebben gewoon gelogen.' Ze zou best gelijk kunnen hebben, want mensen houden zich zichzelf wel vaker voor de gek. Zelfs, of misschien wel juist, respondenten die vragenformulieren invullen ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek.

Hoe het ook zij, relatietherapeuten, seksuologen, en andere behandelaars van seksuele klachten hadden zich massaal voor bovengenoemde studiedag ingeschreven in de hoop te leren hoe zij de lasten van vrijend Nederland zouden kunnen omzetten in lusten.

Het klassieke probleem tussen man en vrouw is behoefteverschil. Hij wil vaker dan zij. Ook over de vorm van hun seksuele contact kunnen partners vaak geen overeenstemming vinden. Hij is coïtus-gericht, zij vindt intimiteit en de beleving van verbondenheid belangrijk. Niets nieuws onder de zon. Het is al sinds jaar en dag hetzelfde liedje.

„Vrijen met een man is voor veel vrouwen niet interessant genoeg, en daarom nemen ze het initiatief niet,” legde een van de sprekers uit. Een andere seksuoloog citeerde de jiddische spreuk: „Als de penis stijf is, worden de hersenen week.”

Relatieconflicten en machtsverschillen tussen partners worden vaak tussen de lakens rechtgetrokken. Neem bij voorbeeld de vrouw die een goede huisvrouw is, goed voor haar man zorgt en zijn onderbroeken en hemden koopt. Laatst kocht ze zelfs een nieuwe regenjas voor hem. Die bleek hem te nauw, maar van rullen kwam niks in.

Hij moest zich maar aan de jas aanpassen, en flink afvallen, want hij was veel te zwaar. Alleen in bed had de man wat in te brengen. Daar lag hij dan ook altijd boven en weigerde rigoureuus elke andere manier van vrijen. Of neem de echtgenote die bij de sekstherapeut vertelt dat haar man nooit 's naast haar op de bank komt zitten en haar knuffelt.

Maar wat blijkt? Zodra haar man op de bank toenadering zoekt, staat zij op, haalt een breiwerk en gaat ergens anders zitten. Het spel van seksueel verlangen en afkeer speelt een ieder volgens zijn of haar eigen, zeer persoonlijke regels.

Hooggespannen waren mijn verwachtingen van de workshop 'Geen zin, of het leren omgaan met de verschillen in seksualiteits-beleving tussen partners'. Daar zou mij de sleutel worden aangegeeft, waarmee ik voor mijn lezers de poorten kon openen naar de heteroseksuele hemel op aarde.

Maar dat viel bitter tegen. Behoeftverschil blijkt alleen opgelost te kunnen worden door er over te onderhandelen. Precies zoals je onderhandelt over tv-programma's of over hoe vaak per week je erwtensoep eet. Dus zegt hij: „Je moet, anders neem ik een ander”. En daar wordt zij niet bepaald opgewonden van. Vriendelijk suggereert ze, zoals ze het bij de sekstherapeut heeft geleerd: „Je kunt, als ik er geen zin in heb, toch ook alleen erwtensoep eten? Wat is er tegen masturberen? Waarop hij terugslaat: „Daar ben ik niet voor getrouwd.” De maatschappelijke positie van vrouwen staat in nauw verband met hun positie in bed.

Incest, een extra reden tot zwijgen

door Marieke van Roessel

VR 15/14

School. Voor sommige kinderen een regelrechte bezoeking, voor anderen een veilige haven. Als je door je vader, broer of oom seksueel wordt lastig gevallen, is het een verademing om je huis uit te kunnen. Op school kom je mensen tegen die je zouden kunnen helpen. Als ze je begrijpen tenminste.

Leerkrachten krijgen vaak te maken met geestelijk, lichamelijk en seksueel mishandelde kinderen. Maar hoe vang je in een overvolle klas signalen op en vooral: wat moet je ermee? Als je dan ook nog te maken hebt met een klas waarin een aantal verschillende culturen vertegenwoordigd zijn, wordt het helemaal ingewikkeld. Hoe vindt een leerkracht uit of stille, allochtone leerlingen een extra reden tot zwijgen hebben? Zijn de signalen die de kinderen uitzenden, wel dezelfde? Waar moeten zij met hun vermoedens naar toe en waar liggen de verschillen en overeenkomsten met de Nederlandse cultuur?

Om op al deze vragen een antwoord te geven en eventuele informatie-gaten op te vullen, organiseert de Amsterdamse deelraad Zeeburg vandaag een studiedag over 'Incest en de multi-etnische school'. Dirk Krüger is directeur van de Flevopark-school in de hoofdstad. „We hebben vrij veel te maken met ernstige mishandelingen. Incest is daarbij een groot probleem: de kinderen durven vaak niet te praten. Daar komt nog bij dat het voor een leerkracht ontzettend moeilijk is om signalen op te vangen. En als je dat al lukt, moet je de concrete problemen nog uit het kind krijgen en dan naar de verschillende instanties”, zegt hij. Dat blijkt af en toe een lijdensweg.

„In mijn loopbaan ben ik twee keer keihard op m'n bek gegaan: de kinderen schreeuwden dat ze seksueel misbruikt werden, maar het was het 'nee' van de vader tegen het 'ja' van zijn kroost. Die man werd vrijgesproken en ik ben thuis bedreigd. Een volgende keer kijk je wel uit om nog een keer dezelfde fout te begaan.”

„We zaten met onze handen in het haar. Het is ontzettend ingewikkelde materie waar je niks van weet. Je wordt er ook helemaal niet voor opgeleid. Ik heb grote verwachtingen van die studiedag. Het is een aanzet voor verdere nascholing. Ik heb mijn leerkrachten aangeraden daar naar toe te gaan.”

De titel van de studiedag doet vermoeden dat er vooral veel problemen zijn bij het onderkennen van incest bij allochtone kinderen. Maar ook bij Nederlandse kinderen is dat nog lang geen routine. Ben Rensen is tien jaar jeugdarts en schreef het boek 'Kindermishandeling, voor het leven beschadigd'. Hij spreekt op de studiedag vooral over de rol van de scholen.

Volgens Rensen zijn er geen duidelijke verschillen tussen kleine kinderen van Turkse, Marokkaanse of Nederlandse afkomst. „Kleine kinderen geven overal op de wereld dezelfde tekenen van mishandeling, zoals teruggetrokken gedrag. Zij

zitten nog niet vast in een cultuur. Er is dan ook nog niet veel verschil te bemerken tussen Nederlanders en Medelanders.”

Weglopen

Het is niet de bedoeling van de studiedag om oplossingen aan te dragen, zegt de jeugdarts. „Oplossingen zijn er niet. Elk probleem moet individueel bekeken worden. Het belangrijkste is dat leerkrachten weten dat het voorkomt en dat ze niet weglopen voor hun verantwoordelijkheid. Maar om goed te kunnen omgaan met de problematiek moeten ze veel kennis hebben. Het wordt eng als ze er een beetje van weten en in de klas gaan vragen 'of er nog incestgevallen in de groep zitten'.”

Ook Febe Deug spreekt op de studiedag. Ze schreef het boek 'En dan ben je pas echt ver van huis' over Turkse en Marokkaanse meisjes en vrouwen die met seksueel geweld te maken hebben gehad. „Voor deze meisjes is het extra moeilijk om te praten over incest. Het is niet alleen een schande voor hen zelf en voor het gezin maar voor de hele gemeenschap. Turkse en Marokkaanse kinderen weten vaak heel goed dat Nederlanders een niet al te best beeld hebben van de allochtone samenleving. Als ze dan ook nog zoiets naar buiten brengen, wordt het er niet beter op”, vertelt Deug.

„Daar komt dan nog bij dat vooral de oudste dochters hun moeder beschermen. Ze zijn de steun en toeverlaat van deze vrouwen die vaak de taal niet goed spreken en niet echt deelnemen aan het maatschappelijke leven. Ze hebben de zware taak op hun schouders om het gezin bij elkaar te houden. Een schandaal als incest kan het gezin natuurlijk alleen maar schaden.”

Voor de meeste mensen is maagdelijkheid in deze culturen een hoog goed. Vrouwen die voor het huwelijk al seksueel contact hebben gehad, lopen het risico geen goed huwelijk meer te kunnen sluiten. Ook moeders die hun dochters willen steunen, hebben het niet makkelijk. Als ze willen scheiden van hun man, lopen ze het risico het land uitgezet te worden. En scheiden is toch al een enorme schande.

Volgens Deug is het belangrijk dat leerkrachten een sfeer in de klas creëren waarbij iedereen zich op zijn gemak voelt. „Alle kinderen moeten zich geaccepteerd voelen. Ze moeten niet het idee hebben dat ze anders behandeld worden omdat ze thuis andere waarden en normen hebben meegekregen. Seksueel mishandelde kinderen hebben vaak één belangrijke link met buiten en die loopt via school”.

„Als ze zich thuis voelen op school en de meester of juf vertrouwen, zullen ze allicht eerder naar buiten komen met hun problemen. Ze moeten weer kunnen bouwen op volwassenen. Ook al gebeurt er niet meteen iets: het idee dat ze er niet alleen voor staan, is vaak al een eerste stap.”

Zaak tegen ontspoorde echtgenote krijgt dramatische wending door getuigenis Mandela staat voor keus: ANC of Winnie

Xoliswa Falati, Nelson en Winnie Mandela op weg naar het gerechtshof in Johannesburg, in april vorig jaar. Foto Reuter

Van onze redactie buitenland AMSTERDAM — Xoliswa Falati, tot voor kort de steun en toeverlaat van Winnie Mandela, heeft de pers verteld wat ze voor de rechter heeft ontkend: Winnie Mandela was aanwezig bij de mishandeling van vier jongens door haar lijfwacht in december 1988. Falati's bekentenis kan zorgen voor een dramatische wending in de zaak-Winnie Mandela. Het hoger beroep zal waarschijnlijk binnenkort dienen.

Falati en Winnie Mandela werden vorig jaar veroordeeld tot zes jaar celstraf wegens betrokkenheid bij de ontvoering en mishandeling van de vier jongens. Een van hen, Stompie Moeketsi, werd later vermoord teruggewonnen. De aanvoerder van Winnie Mandela's lijfwacht werd voor deze moord ter dood veroordeeld. Beide vrouwen zijn op borgtocht vrij.

Dit weekende sprak ook een belangrijke ontbrekende getuige in de zaak, Katiza Cebekehu. Hij zei dat de echtgenote van ANC-leider Nelson Mandela opdracht heeft gegeven tot de moord op de arts Abu Baker Asvat in januari 1989. De arts uit Soweto had de afge-

tuigde jongens behandeld en Winnie Mandela vreesde dat hij zou doorslaan. Een advocaat sprak namens de Amerikaanse krant Christian Science Monitor in de gevangenis van Lusaka, de hoofdstad van Zambia, met Cebekehu. Falati denkt dat ze op de hielten wordt gezeten door moordenaars in dienst van Winnie Mandela. Ze wil de vrouw, die zij als persoonlijk secretaresse en huisvrouwster onvoorwaardelijk steunde, niet langer dekken. De Britse Sunday Times bracht haar verhaal, opgetekend uit de monden van haar vrienden en bronnen bij het ANC. Winnie Mandela zou nog steeds contact hebben met moordbrigades. Ze zou een lijstje hebben opgesteld met vijf personen die uit de weg moesten worden geruimd.

Een van hen zou Murphy Marobe zijn, de leider van het Verenigd Democratisch Front (de organisatie die eind jaren tachtig legaal campagne voerde tegen de apartheid, terwijl het ANC verboden was) die zich fel tegen Winnie Mandela keerde nadat het lot van Stompie en de andere drie jongens bekend was geworden. Maar ook de nummer twee van het ANC, Cyril Ramaphosa, zou op het lijstje staan, omdat Winnie zelf aspiraties koestert haar echtgenoot ooit op te volgen.

Falati is geen erg betrouwbare bron.

hun kinderen alleen opgevoed. Maar het heroïsche beeld van een van de beroemdste en meest bewonderde huwelijken in de recente geschiedenis verkruimelde snel na de vrijlating van Nelson Mandela, twee jaar geleden.

Iedereen in Soweto weet het en praat erover: Winnie heeft een langdurige relatie met Dali Mpofu, een jonge, hoge ANC-functionaris. Volgens de Sunday Times, die anonieme bronnen bij het ANC aanhaalt, wilde Nelson Mandela lange tijd niet geloven wat er aan de hand was. Maar in december vorig jaar zou hij per toeval achter de verhouding zijn gekomen. Vervolgens woonde Mandela weken lang bij een rijke blanke vriend, voordat hij in de villa in Soweto terugkeerde.

Winnie en Nelson Mandela zouden sindsdien gescheiden levens leiden. Volgens de bronnen van de Sunday Times heeft de ANC-voorzitter Winnie Mpofu beiden gevraagd hun functies neer te leggen. Als dat waar is, geeft Mandela toe aan de druk in de ANC-top om de problemen in zijn huwelijk buiten de partij op te lossen.

Veel vooraanstaande ANC-figuren waren verbolgen toen Winnie met steun van Nelson Mandela de hoge post van sociaal welzijn kreeg toebedeeld. Zij vonden Winnie een gevaar voor het

klaarblijkelijk ongeschonden uit gevangenschap kwam en een sleutelrol speelt bij de overgang naar de democratie, is Winnie Mandela ontspoord. Een ANC-bron vertelde de Sunday Times dat haar vrienden haar hebben gesmeekt psychiatrische hulp te zoeken, maar dat ze weigert. Nelson Mandela staat voor een pijnlijke keuze: eindelijk afstand nemen van Winnie of ook zijn eigen gezag verliezen door haar waanzin.

WIM BOSSEMA

Advocaat Winnie Mandela ontkent beschuldigingen

JOHANNESBURG (Reuter, AP) — Winnie Mandela heeft dinsdag via haar advocaat ontkend dat zij iets te maken heeft met de moord, twee jaar geleden, op de arts Abu Baker Asvat. De advocaat, Ismail Ayob, verklaarde ook dat berichten in de pers over een naderende scheiding tussen Winnie en Nelson Mandela onwaar zijn.

Volgens Winnie Mandela zijn de aantijgingen roddels met als doel haar zwart te maken omdat haar hoger beroep binnenkort wordt behandeld. Winnie Mandela is tot zes jaar veroordeeld wegens medeplichtigheid aan ontvoering en mishandeling van vier jongens.

De broer van de vermoorde arts, Ebrahim Asvat, verklaarde dinsdag echter dat hij om heropening van het onderzoek naar de moord op Abu Baker Asvat zal vragen.

Echtgenote werd steeds grotere last voor ANC Nelson Mandela besluit te scheiden van Winnie

JOHANNESBURG (Guardian, Reuter, DPA, AP) — Nelson en Winnie Mandela gaan scheiden. De voorzitter van het Afrikaans Nationaal Congres (ANC) maakte dat maandag bekend. Mandela ontkende dat de scheiding iets te maken heeft met de beschuldigingen tegen Winnie, die verdacht wordt van betrokkenheid bij de moord, in 1989, op een 14-jarige jongen en op een arts in Soweto.

Een duidelijk aangeslagen Mandela las journalisten een verklaring voor in het hoofdkantoor van het ANC. Hij zei dat „omstandigheden buiten onze schuld“ de oorzaak waren van de breuk. „Ik houd nog steeds van haar, maar we hebben besloten uit elkaar te gaan vanwege de spanningen en meningsverschillen van de laatste maanden“, zei Mandela. Hij voegde daaraan toe dat hij Winnie altijd moreel zal blijven steunen. Nelson en Winnie Mandela waren 34 jaar getrouwd; 27 jaar daarvan zat Nelson gevangen.

De laatste jaren werd bij herhaling duidelijk dat Nelson Mandela op tal van punten van mening verschildde met zijn vrouw. Nog tijdens zijn gevangenschap droeg hij Winnie op de Mandela United Football Club, haar gewelddadige persoonlijke lijfwachten, te ontbinden. Uit Mandela's toespraken na zijn vrijlating kwamen hun politieke verschillen naar voren. Winnie appeleerde aan de radicale en militante opvattingen van jongeren in de zwarte townships, terwijl Mandela een boodschap van vrede en tolerantie uitdroeg.

Sinds Mandela in 1990 werd vrijgelaten, is zijn huwelijk voor het ANC een steeds groter probleem geworden. De schandalen waarin Winnie verwickeld raakte, schaadden het aanzien van ANC-voorzitter Nelson. De ANC-leiding vreesde dat ook de pogingen een eerste zwarte regering te vormen er onder zouden leiden.

Onmiddellijk na de aankondiging van de scheiding werd Winnie van diverse kanten opgeroepen haar functies in het ANC op te geven. De zwarte krant Sowetan zou vandaag in een commentaar een oproep op het ANC doen om te breken met Winnie Mandela. „Het ANC maakt een historische fout als het Mandela's voorbeeld niet volgt“, meent de krant.

Volgens politoloog Robert Schrire, van de Universiteit van Kaapstad, betekent de scheiding „dat een bron van onenigheid in het ANC verdwijnt“. Schrire ziet in Winnie Mandela een belangrijke hindernis voor het ANC om stemmen te vergaren buiten de zwarte gemeenschap in Zuid-Afrika. Hij schat dat haar aanwezigheid in het ANC conservatieven in de kaart speelde. „Ze was altijd goed voor honderdduizend stemmen voor de rechtervleugel.“

Een ANC-leider zei dat Mandela's verklaring de organisatie zal stabiliseren. „Veel jongere partijleiders maakten zich zorgen over de schade die het huwelijk het imago van het ANC kon berokkenen.“

Winnie Mandela wordt ervan verdacht betrokken te zijn bij de ontvoering en mishandeling van vier zwarte jongens in 1989. Een van hen, de 14-jarige Stompie Seipei Moeketsi, werd daarbij vermoord. Winnie Mandela's naam wordt ook genoemd in verband met de moord op een arts in Soweto, die de jongen bij haar thuis had onderzocht.

Het ANC zelf heeft overigens een onduidelijke rol gespeeld in de aanpak van de „affaire-Winnie“. Leden van de organisatie ontvoerden twee kroongetuigen tegen Winnie Mandela, Katiza Cebekehu en Pello Megkwe. Volgens het ANC ging het daarbij om eigenmachtig optreden. Maar het is moeilijk te geloven dat de ontvoering — kennelijk met goedkeuring van de regering van Zambia waar de twee getuigen werden vastgehouden — zonder toestemming van hoge leden van het ANC is uitgevoerd.

Ook de rol van Nelson Mandela zelf was niet altijd even indrukwekkend. Zo probeerde hij twee weken geleden de Sowetan te bewegen niet te publiceren over nieuwe beschuldigingen tegen zijn vrouw, onder verwijzing naar „zwarte solidariteit“.

Ex-chauffeur van Winnie Mandela trekt getuigenis in

JOHANNESBURG (DPA, AP) — Winnie Mandela heeft volgens haar ex-chauffeur John Morgan zelf deelgenomen aan de marteling van vier jonge zwarten in december 1988. Morgan zei tegen de Zuidafrikaanse krant Sunday Times dat hij tijdens het proces over de mishandelingen had gelogen om Winnie Mandela te beschermen.

In mei 1991 werd Winnie, de vrouw van ANC-leider Nelson Mandela, veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf vanwege medeplichtigheid aan de ontvoering en mishandeling van de vier jongens. In hoger beroep is nog geen uitspraak gedaan. Winnie Mandela is op borgtocht vrij.

Morgan verklaarde indertijd voor de rechtbank, dat Winnie niet aanwezig was toen de vier jongens door leden van haar lijfwacht werden gefolterd. De rechter achtte dat aannemelijk. Winnie Mandela werd veroordeeld omdat ze geen aangifte bij de politie had gedaan. Maar in de Sunday Times zegt Morgan nu dat Winnie en haar lijfwachten drie kwartier lang met knuppels op de jongens ingeslagen hebben.

De 14 jaar oude Stompie Moeketsi Seipei, die later is vermoord, werd daarbij volgens Morgan zwaar gewond. Na Stompie's dood zou Winnie haar chauffeur opgedragen hebben „die hond ergens uit te laden“. Morgan zou dat geweigerd hebben. Het lijk van de jongen werd januari 1989 in Soweto gevonden.

Winnie Mandela heeft steeds de beschuldiging van de andere drie slachtoffers ontkend dat zij bij de mishandelingen betrokken is geweest. Voor de rechter zei zij dat ze de hele dag niet thuis was geweest.

Meer salaris? Doe liever wat meer voor mijn leerlingen

C.J.M. van Wijk

STEL je eens voor: je bent onderwijzer geworden, niet een van de beste banen, maar toch. Het is een aardige baan, niet al te slecht betaald, je hebt een leuke en lieve klas, een aardig team om in te werken, kortom wat kan je gebeuren? Wat je kan gebeuren is dat een bond (waar ik goddank geen lid van ben) iets wil. Ik verdien namelijk te weinig; dat is waar, maar voor mij niet het belangrijkste.

En wat ik wel belangrijk vind, dat kennelijk niet meer belangrijk wordt gevonden.

Als je belt naar de politie in de wijk over de „hasj“-anoeples die gratis aan de leerlingen van je klas worden uitgedeeld, word je hartelijk uitgelachen: „Meneer, daar komen we niet voor, het zijn toch geen hard drugs.“

Om 11 uur ('s ochtends, in de zomer) staan er prostituees in dezelfde straat als mijn school om hun klanten op te pikken.

Het schoolgebouw is meer dan tachtig jaar oud. De nieuwbouw is weliswaar „rond“, maar er is een kunstenaar die niet weg wil, dus blijven wij in die oude rozzoos zitten. Nu komt er een noodwetje van Wallage dat inhoudt dat als er geen aanbesteding is, het geld als gebruikt

wordt beschouwd. Dat betekent opnieuw aanvragen en weer minstens drie jaar wachten voordat er begonnen kan worden met de nieuwbouw. Maar wat geeft het: tweederangs burgers (mijn school is voor 95 procent zwart, zoals dat heet), dus ook maar een tweederangs gebouw. Zo'n kunstenaar heeft toch ook recht op een mooie woning met een ateljee op het zolder in deze wijk (en die woning is er niet), nietwaar?

Omdat het zo'n oud gebouw is (waarvan iedereen overigens zegt: „Wat een mooi gebouw zeg“ of: „Dit heeft nog écht sfeer“, of „school“) en meer van dat soort kul uit de mond van mensen die er zelf niet hoeven te werken) is er elk jaar gelazer met het bestuur over de hoge stookkosten.

Als ik met mijn klas naar het gymnastieklokaal wandel (wat twintig minuten duurt; maar goed, dat is nog binnen de afstand die door het rijk is voorgeschreven), wordt mij elke keer weer opnieuw de vraag gesteld: „Meneer, wat is dat?“ Ik antwoord dan: „Dat is een condoom (een volle), laat maar liggen.“

„Die meneer is dronken en zonder huis, laat maar liggen.“

„Die mevrouw heeft 't warm

„geestelijk“ worden geslagen dat je je ophangt. Of: veertien jaar zijn en een kind van een oom krijgen, twaalf jaar zijn en een abortus moeten krijgen, dertien jaar zijn je ongehoorzaam bent. Het lijkt dramatisch, maar alle voorbeelden zijn letterlijk mijn ervaringen van de afgelopen zes jaar.

Het is mijn taak — dat vindt de overheid, dat vindt iedereen — om dit soort gevallen te signaleren. Wel ik signaleer me te pletter. Maar dan...?

WAT we willen? We willen gewoon rust hebben, we willen geen nieuwe projecten meer, we willen geen nieuwe overlegstructuren meer, we willen geen „inventie-ver“ onderwijs meer (iets dat meer tijd vraagt en nauwelijks vruchten afwerpt).

We willen geen inspecteurs meer die komen kijken hoe het is met het hoofdrekken en vervolgens constateren dat het niveau zo laag is, want dat is waar. Ik moest toch in de afgelopen paar jaar vakken als Engels, bevoordring gezond gedrag en geestelijke stromingen gaan geven? En dat

„geestelijk“ worden geslagen dat je je ophangt. Of: veertien jaar zijn en een kind van een oom krijgen, twaalf jaar zijn en een abortus moeten krijgen, dertien jaar zijn je ongehoorzaam bent. Het lijkt dramatisch, maar alle voorbeelden zijn letterlijk mijn ervaringen van de afgelopen zes jaar.

Het is mijn taak — dat vindt de overheid, dat vindt iedereen — om dit soort gevallen te signaleren. Wel ik signaleer me te pletter. Maar dan...?

„geestelijk“ worden geslagen dat je je ophangt. Of: veertien jaar zijn en een kind van een oom krijgen, twaalf jaar zijn en een abortus moeten krijgen, dertien jaar zijn je ongehoorzaam bent. Het lijkt dramatisch, maar alle voorbeelden zijn letterlijk mijn ervaringen van de afgelopen zes jaar.

Het is mijn taak — dat vindt de overheid, dat vindt iedereen — om dit soort gevallen te signaleren. Wel ik signaleer me te pletter. Maar dan...?

„geestelijk“ worden geslagen dat je je ophangt. Of: veertien jaar zijn en een kind van een oom krijgen, twaalf jaar zijn en een abortus moeten krijgen, dertien jaar zijn je ongehoorzaam bent. Het lijkt dramatisch, maar alle voorbeelden zijn letterlijk mijn ervaringen van de afgelopen zes jaar.

Het is mijn taak — dat vindt de overheid, dat vindt iedereen — om dit soort gevallen te signaleren. Wel ik signaleer me te pletter. Maar dan...?

zonder dat er een dag extra lesuren bijkwam.

Nu we het toch over Engels hebben; de leerlingen kijken naar MTV en al die andere Engelstalige rommel op de tv. Het niveau van wat wij geven komt niet hoger.

Bevoordring gezond gedrag is ook al zo'n leuke. Op onze school werd een project over drugs, drinken en roken opgezet. De leerlingen waren beter op de hoogte dan degenen die het geven moest, tot de straatwaarde van de drugs toe.

O ja, zo'n inspecteur komt ook naar het schrijven kijken; en heeft dan commentaar over een jongste (die schandknaap is op het station) tegen mij: „Er is wat daar wel op?“ en diezelfde inspecteur (hij zal er wel voor hebben gestudeerd) komt dan op het lumineuze idee dat ik, in groep acht, toch wel elke week iets moet gaan doen aan schoonschrijven. En dan denk ik: „Godverdomme klootzak, ik heb wel wat anders aan m'n kop.“

En wat doet de vakbond? De bonden hebben acht jaar lang lopen „vutten“; ze hebben de arbeidstijdverkorting (atv) verdedigt en daarvoor salaris (van mij, niet van hen) laten inleveren. En nu lopen ze te brullen dat wij actie

zonder dat er een dag extra lesuren bijkwam.

Nu we het toch over Engels hebben; de leerlingen kijken naar MTV en al die andere Engelstalige rommel op de tv. Het niveau van wat wij geven komt niet hoger.

Bevoordring gezond gedrag is ook al zo'n leuke. Op onze school werd een project over drugs, drinken en roken opgezet. De leerlingen waren beter op de hoogte dan degenen die het geven moest, tot de straatwaarde van de drugs toe.

O ja, zo'n inspecteur komt ook naar het schrijven kijken; en heeft dan commentaar over een jongste (die schandknaap is op het station) tegen mij: „Er is wat daar wel op?“ en diezelfde inspecteur (hij zal er wel voor hebben gestudeerd) komt dan op het lumineuze idee dat ik, in groep acht, toch wel elke week iets moet gaan doen aan schoonschrijven. En dan denk ik: „Godverdomme klootzak, ik heb wel wat anders aan m'n kop.“

En wat doet de vakbond? De bonden hebben acht jaar lang lopen „vutten“; ze hebben de arbeidstijdverkorting (atv) verdedigt en daarvoor salaris (van mij, niet van hen) laten inleveren. En nu lopen ze te brullen dat wij actie

zonder dat er een dag extra lesuren bijkwam.

Nu we het toch over Engels hebben; de leerlingen kijken naar MTV en al die andere Engelstalige rommel op de tv. Het niveau van wat wij geven komt niet hoger.

Bevoordring gezond gedrag is ook al zo'n leuke. Op onze school werd een project over drugs, drinken en roken opgezet. De leerlingen waren beter op de hoogte dan degenen die het geven moest, tot de straatwaarde van de drugs toe.

O ja, zo'n inspecteur komt ook naar het schrijven kijken; en heeft dan commentaar over een jongste (die schandknaap is op het station) tegen mij: „Er is wat daar wel op?“ en diezelfde inspecteur (hij zal er wel voor hebben gestudeerd) komt dan op het lumineuze idee dat ik, in groep acht, toch wel elke week iets moet gaan doen aan schoonschrijven. En dan denk ik: „Godverdomme klootzak, ik heb wel wat anders aan m'n kop.“

En wat doet de vakbond? De bonden hebben acht jaar lang lopen „vutten“; ze hebben de arbeidstijdverkorting (atv) verdedigt en daarvoor salaris (van mij, niet van hen) laten inleveren. En nu lopen ze te brullen dat wij actie

zonder dat er een dag extra lesuren bijkwam.

Nu we het toch over Engels hebben; de leerlingen kijken naar MTV en al die andere Engelstalige rommel op de tv. Het niveau van wat wij geven komt niet hoger.

Bevoordring gezond gedrag is ook al zo'n leuke. Op onze school werd een project over drugs, drinken en roken opgezet. De leerlingen waren beter op de hoogte dan degenen die het geven moest, tot de straatwaarde van de drugs toe.

O ja, zo'n inspecteur komt ook naar het schrijven kijken; en heeft dan commentaar over een jongste (die schandknaap is op het station) tegen mij: „Er is wat daar wel op?“ en diezelfde inspecteur (hij zal er wel voor hebben gestudeerd) komt dan op het lumineuze idee dat ik, in groep acht, toch wel elke week iets moet gaan doen aan schoonschrijven. En dan denk ik: „Godverdomme klootzak, ik heb wel wat anders aan m'n kop.“

En wat doet de vakbond? De bonden hebben acht jaar lang lopen „vutten“; ze hebben de arbeidstijdverkorting (atv) verdedigt en daarvoor salaris (van mij, niet van hen) laten inleveren. En nu lopen ze te brullen dat wij actie

zonder dat er een dag extra lesuren bijkwam.

Nu we het toch over Engels hebben; de leerlingen kijken naar MTV en al die andere Engelstalige rommel op de tv. Het niveau van wat wij geven komt niet hoger.

Bevoordring gezond gedrag is ook al zo'n leuke. Op onze school werd een project over drugs, drinken en roken opgezet. De leerlingen waren beter op de hoogte dan degenen die het geven moest, tot de straatwaarde van de drugs toe.

O ja, zo'n inspecteur komt ook naar het schrijven kijken; en heeft dan commentaar over een jongste (die schandknaap is op het station) tegen mij: „Er is wat daar wel op?“ en diezelfde inspecteur (hij zal er wel voor hebben gestudeerd) komt dan op het lumineuze idee dat ik, in groep acht, toch wel elke week iets moet gaan doen aan schoonschrijven. En dan denk ik: „Godverdomme klootzak, ik heb wel wat anders aan m'n kop.“

En wat doet de vakbond? De bonden hebben acht jaar lang lopen „vutten“; ze hebben de arbeidstijdverkorting (atv) verdedigt en daarvoor salaris (van mij, niet van hen) laten inleveren. En nu lopen ze te brullen dat wij actie

zonder dat er een dag extra lesuren bijkwam.

Nu we het toch over Engels hebben; de leerlingen kijken naar MTV en al die andere Engelstalige rommel op de tv. Het niveau van wat wij geven komt niet hoger.

Bevoordring gezond gedrag is ook al zo'n leuke. Op onze school werd een project over drugs, drinken en roken opgezet. De leerlingen waren beter op de hoogte dan degenen die het geven moest, tot de straatwaarde van de drugs toe.

O ja, zo'n inspecteur komt ook naar het schrijven kijken; en heeft dan commentaar over een jongste (die schandknaap is op het station) tegen mij: „Er is wat daar wel op?“ en diezelfde inspecteur (hij zal er wel voor hebben gestudeerd) komt dan op het lumineuze idee dat ik, in groep acht, toch wel elke week iets moet gaan doen aan schoonschrijven. En dan denk ik: „Godverdomme klootzak, ik heb wel wat anders aan m'n kop.“

En wat doet de vakbond? De bonden hebben acht jaar lang lopen „vutten“; ze hebben de arbeidstijdverkorting (atv) verdedigt en daarvoor salaris (van mij, niet van hen) laten inleveren. En nu lopen ze te brullen dat wij actie

Ziekenhuis Groningen doet onderzoek naar copulatie

Door onze correspondent

GRONINGEN, 24 APRIL. Het Academisch Ziekenhuis in Groningen is een 'visibility study' begonnen, een verkennende en incidentele studie naar de copulatie. Met behulp van zeer geavanceerde röntgenapparatuur wordt een paring tussen een man en een vrouw vastgelegd. Voor zover bekend is het onderzoek het eerste in zijn soort in Nederland.

Doel van het onderzoek is na te gaan wat de nieuwe apparatuur, die ook op andere afdelingen van het ziekenhuis wordt gebruikt, op anatomisch en fysiologisch gebied voor de seksuologie kan betekenen. Het is een eerste verkennen-

de studie, die informatie moet geven over de geslachtsdaad.

Volgens een voorlichtster van het ziekenhuis is er geen sprake van een groot wetenschappelijk onderzoek. „In feite is het niet meer dan een wetenschappelijke gedachte die opkwam. Het gaat om een incidentele studie met twee proefpersonen. Er wordt niet gebruik gemaakt van meer proefpersonen.“

In Denemarken werd vier maanden geleden een soortgelijk onderzoek uitgevoerd. In een ziekenhuis in Kopenhagen werd een copulatie tussen drie proefpersonen met zogenoemde ultrageluid-tonen vastgelegd.

NRC

Cicciolina leidt de Partij van de Liefde

ROME (AP) - Als „heldinnen van de liefde“ zullen vier Italiaanse pornosternen campagne voeren voor de Partij van de Liefde, die in april meedoet aan de parlementsverkiezingen. Een van hen, Cicciolina, bewees vijf jaar geleden al dat een pornocarrière geen barrière hoeft te vormen voor een politieke loopbaan in Italië.

Naast Cicciolina zijn ook Moana Pozzi, Virna Bonino - in de filmwereld beter bekend als Barbarella - en Luisa Pizarro, ook bekend onder de naam Eva Orlovsky, de belangrijkste lijsttrekkers van de Partij van de Liefde.

Vijf jaar geleden werd Cicciolina in het Italiaanse parlement gekozen voor de nu uiteengevalen Radicale Partij. Beschuldigingen als zou ze niet doelmatig werken deed ze af met de opmerking dat ze 12 belangrijke voorstellen had ingediend, waaronder een inzake milieubelasting, een voor seksonderwijs op scholen en een ter bestrijding van vissectie.

Ook haar scheiding van de Amerikaanse kunstenaar Jeff Koons ziet ze niet als negatief voor de Partij van de Liefde. „Ik heb veel geleerd sinds mijn huwelijk. Ik geef de voorkeur aan politiek“.

GGD Rotterdam gaat bezuinigen op hulp aan schooljeugd

ROTTERDAM — De gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) in Rotterdam gaat snoeien in de medische zorg voor de schooljeugd. Het periodiek onderzoek naar de ontwikkeling van kinderen wordt teruggeschroefd. Verpleegkundige hulp voor schoolkinderen met astma of suikerziekte moet worden afgeschaft.

Schoolkinderen in de oude wijken van Rotterdam zullen zoveel mogelijk worden ontzien, zegt de GGD. Directeur prof. drs E. Roscam Abbing: „Maar het blijven pijnlijke keuzes.“

De GGD heeft nu nog een budget van 60 miljoen gulden per jaar. Daarvan komt 23 miljoen van de gemeente. Door de bezuinigingen bij het rijk moeten ook de gemeenten snoeien. De gemeentelijke bijdrage voor de GGD in Rotterdam moet in 1994 met 5 miljoen zijn teruggebracht.

Veertig artsen, verpleegkundigen en administratieve medewerkers moeten worden herplaatst binnen of buiten de dienst. De eerste bezuinigingen moeten volgend jaar al ingaan.

De ingrepen treffen niet alleen de jeugd. De GGD is van plan te stoppen met het urgentie-onderzoek onder lichamelijke zieken die in aanmerking komen voor opname in een verpleeghuis. Roscam Abbing hoopt dat de verzekeraars de financiële kant van dat werk op zich willen nemen. Met die taak is 900 duizend gulden per jaar gemoeid, maar ook bescheidener posten moeten sneuvelen.

Een medisch spreekuur voor zwerwers wordt geschrapt. Roscam Abbing: „Het ligt gevoelig. Bovendien gaat het echt om relatief kleine bedragen, maar wij zijn niet in een positie om dergelijke posten over te slaan. Laten we hopen dat anderen dat werk willen oppakken.“

FRANKRIJK BEPERKT GEBRUIK VOORTPLANTINGSTECHNIEKEN

Van onze correspondent

Frankrijk gaat beperkingen stellen aan de toepassing van moderne wetenschappelijke technieken voor de voortplanting van de mens. De regering staat op het punt een nieuwe wet in te voeren, waarbij het gebruik van menselijke organen aan duidelijke ethische normen wordt gebonden.

Fransen vrouwen maakten enkele jaren geleden nieuws door ingevroren sperma van hun overleden echtgenoten op te eisen, waarmee zij zichzelf kunstmatig wilden laten bevruchten. In 1984 besliste een rechtbank na veel geharrewar dat het verzoek van madame Corinne Parpalaix redelijk was. Vorig jaar wees echter een andere rechter een zelfde verzoek van madame Claire Galon af.

PARIJS, dinsdag

evenmin toegestaan. Laboratoria die daarmee goede zaken wilden doen, hebben inmiddels geprotesteerd tegen deze restrictie.

Frankrijk pretendeert met de nieuwe wet een richtsnoer te bieden aan de andere EG-landen, nu in Madrid de poging van de Raad van Europa om een bio-ethische raad voor de gemeenschap in het leven te roepen, dezer dagen mislukte. De nieuwe wet omzeilt overigens actuele problemen als de definiëring van de status van embryo's, euthanasie en transseksualisme.

Medisch

De nieuwe wet wil kunstmatige bevruchting voortaan uitsluitend toestaan op medische indicatie, als het erom gaat een onvruchtbaar echtpaar in staat te stellen een eigen kind te krijgen.

Handel in menselijke organen en draagmoederschap worden in het vervolg ook uitdrukkelijk verboden. Afspraken van moeders om hun kind aan een andere vrouw af te staan, verliezen definitief elke rechtsgrond. Genetische tests buiten de strikt wetenschappelijke sfeer worden

Het Europese Hof in Straatsburg oordeelde dezer dagen trouwens dat Frankrijk achterloopt bij de erkenning van transeksuelen. Het hof veroordeelde de staat op verzoek van een Fransman die ingrijpende hormoonbehandeling en operaties had ondergaan om de uiterlijke kenmerken van zijn geslacht te verwijderen, maar tevergeefs getracht had, zich als vrouw bij de burgerlijke stand in te laten schrijven.

'De critici kregen een rood waas voor hun ogen

WN 14

(Door Pieter van Lierop)
AMSTERDAM — Dat hij in Amerika met Basic Instinct zijn derde nummer 1-hit op rij heeft gehaald, doet Paul Verhoeven deugd, maar hij kan het relatieve ren ook. Want inmiddels is die toppositie al weer twee keer door een andere film overgenomen, hoewel Basic

instinct nog steeds veel geld binnenspeelt. Bultengewoon verguld evenwel is de in Hollywood werkzame, Nederlandse regisseur met de uitverkiezing om met zijn erotische thriller op 7 mei het Festival van Cannes te openen.
— Met Joe Eszterhas, de script-schryver van Basic Instinct, heb je een conflict gehad dat zo hoog oplept dat die toch zeer gerenommeerde scenarist aan de kant werd geschoven.
"We hebben twee keer problemen met hem gehad. Bij de eerste keer heeft hij gewoon zijn geld uitbetaald gekregen en is hij vertrokken. Michael Douglas en ik hadden een paar ideeën die afweken van wat Eszterhas voor ogen had gestaan en achteraf heb ik me gerealiseerd dat Eszterhas eigenlijk veel meer gelijk had dan ik. En ik had mijn mening, zoals ik dan gewoon ben om te doen, niet onder stoelen of banken gestoken en gezegd: 'Dit is wat ik vind ik klopt!' Op zijn Amerikaans had ik moeten zeggen: 'Ik geloof dat ik een probleem heb met deze scène. Kunnen we daar misschien nader over praten?' Maar dat had ik niet gedaan."
"Maar het ergste was dat ik had gezegd: 'Er zit zo veel heteroseksuele seks in, maar het gaat ook over een lesbische relatie, dus moet er ook lesbische relaties in!' Dat was mijn stelling waar Eszterhas het meeste op zich voor toen Joe bij de verga-

— Wat me hevig amuseert is dat je met Basic Instinct erin bent gegaagd om in Amerika de hele goegemoente van producenten en keurders tot en met de critici in te jagen. Net zoals je dat in Nederland gewoon was. Maar ik vind dat je de actiegroepen die jou het aanwakkeren van homohaar vernutten hebben en de critici die opmerken dat het 'alleen maar' om vrouwenhaat ging, allemaal op het verkeerde been hebt gezet.
"Ik meen dat in Amerika zelfs critici die zich niet eens zo ongunstig over Basic Instinct hebben uitgelaten, er toch faliekant naast hebben geslagen, omdat ze na een paar minuten al niet meer konden kijken. Het was alsof ze een rood waas voor de ogen hadden gekregen uit irritatie, woede of voornamelijk morele gekwettheid en ze daardoor die film in een totaal verwrongen perspectief hebben gezien. Alsof ze zijn gaan zitten met dat vooroordeel: 'Nu gaan we naar een homofobe film kijken!' En toen kregen ze daarvoor in de plaats een oplazer met die heteroseksuele seks en pal daarna komt er dan die vrouw die zegt dat ze het wel jammer vindt dat haar vriend dood is, omdat ze het altijd wel lekker gevonden had om hem te neuken. Dat is van een plomptvertoeren directheid die de critici deed duizelen: een vrouw die zo praat. Zolets zet onmiddellijk verkeerd bloed in Amerika. Daardoor zijn ze ook naar de rest van de film blijven kijken op een andere manier dan iemand doet die niet van de kook raakt als een vrouw recht voor zijn raap zegt dat ze alleen vanwege de seks in een man geïnteresseerd was."

Feministisch
— Ik vind dat je de film bijna feministisch kunt noemen. Hij gaat niet alleen over een vrouwelijke hoofdpersonage dat ster-

Eigen stempel
"Mijn vrouw Martine zegt altijd dat het absoluut niet uitmaakt of ik wel of niet met orgoneel materiaal werk, dat ik me daar absoluut nooit druk over zou moeten maken, omdat ik er niet mijn persoonlijkheid toch altijd wel in kom op de een of andere manier. Ja, het is wel waar dat het makkelijker is om je eigen stempel te zetten op een film als deze, die gaat over mensen en hun relaties en gedrag, dan op een film als Total Recall die zo veel zwaarder technisch bepaald wordt door het gebruik van special effects. Hoewel ik vind dat het met Robocop ook wel aardig gelukt is. Beter dan Total Recall, dat een verhaal

— Ik vind dat je de film bijna feministisch kunt noemen. Hij gaat niet alleen over een vrouwelijke hoofdpersonage dat ster-

deringen met de homoseksuele gemeenschap die mensen groot gelijk ging staan geven over de verondersteld homofobe inslag van het script hier en daar. En Joe ging beloven dat hij dat er allemaal weer uit zou halen. Maar wat hij toen voorstelde, dat sloeg nergens op, dat heb ik geweldig. Ik heb voet bij stuk gehouden. En het leuke is dat Joe Eszterhas, nu de film af is, in het openbaar toegeeft dat hij blij is dat ik toen niet naar hem geluisterd heb. Leuk hè? Net kinderen!"
— Met Michael Douglas zat je voortdurend op dezelfde lijn. Be-haabe één keer, toen zou Douglas jou een oplawaat hebben verkocht. Hoe zat dat?
"Nee, dat is een spocrief verhaal. Dat ging over twee dingen die niets met elkaar te maken hadden. Ik had 's morgens al een beetje een bloedneus, door spanningen, of weet ik wel. Maar het was opnieuw gaan bloeden toen ik me drie keer op de grond had laten vallen om aan actrice Jeanne Tripplehorn te laten zien hoe ze dood moest neervallen. Dat is het verhaal. Maar dat was wel op dezelfde dag dat Michael ineens pijnlijk op mij werd omringd dat hij vond dat ik eigenlijk nooit vertelde hoe goed hij wel was. Ik zei nooit: 'Dat is hartstikke goed, Michael!' Ik zei alleen door alleen: 'That's o.k. Next'.

deringen met de homoseksuele gemeenschap die mensen groot gelijk ging staan geven over de verondersteld homofobe inslag van het script hier en daar. En Joe ging beloven dat hij dat er allemaal weer uit zou halen. Maar wat hij toen voorstelde, dat sloeg nergens op, dat heb ik geweldig. Ik heb voet bij stuk gehouden. En het leuke is dat Joe Eszterhas, nu de film af is, in het openbaar toegeeft dat hij blij is dat ik toen niet naar hem geluisterd heb. Leuk hè? Net kinderen!"
— Met Michael Douglas zat je voortdurend op dezelfde lijn. Be-haabe één keer, toen zou Douglas jou een oplawaat hebben verkocht. Hoe zat dat?
"Nee, dat is een spocrief verhaal. Dat ging over twee dingen die niets met elkaar te maken hadden. Ik had 's morgens al een beetje een bloedneus, door spanningen, of weet ik wel. Maar het was opnieuw gaan bloeden toen ik me drie keer op de grond had laten vallen om aan actrice Jeanne Tripplehorn te laten zien hoe ze dood moest neervallen. Dat is het verhaal. Maar dat was wel op dezelfde dag dat Michael ineens pijnlijk op mij werd omringd dat hij vond dat ik eigenlijk nooit vertelde hoe goed hij wel was. Ik zei nooit: 'Dat is hartstikke goed, Michael!' Ik zei alleen door alleen: 'That's o.k. Next'.

deringen met de homoseksuele gemeenschap die mensen groot gelijk ging staan geven over de verondersteld homofobe inslag van het script hier en daar. En Joe ging beloven dat hij dat er allemaal weer uit zou halen. Maar wat hij toen voorstelde, dat sloeg nergens op, dat heb ik geweldig. Ik heb voet bij stuk gehouden. En het leuke is dat Joe Eszterhas, nu de film af is, in het openbaar toegeeft dat hij blij is dat ik toen niet naar hem geluisterd heb. Leuk hè? Net kinderen!"

PAUL VERHOEVEN (rechts) op de set van Basic Instinct met Michael Douglas. Niet gek op elkaar.

shot! Tegen die vrouwen zei ik wel vaak dat ze het fantastisch gedaan hadden, omdat ik dacht dat die zolets nodig hadden, omdat die zo onzeker waren en zo veel moeite hadden hun rol bij elkaar te krijgen, wat ook moeilijk was. Maar Michael had er zo weinig moeite mee, kon er zo makkelijk mee omgaan. Ik zei wel eens: 'Het staat er heel mooi op, Michael!' Daar bleek hij later ook pijnlijk over en zei: 'Wat heb ik er nou mee te maken dat het camerawerk er mooi uit ziet?' En toen zei ik: 'Maar ik bedoelde het camerawerk niet, ik bedoelde: jij en alles!'
Ik was bijzonder gelimponeerd door de totale greep die Jan heeft op wat je allemaal met licht kunt doen. Dat is ook het belangrijkste eigenschap. Want camera-bewegingen, dat is het simpelste. Maar lief hebben het licht, of hoe donker je het maakt. Vroeger had Jan altijd al een neiging om vrij donker te werken. Van de eerste werken met Keetje Tippel herinner ik me dat het zelfs echt te donker was. Hij gebruikt dat vroeger 'clair obscur'-nog steeds heel duidelijk in een hoop dingen, maar nu is het een Amerikaans 'clair obscur' geworden en dat is toch nog tamelijk helder. Een soort Amerikaanse brillantie, met een Rembrandtseke ondertoon. Dat heeft hij superieur onder controle, op het scherpst van de snede. Heel gewaagd, op het randje van de onderbelichting soms, maar hij maakt er nooit ook maar een enkel foutje mee."

deringen met de homoseksuele gemeenschap die mensen groot gelijk ging staan geven over de verondersteld homofobe inslag van het script hier en daar. En Joe ging beloven dat hij dat er allemaal weer uit zou halen. Maar wat hij toen voorstelde, dat sloeg nergens op, dat heb ik geweldig. Ik heb voet bij stuk gehouden. En het leuke is dat Joe Eszterhas, nu de film af is, in het openbaar toegeeft dat hij blij is dat ik toen niet naar hem geluisterd heb. Leuk hè? Net kinderen!"
— Met Michael Douglas zat je voortdurend op dezelfde lijn. Be-haabe één keer, toen zou Douglas jou een oplawaat hebben verkocht. Hoe zat dat?
"Nee, dat is een spocrief verhaal. Dat ging over twee dingen die niets met elkaar te maken hadden. Ik had 's morgens al een beetje een bloedneus, door spanningen, of weet ik wel. Maar het was opnieuw gaan bloeden toen ik me drie keer op de grond had laten vallen om aan actrice Jeanne Tripplehorn te laten zien hoe ze dood moest neervallen. Dat is het verhaal. Maar dat was wel op dezelfde dag dat Michael ineens pijnlijk op mij werd omringd dat hij vond dat ik eigenlijk nooit vertelde hoe goed hij wel was. Ik zei nooit: 'Dat is hartstikke goed, Michael!' Ik zei alleen door alleen: 'That's o.k. Next'.

deringen met de homoseksuele gemeenschap die mensen groot gelijk ging staan geven over de verondersteld homofobe inslag van het script hier en daar. En Joe ging beloven dat hij dat er allemaal weer uit zou halen. Maar wat hij toen voorstelde, dat sloeg nergens op, dat heb ik geweldig. Ik heb voet bij stuk gehouden. En het leuke is dat Joe Eszterhas, nu de film af is, in het openbaar toegeeft dat hij blij is dat ik toen niet naar hem geluisterd heb. Leuk hè? Net kinderen!"

PAUL VERHOEVEN (rechts) op de set van Basic Instinct met Michael Douglas. Niet gek op elkaar.

Europa

Bij vorige gelegenheden liet Paul Verhoeven zich nog wel eens ontvallen eventueel bereid te zijn om weer eens in Nederland een film te maken. Daar lijkt momenteel geen sprake meer van te zijn. De plannen voor de lang gekoesterde wens om een historische film te maken over Jan van Leyden en diens religieuze sekte in middeleeuws Munster heeft hij nog niet uit zijn hoofd gezet. Maar dat zou dan niet meer een Nederlandse maar 'Europese' productie moeten worden; tegen de tijd dat er in Europa veel meer geld voor het maken van films beschikbaar gemaakt wordt. De onzalige ervaring met Fiesh & Blood heeft Paul Verhoeven juist niet genezen van de aspiratie om nog eens een middel-euws epos te willen maken: "Over Keetje Tippel ben ik achteraf niet zo tevreden, die film had in artistiek opzicht veel beter kunnen zijn. Maar dat gaat nog veel sterker op voor Fiesh & Blood die zowel in artistiek als commercieel opzicht tekort is geschooten. Daar zou ik me dolgraag voor willen revancheren!" De uitspraak is typerend voor de meest succesvolle vechtliefde de Nederlandse speelfilmertij tot dusver heeft opgeleverd.

deringen met de homoseksuele gemeenschap die mensen groot gelijk ging staan geven over de verondersteld homofobe inslag van het script hier en daar. En Joe ging beloven dat hij dat er allemaal weer uit zou halen. Maar wat hij toen voorstelde, dat sloeg nergens op, dat heb ik geweldig. Ik heb voet bij stuk gehouden. En het leuke is dat Joe Eszterhas, nu de film af is, in het openbaar toegeeft dat hij blij is dat ik toen niet naar hem geluisterd heb. Leuk hè? Net kinderen!"
— Met Michael Douglas zat je voortdurend op dezelfde lijn. Be-haabe één keer, toen zou Douglas jou een oplawaat hebben verkocht. Hoe zat dat?
"Nee, dat is een spocrief verhaal. Dat ging over twee dingen die niets met elkaar te maken hadden. Ik had 's morgens al een beetje een bloedneus, door spanningen, of weet ik wel. Maar het was opnieuw gaan bloeden toen ik me drie keer op de grond had laten vallen om aan actrice Jeanne Tripplehorn te laten zien hoe ze dood moest neervallen. Dat is het verhaal. Maar dat was wel op dezelfde dag dat Michael ineens pijnlijk op mij werd omringd dat hij vond dat ik eigenlijk nooit vertelde hoe goed hij wel was. Ik zei nooit: 'Dat is hartstikke goed, Michael!' Ik zei alleen door alleen: 'That's o.k. Next'.

deringen met de homoseksuele gemeenschap die mensen groot gelijk ging staan geven over de verondersteld homofobe inslag van het script hier en daar. En Joe ging beloven dat hij dat er allemaal weer uit zou halen. Maar wat hij toen voorstelde, dat sloeg nergens op, dat heb ik geweldig. Ik heb voet bij stuk gehouden. En het leuke is dat Joe Eszterhas, nu de film af is, in het openbaar toegeeft dat hij blij is dat ik toen niet naar hem geluisterd heb. Leuk hè? Net kinderen!"
— Met Michael Douglas zat je voortdurend op dezelfde lijn. Be-haabe één keer, toen zou Douglas jou een oplawaat hebben verkocht. Hoe zat dat?
"Nee, dat is een spocrief verhaal. Dat ging over twee dingen die niets met elkaar te maken hadden. Ik had 's morgens al een beetje een bloedneus, door spanningen, of weet ik wel. Maar het was opnieuw gaan bloeden toen ik me drie keer op de grond had laten vallen om aan actrice Jeanne Tripplehorn te laten zien hoe ze dood moest neervallen. Dat is het verhaal. Maar dat was wel op dezelfde dag dat Michael ineens pijnlijk op mij werd omringd dat hij vond dat ik eigenlijk nooit vertelde hoe goed hij wel was. Ik zei nooit: 'Dat is hartstikke goed, Michael!' Ik zei alleen door alleen: 'That's o.k. Next'.

deringen met de homoseksuele gemeenschap die mensen groot gelijk ging staan geven over de verondersteld homofobe inslag van het script hier en daar. En Joe ging beloven dat hij dat er allemaal weer uit zou halen. Maar wat hij toen voorstelde, dat sloeg nergens op, dat heb ik geweldig. Ik heb voet bij stuk gehouden. En het leuke is dat Joe Eszterhas, nu de film af is, in het openbaar toegeeft dat hij blij is dat ik toen niet naar hem geluisterd heb. Leuk hè? Net kinderen!"

deringen met de homoseksuele gemeenschap die mensen groot gelijk ging staan geven over de verondersteld homofobe inslag van het script hier en daar. En Joe ging beloven dat hij dat er allemaal weer uit zou halen. Maar wat hij toen voorstelde, dat sloeg nergens op, dat heb ik geweldig. Ik heb voet bij stuk gehouden. En het leuke is dat Joe Eszterhas, nu de film af is, in het openbaar toegeeft dat hij blij is dat ik toen niet naar hem geluisterd heb. Leuk hè? Net kinderen!"
— Met Michael Douglas zat je voortdurend op dezelfde lijn. Be-haabe één keer, toen zou Douglas jou een oplawaat hebben verkocht. Hoe zat dat?
"Nee, dat is een spocrief verhaal. Dat ging over twee dingen die niets met elkaar te maken hadden. Ik had 's morgens al een beetje een bloedneus, door spanningen, of weet ik wel. Maar het was opnieuw gaan bloeden toen ik me drie keer op de grond had laten vallen om aan actrice Jeanne Tripplehorn te laten zien hoe ze dood moest neervallen. Dat is het verhaal. Maar dat was wel op dezelfde dag dat Michael ineens pijnlijk op mij werd omringd dat hij vond dat ik eigenlijk nooit vertelde hoe goed hij wel was. Ik zei nooit: 'Dat is hartstikke goed, Michael!' Ik zei alleen door alleen: 'That's o.k. Next'.

PAUL VERHOEVEN (rechts) op de set van Basic Instinct met Michael Douglas. Niet gek op elkaar.